59.684 OSZK

TUTSEK ANNA

CLIKE FÉRJHEZ MEGY

SINGER ÉS WOLFNER IROD. INT. R.T. KIADÁSA

CILIKE FÉRJHEZ MEGY

IRTA

TUTSEK ANNA

MÜHLBECK KÁROLY RAJZAIVAL

HARMADIK KIADÁS

BUDAPEST
SINGER ÉS WOLFNER IRODALMI INTÉZET R.-T.
KIADÁSA

Fenntartunk minden jogot.

A 2

59.684

ORSZÁGOS SZÉCHÉNYI KÖNYVTÁR
B 2621/1990
LELTÁRI SZÁM

Hungária Hirlapnyomda R.-T. Budapest.

I.

Száz korona.

A családi tanács határozata ellen nem volt fellebbezés. Elhatározták, hogy a Cilike esküvőjét el kell halasztani, mert a kis lány még nem eléggé érett a férjhezmenésre.

Akivel minduntalan annyi baleset történik, azt nem lehet elengedni olyan messze útra, idegenbe, hogy megkezdje a felelősségteljes asszonyi életet, ahol a szelesség, gondatlanság bizony-bizony már súlyosabb következményekkel jár . . .

Mert például ha Cilike szeleburdiságból leejt a kezéből egy tál süteményt, s a habos fánkok szertegurulnak a szőnyegen, ezen ugy-e jót lehet nevetni? . . . De ha Cilike férjhez megy, gyereke születik s aztán szeleburdiságból a kis babát ejti le a földre — ezen már ugy-e nem lehet nevetni? . . .

Ilyen s ehhez hasonló ijesztő példákat hoztak fel a mama és Teréz néni, ezzel érveltek mindenki ellen, s így nyertek szavazattöbbséget a családi tanácsban.

Laci tehát elutazott Szerajevóba egyedül, Cilikét pedig az édesanyja, hogy bánatát kissé felejtse, elvitte néhány hétre Ellához, Budapestre szórakozni.

Cilike ugyan kijelentette, hogy ő nem fog szórakozni, ő nem megy el sehová, mert nagyon búsúl. Igen-igen zokon vette, hogy őt még mindig csak kislánynak tartják s hogy egyáltalán nincs semmi tekintélye.

Elhatározta, hogy ezentúl csak a komoly munkának fog élni, egész idejét a háztartásnak szenteli s egyáltalán semmiféle mulatságban nem vesz részt.

Kivéve persze a színházat, amelyért rajongott Cilike,

meg egy-két hangversenyt, no meg a felolvasásokat persze. Hiszen, ha már az ember Budapesten van, csak nem mulasztja el ezeket az érdekes felolvasásokat. És az nem is a mulatsághoz, hanem a művelődéshez tartozik.

És így lassanként észre sem vette Cilike, hogy megint éppen úgy élt, mint azelőtt, mielőtt elhatározta volna, hogy: „teljesen visszavonul a világtól s egész idejét a komoly munkának szenteli" — mint ahogy Lacinak olyan szépen megírta.

Elláék ugyan elég csendes, visszavonult életet éltek, de most, hogy anyuka is eljött pár hétre, majdnem mindennap elmentek ide vagy oda. És Cilike, bár néha súlyos lelkifurdalásokat érzett, vígan perdült a szobájába öltözködni, mikor a színházba kellett menni.

Valósággal elrepült az a pár hét, s anyuska már semmiképp sem akart tovább maradni. Abba azonban beleegyezett, hogy Cilike még maradjon Ellánál egy ideig.

A reggeli vonattal utazott haza anyuska. Sem Jani nem kísérhette ki a vonathoz, akinek a hivatalába kellett mennie, sem Ella, akit reggel és délelőtt úgy elfoglalt a háztartása és a kis baba, hogy bizony nehezen szabadulhatott.

De hát fölösleges is volt, mert hiszen itt volt Cilike. Ő már olyan járatos és tapasztalt volt, hogy anyuska nyugodtan rábízhatta magát.

Korán mentek ki a pályaudvarra, mert anyuska nem szerette a sietést, a kapkodást, az utolsó percben való érkezést. Mindig azt mondta: inkább megy egy órával korábban a vonat indulása előtt, mint egy félperccel később.

Most is még majdnem háromnegyed óra volt a vonat indulásáig.

Cilike végtelenül örült, hogy anyuskával ily bizalmas együttlétben lehetett. Tulajdonképpen már hetek óta nem is beszélgettek egymással hosszasabban, bizalmasan, pedig Cilike megszokta, hogy anyuskának minden gondolatát, minden legapróbb kis titkát is elmondja.

Karonfogva sétálgattak alá s föl a perronon s Cilike éppen harmadszor ígérte meg, hogy mindennap fog írni s

hogy legkésőbb pünkösdre hazamegy, mikor anyuska megszólalt:

— Cilikém, — mondta nagyon komolyan, — valamit szeretnék veled megbeszélni. Hogy a te férjhezmeneteledet elhalasztottuk, annak az is volt egyik oka, mert én azt a megfigyelést tettem rajtad, hogy te a pénzzel egyáltalán nem tudsz bánni. Ami kis zsebpénzed volt, sohase tudtad beosztani, nem tudtál gazdálkodni vele, elpocsékoltad haszontalanságokra s a szükségesre nem jutott. Lehet, hogy ebben én is hibás vagyok, mert sohasem engedtem, hogy nagyobb összeg álljon rendelkezésedre s így a pénz értékét nem ismerhetted föl. Pedig aki önálló háztartást vezet, akinek a konyhapénzét gazdaságosan, okosan be kell osztani, úgy, hogy minden szükségesre jusson és még maradjon is belőle, amit félre lehessen tenni, annak elsősorban is ismernie kell a pénz értékét. Meg kell tanulnod a pénzzel bánni, aminek az egyik alapelve az: hogyha van is pénzed, sohase költs fölöslegesre. Elhatároztuk édesapával, hogy mikor én hazamegyek, hazulról küldünk neked egy nagyobb összeg pénzt, amelyből ittléted alatt minden kiadásodat magadnak kell fedezni, úgy, hogy sem Ellától, sem Janitól, sem édesapától nem szabad aztán egyetlen koronát sem kikunyorálni. Miután azonban én ittlétem alatt nem költöttem el minden pénzemet, — jól gazdálkodtam, pedig ugy-e mennyi mindenben vettünk részt? — ime, átadok neked most száz koronát. Gazdálkodj vele legjobb belátásod szerint, csak arra kérlek, írjál föl minden fillért, hogy mire költöd. Ebből aztán meg tudom majd ítélni, hogy helyesen tudsz-e bánni a pénzzel, vagy sem?

Cilike megilletődésében azt sem tudta: sírjon-e vagy nevessen? Mindenekelőtt azonban édesanyjának nyakába borult s örömének hangos kitörése csak azért nem okozott közfeltünést, mert a pályaudvarokon nem szokatlanok az ilyen jelenetek.

A vadonatúj, ropogós, szép százkoronás bankjegyet a pénztárcájába tette, a pénztárcát a kis táskájába, a táskát a karjára fűzte, komoly fogadalmat tett, hogy nagyon, nagyon

takarékos lesz s minden fillérnyi kiadásról pontos könyvet fog vezetni s aztán a vonathoz kísérte anyját, mert már be kellett szállani.

Anyuska elindult. Vitte, vitte a robogó vonat hazafelé. Cilike még ott állt egy darabig a pályaudvaron, lobogtatta a kendőjét. Aztán, mikor már a vonat füstje sem látszott, lassan indult kifelé.

Egy fejjel magasabbnak érezte magát. Még soha életében nem volt ennyi pénz a zsebében. Büszkén nézett körül. Úgy érezte, mindenkinek észre kell vennie, hogy ő a vagyonos osztályhoz tartozik.

Mit is csináljon most ezzel a rengeteg sok pénzzel? Mindenekelőtt hazamegy és megmutatja Ellának. Aztán vesz egy háztartási könyvet, amibe a kiadásait föl fogja jegyezni.

Aztán — igen — aztán megvehetné azt a gyönyörű kis hímzett nyakkendőt, melyet tegnap a belvárosban egy kirakatban látott. Milyen jól illene az a sötétkék selyemblúzához! Nem is olyan drága. Öt korona az egész. Persze, tegnap még nagyon drágának találta, de ma, amikor az embernek száz koronája van, öt korona igazán csekély kis összegnek tűnik föl.

A pályaudvar előtt levő kis térségen megállott Cilike, kivette a táskájából a pénztárcáját s megnézte a százkoronást. Valósággal gyönyörködött benne.

Aztán hirtelen elhatározta, hogy nem is megy haza, hanem egyenesen bemegy előbb abba az üzletbe s megveszi azt a szép kis hímzett nyakkendőt. Úgy rémlett neki, ha előbb hazamenne, Ella lebeszélné róla . . .

Sietve fölszállott tehát a legelső villamosra, amelyik jött.

A villamoskocsiban nagyon sokan ültek s Cilike alig tudott helyet kapni. Valahogy mégis elhelyezkedett s mikor a kalauz odajött hozzá jegyet adni, hogy, hogy nem, megkísértette Cilikét a nagyzás ördöge s bár volt aprópénze, egy előkelő mozdulattal kivette a százkoronást a pénztárcájából s tüntetőleg nyujtotta a kalauz felé. Hadd lássa mindenki,

hogy ő milyen nagy leány, milyen gazdag úrhölgy, mennyi pénze van!

— Nem tudom fölváltani, — ripakodott rá a kalauz igen mogorván, akinek egyáltalán nem imponált a százkoronás, — ha nincs aprópénze, tessék leszállani!

A Cilike előkelősége egyszeribe megcsappant.

— Óh kérem, — motyogta fülig pirulva, — talán lesz nálam aprópénz is . . . Megnézem . . .

Sietve és nagyon szerényen visszacsúsztatta a százkoronást a pénztárcájába, gyorsan előkotorászott tizenkét fillért s aztán nagyon kicsire összehúzódva lapult meg a helyén.

Egy kissé restelte a dolgot, nem is nézett se jobbra, se balra s mikor a villamos a Kossuth Lajos-utcához ért, gyorsan szállott le róla.

Észre sem vette, hogy mind a kétfelőli szomszédja, két elég jól öltözött fiatal úr, egymásnak a szemével intve, szintén ugyanakkor szállott le s hogy, hogy nem, véletlenül mind a kettő meglökte a megállónál, de csak az egyik mondta nagyon udvariasan: pardon, a másik majdnem futva sietett tovább.

Cilike egyenesen az üzlet felé tartott, ahol tegnap azt a hímzett nyakkendőt látta. Megnézte a kirakatban. Ott volt még. Ma még sokkal szebbnek találta, mint tegnap.

Hirtelen elhatározta, hogy Ellának is vesz egy ugyanolyant. Hiszen telik a pénzéből s milyen boldogság lesz egy kis örömet szerezni Ellának, aki mindig olyan jó, olyan kedves hozzá.

Bement a boltba és azonnal becsomagoltatott két egészen egyforma nyakkendőt. Aztán a pénztárhoz ment, hogy kifizesse, de amint a táskájába nyúlt, hogy kivegye a pénztárcáját, — a pénztárcáját nem találta sehol . . .

Ijedten szedte ki a táskájának egész tartalmát. Volt abban zsebkendő, kis tükör, gyűszű, két levél, csokoládécukorka s a reggeli kiflijének egy darabkája, — de a pénztárca nem volt benne . . .

A Cilike siralmas jajveszékelésére csakhamar odagyűlt köréje a bolt egész személyzete.

A főnök igen restelte, hogy éppen az ő üzletében történt meg ez az eset s azon volt, hogy Cilikét minél hamarább szépszerével kitessékelje.

— Méltóztassék azonnal a rendőrségre menni, — biztatta udvariasan, — bizonyára az utcán tetszett elveszíteni; vagy egy másik üzletben. Az én üzletemben ki van zárva, hogy valaki kilopta volna. Ide nem jár olyan közönség és a személyzetem is kipróbált, régi emberek . . . Talán a villamoson lopták ki a táskából. Óh, hiszen ezek a táskák, ezek a táskák . . . csak úgy kínálgatják magukat a zsebtolvajoknak!

És mialatt beszélt, beszélt, már nyitotta is az ajtót Cilikének.

— Méltóztassék csak a rendőrségre menni azonnal!

Szomorúan támolygott kifelé Cilike. Dehogy ment a rendőrségre, mit tudta ő hová, merre kell ott menni, mi a hivatalos eljárás. Búsan, lecsüggesztett fejjel, kisírt szemmel ballagott haza — gyalog, mert hiszen még villamosra sem maradt pénze.

Ahogy visszagondolt most a dolgokra, egészen bizonyos volt benne, hogy az a két elég jól öltözött fiatal úr, — két ügyes zsebtolvaj, — akik a leszállásnál jobbról is, balról is meglökték, azok lopták ki a pénztárcáját a táskájából. Mert meglátták, hogy a kalauznak mutogatta a százkoronás bankót...

Cilike mélyen elpirult, amint eszébe jutott ez a gyerekes dicsekvés s érezte, hogy mindenekfölött ezt lesz a legnehezebb meggyónni Ellának és édes anyjának. Mert hogy kilopják valakinek a pénztárcáját a zsebéből, ez megtörténhetik akárkivel, de hogy valakinek ellopják száz koronáját csak azért, mert gyerekes hencegésből megmutogatja a zsebtolvaj uraknak, — ez csak egy Cilikével történhetik meg!

II.

Mindenkit érhet baleset.

— Jani születésnapját az idén meg fogjuk ünnepelni, — mondta este Ella Cilikének. — Néhány ismerősünknek tartozunk meghívással, akiknél a tél folyamán mi is meg voltunk híva. Ez lesz a legjobb alkalom viszonozni a meghívásokat.

— Ebédre vagy vacsorára? — kérdezte Cilike.

— Csak uzsonnára. Még pedig vasárnap délután, akkor mindenki ráér. Te is meghívhatod egypár barátnődet, hogy ne unatkozzál, mert hiszen az urak úgyis kártyázni fognak, mi asszonyok meg egymás közt beszélgetünk s akkor te nagyon árván éreznéd magad.

— Igazad van, — nevetett Cilike. — Kíváncsi vagyok, ha majd asszony leszek, én is csupa unalmas háztartási dolgokról fogok beszélni, mint ti?

— Akkor majd nem találod unalmasnak, — mondta Ella mosolyogva, — légy meggyőződve, hogy akkor téged is sokkal jobban fog érdekelni, hogy mennyi a krumpli kilója, mint hogy ki lett a tenniszversenyben győztes. No de lássuk, kiket fogsz meghívni?

— Blankát és Micikét; ők ketten a legjobb barátnőim Budapesten. Persze, ha Ilus itt lehetne! . . . — tette hozzá egy halk sóhajjal.

— Összesen tizenöten leszünk, — számítgatta Ella, — azt hiszem, legjobb lesz, ha nem terítünk asztalt, hanem a kis tea-asztalokon adjuk be az uzsonnát, habos kávét, teát, süteményt, gyümölcsöt.

Cilikének fölragyogott az arca.

— Természetesen én fogok elkészíteni mindent, — sietett kijelenteni.

— Nagyon szívesen fogadom a segítségedet, — mondta Ella, — csak vigyázz, nehogy úgy járj, mint egyszer a halkészítésnél, emlékszel? Mikor a halat pikkelyestől főzted meg!

— Oh Ella, — duzzogott Cilike, — nem szép tőled, hogy ilyen régen mult dolgokat fölemlegetsz! Hiszen akkor még gyerek voltam!

— Igaz, igaz, — nevetett Ella, — borítsunk hát fátyolt reá!...

*

A meghívók szétmentek, mindenki megígérte, hogy eljön s vasárnap délutánra Cilike csakugyan kitett magáért.

Pompás édes és sós teasüteményeket készített, gyönyörű gesztenyetortát s olyan finom, foszlós kalácsot a habos kávé mellé, hogy a leghíresebb cukrásznál sem lehetett volna különbet kapni.

Meg is dícsérte Ella s Jani kijelentette, hogy igazán nem érti: miért nem akarják még Cilikét férjhez adni? Aki ilyen kalácsot tud sütni, az megérdemli, hogy már férjhez menjen!

A Cilike keble csak úgy dagadozott az önérzettől s tulajdonképpen legjobban szeretett volna egy darab kalácsot becsomagolni egy levélbe s elküldeni Lacinak, hadd kóstolja ő is meg, milyen pompás.

Egymásután jöttek délután a vendégek, Ellának a barátnői, férjeikkel, mind fiatal, kedves asszonyok, — de az igazat megvallva, Cilike meglehetősen únta őket. Csendesen, hallgatagon ült köztük a szalonban s csak akkor élénkült föl, mikor Blanka és Micike is eljöttek.

Akkor a leányok bevonultak a Cilike szobájába s csakhamar ők hárman sokkal hangosabban voltak, mint az összes többi vendégek.

Nemsokára azonban Ella megjelent az ajtóban s intett Cilikének. Ez azt jelentette: — Cilike, készítsd az uzsonnát!

Cilike szolgálatkészen ugrott föl s kiszaladt a konyhába. A kis asztalok már meg voltak terítve s Mari, a mindenes-

szakácsnő bevitte őket, mindenik vendég elé egyet. A kávét már délelőtt megfőzte Cilike, a tejszínhab föl volt verve s egy üvegtálra kitéve, a teavíz már forrt. Válogathattak a vendégek, ki akart teát, ki kávét?

Cilike gyorsan felöntötte a teát s aztán néhány csészébe kitöltötte a kávét. Már éppen a habot is rá akarta tenni, mikor egyszerre eszébe jutott, hogy — szent Isten — cukrot nem tett bele egy csöppet sem.

Körülnézett, de csak kockacukrot látott a cukortartóban, az pedig igen lassan olvad föl. Gyorsan befutott hát a kamrába, a sötétben megkereste a papirzacskót, amelyben a porcukor szokott állani, a tapintásáról kívülről is megismerte, hogy melyikben van s aztán hamar dobott bele minden csészébe egy jó kanállal.

A vendégek majdnem kivétel nélkül mind kávét kértek, már csak a jó kalács kedvéért is. Csupán két-három idősebb úr ivott teát.

Mari körülhordta az üvegtálban a tejszínhabot is s aztán — nem találván más helyet számára — ügyetlen módon egy üresen álló székre tette le. Cilike pedig a kaláccsal és süteménnyel kínálta a vendégeket.

De egyszerre csak észreveszi, hogy egyik is, másik is leteszi a kanalat s félretolja a kávéscsészét, némelyik elmosolyodik, a másik köhögni kezd, Ella pedig fölugrik, összecsapja a kezét s fölkiált:

— Cilike fiam, hiszen te ebbe a kávéba cukor helyett sót tettél!

Harsogó kacagás tör ki erre mindenfelől, még az urak is átjönnek a másik szobából, Blanka és Micike is részvétlenül nevetnek s kissé kárörvendően kiáltják:

— Hja, a szerelmes Cilike! A szórakozott Cilike!

Cilikével csak úgy forog a szoba. Eltakarja két kezével az arcát, hogy ne lássa a sok nevető arcot maga előtt s megsemmisülten roskad le egy székre.

De a másik pillanatban mintha nyílból lőtték volna ki,

oly rémülten ugrik föl s akkorát sikolt, hogy mindenki megijed.

Pedig nem történt semmi szerencsétlenség, mindössze

csak annyi, hogy Cilike beleült a tejszínhabos-tálba, amelyet Mari a székre tett volt le.

Egy pillanatig megdermedve állt ott. Most már igazán nem tudta, mit csináljon, merre forduljon. A nevetés még hangosabb lett körülötte; Jani már az oldalát fogta, úgy

kacagott s szegény Cilikének csak az a kívánsága volt most: elsülyedni, vagy eltünni a föld színéről.

Miután azonban a két kívánsága közül egyik sem teljesült, hirtelen elhatározással megfordult és kirohant a szobából.

Meg volt írva azonban a sors könyvében, hogy a Cilike balesetei ma nem érnek egyhamar véget.

Amint behúnyt szemmel, esze nélkül rohant ki a szobából, az ajtóban összeüktözött Marival, eki egy tálcán még két csésze kávét hozott be, ezuttal só nélkül.

Az összeütközés olyan heves volt, hogy a tálca kifordult a Mari kezéből s mind a két csészének egész tartalma végigfolyt Cilikén.

Mi lett a szép világoskék ruhából, a fehércsipkés kötényből, a szürke szarvasbőrcipőből s a fehér harisnyából! . . .

Micike a nevetéstől fuldokolva kiáltotta, hogy Cilike most egy eleven kávéscsésze tejszínhabbal, de só nélkül, Blanka megfogta a kötényét s úgy mutogatta, hogy ime, rajta van Bosznia térképe, Jani pedig megfogta a vállát:

— Állj meg, Cilike, mert még elviszed az egész házat! De Cilike dehogy állt meg! Amint kissé magához tért, amint lélekzethez jutott, rohant, rohant ki, egyenesen a fürdőszobába, azt magára zárta s a vízvezetéknél megmosakodva, a fürdőkádba hullatta keserves könnyeit.

Nem is jött ki a fürdőszobából, csak mikor a leányok küldöttségileg jöttek érette s a kulcslyukon keresztül becsületszavukat adták, hogy velök is történtek már hasonló balesetek, ne vegye tehát annyira a lelkére. Ella pedig más ruhát és tiszta kötényt hozott neki s szentül megigérte, hogy igazán nem fogja ezt az esetet megírni Lacinak.

III.

Levélírás közben.

Amióta Cilikének ismét elhalasztották az esküvőjét s Laci hosszabb időre elutazott Szerajevóba, ahol egy nagy vállalat ügyeit kellett lebonyolítania, Cilikének egyik legfőbb foglalkozása lett a levélírás.

Ő, aki azelőtt annyira idegenkedett az írott betűtől s egy levelet nem tudott bevégezni legalább két packa nélkül, most egyik levépapirt a másik után írta tele.

Egész délutánokon át nem tett egyebet, mint levelet írt. Otthon persze nem lett volna szabad, mert édes anyja megkívánta, hogy egyebet is dolgozzon, a háztartással foglalkozzék, sőt az is megtörtént, hogy éppen a szerelmeslevél írása közben hívta el: harisnyát foltozni... Amely prózai foglalkozás bizony Cilikének csöppet sem volt inyére.

Ella azonban több szabadságot engedett neki, nem volt oly nagyon szigorú s így Cilike vígan gyártotta hosszú episztoláit.

Valahogy azonban azt ne higyje senki, hogy Cilike rendesen, szépen az iróasztalhoz ülve írt. Dehogy. Akkor nem lett volna ő Cilike. Még az ebédlőasztalhoz sem ült le. Egyáltalán nem is ült le, hanem legkedvesebb helye volt a zongora sarka fölé hajolva egy kis székre rátérdelni. A díszes, hímzett zongoratakarót fölhajtotta s ott a szétszórt kották között félig görnyedve, félig hajolva, ott tudott ő csak igazán írni, a — szerinte — költői rendetlenség közepette.

Ennek a helyzetnek tagadhatatlanul megvolt az az előnye, hogyha váratlanul megzavarták, ami elég gyakran

megtörtént, nem kellett még előbb gyorsan elrakni mindent, hanem a félig kész levelet egyszerűen becsúsztatta a kották közé.

Ott nem akadt rá senki. Igaz, hogy néha ő maga sem találta azután meg, de ez nem volt olyan nagy baj. Írt helyette egy másikat.

Egy délután ismét szokott helyén, a zongora mellett kuporgott és írt. Körülötte, mellette, előtte szanaszét hevertek a kották, füzetek, egy doboz levélpapir kiborítva, a tintatartó, ceruzák, tollak, egy verseskönyv s néhány gondosan szárított virágcsokor, amelynek mind külön jelentősége és emléke volt.

Már alkonyodott s a szobában már meglehetősen sötét volt. De a zongora az ablak mellett állott, honnan még beszűrődött egy kis világosság. Különben is Cilike — fiatal leányok szokása szerint — még a félhomályban is írt, olvasott, vagy varrt, amint éppen kedve tartotta s egyáltalán nem törődött, vagy csak mosolygott az idősebbek intései fölött: ne rontsd a szemedet! Ugyan, ugyan, hiszen nekik olyan erős szemük van, mint a sasnak. Mit árthat annak egy kis félhomályban való olvasás. Az ember csak nem hagyhatja éppen akkor félbe, mikor a legérdekesebb. Ugyebár, leányok?

Tehát Cilike is írt, írt, buzgón, a zongora fölé görnyedve.

Egyszerre kinyilt az ajtó és sietve lépett be Ella.

— Cilike fiam, hozd hamar rendbe a szobát, vendégek jönnek. Láttam jönni a folyosón az öreg Wettstein bárónét és a fiát, Pepi úrfit. Nem szeretném, ha ilyen rendetlenséget találnának itt. Siess, hamar, én addig föltartóztatom őket az előszobában.

E percben már csengettek is, Ella kisietett, Cilike meg lázas gyorsasággal kapkodott össze mindent.

Fölnyalábolta a zongorán széjjelszórt kottákat, füzeteket és sietve benyomkodta a kottatartóba. A kis széket, amelyen térdelt, az ablak mellé taszította, a ceruzákat, tollakat, levélpapirosokat a dobozzal együtt az asztalfiókba hají-

totta, a zongoratakarót ráborította a zongorára, aztán körülnézett a szobában, nincs-e még valahol valami szanaszét, megigazította a divánpárnákat a divánon s végül még arra is maradt ideje, hogy kiegyengesse összegyűrött kötényét, kisimítsa arcából a lecsüngő hajfürtöket és a haját is végigsimítsa a kezével.

Csak éppen a tükörbe nem nézhetett; arra már nem volt idő, mert nyilt az ajtó és beléptek a vendégek.

Cilike legbájosabb mosolyával sietett az öreg báróné elé, Ella meg fölcsavarta a villanyt, mert a szobában már egészen sötét volt.

— Kezét csókolom, kedves nénike, — köszöntötte Cilike s mindjárt meg is akarta csókolni, de az öreg méltósága ijedten hőkölt vissza s mind a két kezét védőleg tartotta maga elé.

— Aber um Gotteswillen, — sikoltott ijedten, — mi történt veled, te szerencsétlen gyermek!

Pepi úrfi sóbálvánnyá meredve bámult Cilikére, még a száját is nyitva felejtette csodálkozásában és Ella is ijedten csapta össze a kezét:

— Jó Isten, mit csináltál magaddal, Cilike?

Cilike csak állt ott és bámult és nézett egyikről a másikra és nem tudta megérteni a dolgot. Tisztára azt hitte, hogy vagy megbolondultak valamennyien, vagy valami varázslat történt vele.

E pillanatban a szemközt lévő tükörbe tekintett s egyszerre ő is hangosan elsikoltotta magát.

De hát mi történt Cilikével? . . .

Semmi különös. Csak mikor a kottákat hebehurgyán fölnyalábolta, feldöntötte a tintatartót, a tinta végigfolyt a kötényén, tintás lett mind a két keze s a tintás kezével jól végigsímogatta az arcát, a haját is.

Cilike azt hitte, egy szerecsen nem lehet feketébb, mint amilyen ő, de később, hetek vagy hónapok múlva, mikor nyugodtabban átgondolta a dolgot, úgy rémlett neki, hogy inkább hasonlított egy zebrához, mint egy szerecsenhez.

De akkor, abban a szomorú pillanatban, nem jutott eszébe semmi, csak egyetlenegy gondolat élt benne: el innen, el! . . .

És otthagyva a sóbálvánnyá meredt Pepi úrfit, a sápítozó bárónőt s a csodálkozó Ellát, rohant. rohant egyenesen be a fürdőszobába. Az ajtót magára zárta s nem nyitotta ki egy egész óra hosszáig. Akkor is csak éppen egy kissé nyitotta ki, óvatosan körülnézett, nincs-e senki az előszobában s aztán halkan szólt a szakácsnénak, aki a konyhaajtóban állott:

— Kati, Kati, — nyöszörögte, — hozzon be kérem egy kis kőport, talán azzal le tudom súrolni . . .

De, sajnos, a kőpor sem segített olyan hamarosan, mint ahogy Cilike óhajtotta. Egy egész hét eltelt, amíg valahogy lekopott a tinta az arcáról, a kezéről.

Hanem annyi bizonyos, hogy a zongorán nem írt többet szerelmeslevelet Cilike . . .

IV.

A csipkeblúz.

Régen nem volt Cilikének olyan öröme, mint azon a reggelen, mikor megérkezett néhány napi látogatóba az ő gyermekkori legjobb barátnője, Kende Ilus. Mennyi levélváltás előzte meg ezt a látogatást, azt csak Cilike meg Ilus tudná megmondani! Ilust eleinte nem akarta elengedni a mamája, mert hogy sohasem volt még Budapesten, meg aztán hogy alkalmatlan lesz Ellának, meg hogy nincs kivel utaznia, stb.

De azután Ella is írt, hogy nagyon szívesen látja Ilust, csak engedjék el, Jani sógor meg éppen valami hivatalos ügyben leutazott s így ez olyan jó alkalom volt, hogy mindjárt magával is hozta Ilust.

Azt hiszem a viszontlátás örömei után reggeltől késő estig a két jó barátnő nem csinált egyebet, mint folyton beszélt, mondott egymásnak. Gyakrabban egyszerre, mint fölváltva, de ők azért jól megértették egymást.

No és aztán Cilike elindult Ilussal, hogy megmutassa neki Budapest nevezetességeit. Úgy járt-kelt mindenütt, mint egy valódi bennszülött s a Lánchidat, a Gellérthegyet, a budai várat, a Mátyás-templomot, a múzeumokat, mindent olyan büszke önérzettel mutatott meg, mintha csak az övé lett volna.

Ilus nagyon hálás publikumnak bizonyult. Lelkesedett mindenért, szépnek talált mindent, el volt ragadtatva mindentől. Ő eddig csak az iskolakönyvekből ismerte „hazánk

fővárosát" és nem győzött betelni mindazzal a sok szépséggel, amely most szeme elé tárult.

Nagyon tetszett neki a déli korzó is a Dunaparton és a Kossuth Lajos-utcában.

— Te, — mondta belekapaszkodva a Cilike karjába, — itt mindig ennyi ember sétál? Hát itt az embereknek nincs egyéb dolguk? És milyen szépen vannak öltözve az asszonyok, leányok! Nézd csak ezt a fiatal leányt ott balról, látod, éppen olyan blúzt szeretnék én is. Vajjon hol lehetne megvenni?

— No hát jőjj velem, majd én elvezetlek Holzerhez, — mondta Cilike önérzetesen. — Ott készül az én tavaszi ruhám is, egyúttal majd föl is fogom próbálni. Meglátod, milyen szép! Lacival együtt választottuk ki a mintát, — tette hozzá kissé elpirulva.

Sietve mentek végig a Kossuth Lajos-utcán s betértek egy nagy, fényes üzletbe, amilyenhez foghatót Ilus még álmában sem látott soha. Ő igazi vidéki kisleány volt, aki el sem tudta képzelni, hogy ruhát másképp is lehet készíteni, mint otthon megvarrni.

Három-négy előkelő külsejű fiatalember is sietett feléjük. — Kezét csókolom, kezét csókolom, mit méltóztatnak parancsolni? — hangzott mindenfelől s Ilus olyan zavarban volt, hogy azt sem tudta: hogy köszönjön vissza.

Cilike azonban egészen otthonosan érezte magát.

— A ruhámat szeretném próbálni, — mondta egy csinos, fiatal leányhoz fordulva, aki szintén eléjük jött. — Kedves Mariska kisasszony, készen van már a ruhám?

— Azonnal megnézem, — felelt Mariska kisasszony szíves készséggel, — méltóztassanak azalatt helyet foglalni. Rögtön itt leszek.

Piros bársony pamlaghoz vezette őket s aztán elsietett. Ilus érdeklődve nézett körül. Az óriási nagy, fényes helyiségben előtte, mellette, mögötte mindenfelé a piros bársony pamlagokon, székeken előkelő hölgyek ültek — legalább is grófné valamennyi, — gondolta magában Ilus s azok mind

ruhát, kosztümöt, kabátot, blúzt választottak, nézegettek. Előttük csinos, karcsú, feketeruhás fiatal lányok állottak s türelmesen, nyájasan mosolyogva próbálták magukra a ruhákat, hogy a hölgyek annál jobban megnézhessék, szemügyre vehessék.

Voltak, akik egy óráig is válogattak, mindent maguk elé hordattak s utoljára is nem vásároltak semmit, mások három-négy blúzt is megvettek egy pillanat alatt. Némelyik alkudni próbált s elment, mert nem vehette meg két koronával olcsóbban, amit akart, a másiknak meg nem volt semmi elég szép és igen drága.

Ilusnak csak úgy zúgott a feje és csak azon csodálkozott, hogy itt senki sem zavarodik belé abba a nagy forgatagba, hanem mindenki, a feketeruhás, fiatal leányok éppen úgy, mint a fiatalemberek, udvariasan, türelmesen és előzékenyen igyekeznek eleget tenni mindenki kívánságának.

— Te, — súgta oda Cilikének, — emlékszel Ernesztin kisasszonyra, a mi púpos kis varrónőnkre, akinek tavasszal kell odaadni a téli ruhát és télen a nyári ruhát — és még akkor sem bizonyos, hogy elkészíti? . . . Csak mernénk mi úgy kritizálni neki, mint ahogy az a fiatal leány kritizálja ott ni, azt a gyönyörű blúzt! . . . Rögtön visszaadna mindent és soha többet nem varrna semmit nekünk! Oh, Ernesztin kisasszonytól el kell fogadni mindent úgy, ahogy neki tetszik készíteni, még ha ferdén is áll a derék és csupa ránc a szoknya!

— Ez onnan van, — nevetett Cilike, — mert Ernesztin kisasszony az egyedüli varrónő a városunkban. Tudod-e, hogy én most úgy megtanultam varrni, ha hazamegyek, nyithatnék egy divatszalont, ha . . .

— Ha véletlenül nem inkább férjhez mennél! — nevetett Ilus.

— Oh, az még olyan messze van, — sóhajtott Cilike. — De nézd csak, milyen csinos az a csipkeblúz, amit az a

szőke kisasszony próbál. Éppen olyan, mint amilyent te szeretnél! . . . .

— Vegyük meg, — lelkesedett Ilus. — Vajjon mi az ára?

— Harminc korona, — mondta a szőke kisasszony, akit Cilike megkérdezett s Ilus búsan hajtotta le a fejét.

— Ez nekem igen drága, nem merek olyan sok pénzt kiadni, anyuska megszidna. Pedig jaj, de csinos, de szeretném!

— Tudod mit, — mondotta nagylelkűen Cilike, — ne is vedd meg, én varrok neked egy éppen ilyent! És éppen félárba fog kerülni!

— Igazán? Megtennéd? És meg tudod így varrni?

— Hogyne, még sokkal szebben, — felelt Cilike önérzetesen s a szőke kisasszony erre mosolyogva tette félre a blúzt.

Most visszajött Mariska kisasszony a Cilike ruhájával, amely már kész is volt teljesen. Cilike fölpróbálta; nagyszerűen állott, nem volt rajta semmi igazítani való. Olyan volt benne Cilike, mint egy igazi előkelő kis dáma.

— Még ma délután hazaküldjük, — mondta Mariska kisasszony udvariasan s a két leány most már sietett ki az üzletből. Ilus még egy sóvárgó pillantást vetett a blúzra, nagyon szerette volna mégis megvenni, de Cilike gyorsan húzta magával.

— Jőjj csak, most mindjárt megveszünk minden hozzávalót, délután kiszabom s igérem, hogy két nap alatt meg is varrom!

Ilus nem ellenkezett, gondolta: Cilike úgyis mindent jobban tud. Mentek tehát boltba be, boltból ki, Cilike válogatott, vásárolt, selymet, csipkét, hímzést, szalagot, Ilus fizetett s mikor aztán otthon összeszámították, hát éppen harminc koronát költöttek el a sok mindenféle hozzávalóra, amire szükség volt.

Ez egy kissé megcsappantotta a Cilike dagadozó önérzetét.

— Bocsáss meg, édes Iluskám, — mondta nagyon res-

telkedve, — igazán nem képzeltem volna, hogy ennyibe belekerüljön ez a kis selyem, meg csipke! Persze, előbb ki kellett volna számítani!... No de igérem, hogy most már annál szebb lesz a blúzod!

Hiszen ha az igéret és jóakarat elég lenne s nem volna szükséges még egy kis tudás és gyakorlat is hozzá, akkor igazán nem lett volna semmi baj. Így azonban!...

Cilike nagy bátran és öntudatosan nekiment az ollóval a drága, finom selyemnek, szabott, fércelt, varrt, öltögetett két napon keresztül olyan buzgalommal, hogy azalatt el sem mozdult a varrógép mellől. El is készítette a blúzt, de, Istenem, hogy állott az szegény Iluson! Bizony, a legnagyobb jóakarattal sem lehetett csinosnak mondani. Hiába próbálta meg aztán Ella is igazítani rajta, nem lehetett, el volt az rontva alaposan.

— Most már se pénzem, se blúzom! — kesergett Ilus, Cilike meg szeretett volna a föld alá sülyedni, annyira restelte, hogy ismét valami olyanra vállalkozott, aminek nem tudott megfelelni.

Szerencsére még volt egy mód, hogy jóvátehette hibáját s kárpótolhatta Ilust.

Megszámlálta összegyűjtött zsebpénzét, éppen harminc koronája volt. Elment hát Holzerhez s megvette azt a blúzt, amelyik annyira tetszett volt Ilusnak. Egy kissé restelte a dolgot, mert véletlenül éppen az a szőke kisasszony szolgálta ki, aki előtt olyan dicsekedve mondta, hogy majd ő éppen így meg tudja varrni.

De a szőke kisasszony olyan nyájasan mosolygott most is, mintha egyáltalán nem emlékeznék semmire. És valószinüleg nem is emlékezett. Cilikének legalább jól esett ezt hinnie.

V.

A korzón.

— Sem a Városligetben, sem a korzón nem való két fiatal leánynak magában sétálgatni, — mondta Ella Cilikének és Ilusnak, akik legszebb ruhájukba felöltözve délelőtt tizenegy órakor sétálni akartak menni. — Én nem kísérhetlek el, azt tudjátok, mert a szakácsné beteg és nekem kell főzni ma helyette. Sétáljatok az Andrássy-úton végig, vagy a Körúton s egyúttal egy pár kis bevásárlást is elvégezhettek.

Ilusnak, akinek Budapesten minden új és szép volt, teljesen mindegy volt, de Cilike elhúzta a szájacskáját.

— Persze, — mondta bosszusan, de természetesen csak a lépcsőn lemenet közben. — Ella engem még most is pólyásbabának tart. Szeret teljesen megfeledkezni arról, hogy én már menyasszony vagyok, maholnap asszony leszek, mint ő s így tehát egészen jól gardirozhatlak téged. Szeretném tudni, miért ne sétálhatnánk a korzón, a Dunaparton, mikor most az egész előkelő világ ott sétál s a legszebb toaletteket ott láthatjuk. A Körúton és Andrássy-úton ilyenkor csak az iskolásgyermekek járnak s a dadák, akik különböző gyermekkocsikat tolnak.

Olyan meggyőzően érvelt és vitatkozott saját magával s Ilus oly föltétlen bámulattal adott neki mindenben igazat, hogy alig egy negyedóra múlva már ott voltak a Dunaparton.

Ragyogó, napsugaras, meleg tavaszi délelőtt volt. A csodaszép panoráma, amely eléjük tárult, jó ideig feledtetett velük mindent. A napsugarak mint aranykévék hul-

lottak a Duna tükrére, amely apró fodrokban hullámozva, ezerszeresen verte vissza a fényt és ragyogást. A karcsú propellerek, méltóságteljesen úszó hajók végigszántották az aranycsillogású tükröt s odaát a tulsó parton a Várhegy, az öreg Gellérthegy, meg a távolban kéklő budai hegyek, mintha őrködtek volna a ragyogó aranytükör fölött.

Cilike és Ilus jó ideig nem is figyeltek semmire, csak elmerülve nézték a gyönyörű képet, amely eléjük tárult.

Csak akkor lettek figyelmesek, mikor mellettük egyszer csak megszólalt valaki:

— Igazán csinosak!

Cilike körülnézett.

Közvetlen mellettük két fiatalember állott, de Istenem, két olyan nagyon fiatal ember, akiken meglátszott, hogy csak tegnap vagy ma tették le az érettségit. Legjobb esetben elsőéves jogászok lehettek. Fejükön vadonatúj cilinder, kezükön sárga kesztyű, kabátjuk gomblyukában fehér szekfű és nyakukon sötétkék selyem nyakkendőcsokor, amelyen már tíz lépésről meglátszott, hogy gazdájuk legalább egy óra hosszat a legnagyobb gonddal kötözgette, hogy minél szebb legyen.

— Igazán csinosak! — ismételte most a másik is, valamivel hangosabban s úgy tettek mind a ketten, mintha ők is a Dunát néznék.

Cilike mélyen elpirult és gyorsan húzta magával Ilust. Semmi kétség, ez a két fiatal gyermekember rajtuk mulat, vagy beszélgetést akar velük kezdeni. No de ilyen vakmerőséget!

Cilike büszkén fölvetette a fejét, karonfogta Ilust s aztán a lehető legelőkelőbb lépésekkel sétáltak végig a korzón.

Az emberek csak úgy tolongtak, nyüzsögtek, hullámoztak a ragyogó tavaszi napfényben. Egymást érték a szebbnél-szebb ruhák, tollas, virágos kalapok, virító szinű napernyők. Cilike és Ilus azt se tudták, merre nézzenek, valósággal belekábultak a forgatagba.

Amint megfordultak, megint szembe találkoztak a két

cilinderes ifjúval, akik úgylátszik mindenütt nyomukban voltak.

— Határozottan csinosak, — ismételték most újra félhalkan s odasandítottak a két leányka felé.

— Na, hát ez már mégis csak sok! — dörmögte magában Cilike s egyszerre eszébe jutott az Ella intelme, hogy két fiatal leánynak nem illik magában sétálgatni a korzón.

Nagyon kedvetlen lett. Hát neki csakugyan nem volna annyi tekintélye két ilyen fiatal gyerkőc előtt, hogy azok ki akarnak kezdeni velük, mint valami csitri iskolás leányokkal?

— Tudod mit? — súgta oda Ilusnak, — üljünk le. Akkor majd elmaradnak ezek a kellemetlen alakok.

A kioszk előtt helyet foglaltak két üres széken. Mellettük egy idősebb úrhölgy ült, akinek ölében egy hófehér kis foxterrier szunyókált. Ebben a szomszédságban Cilike és Ilus teljes biztonságban érezték magukat.

A kis kutyus fölébredt, leugrott úrnője öléből s mindjárt barátságot kötött a két leánnyal. Főleg Ilus nyerte meg a tetszését s minduntalan rá akart ugrani, bár úrnője haragosan rángatta vissza a hosszú kötőnél fogva, mely nyakláncára volt erősítve.

Cilike most már teljesen meg volt nyugodva s öntudatosan mosolygott magában, hogy milyen jól sikerült lefőznie azt a két éretlen tacskót. Nem is látta őket többé sehol, nyilván elpárologtak. E percben egy öreg néni állott meg előtte s két kis cédulát nyujtogatva, eléje tartotta a markát. Cilike hirtelen nem tudta, hogy mit akar az öreg asszony, de aztán egyszerre eszébe jutott, hogy ez a pénzbeszedő. A korzón ugyanis fizetni kell, ha az ember leül, minden székért hat fillért.

Cilike kinyitotta a táskáját, hogy kivegye belőle a pénztárcáját. Keresgél jobbra, keresgél balra, de a pénztárcát nem találja. Izgatottan rakja ki az ölébe a táska egész tartalmát, zsebkendő, kis tükör, gyűszű, körömráspoly, egy csomó cukorka, rózsaszín hajszalag, két levél, néhány el-

használt villamosjegy, szóval egész kis múzeum kerül elő, csak éppen a pénztárca hiányzik.

— Otthon felejtettem . . . úgylátszik, otthon felejtettem, — hebegi izgatottan Cilike s a zsebébe akar nyúlni, hogy ott is megkeresse, pedig nincs is a ruhájának zsebe.

De ezzel a mozdulattal szerencsésen leveri az öléből a táska egész tartalmát. Tükör, gyűszű, körömráspoly, cukorka, minden szerteszét gurul. A kis foxi vígan vakkantva iramodik utána, azt hiszi, játszani akarnak vele s azért dobtak le annyi mindenfélét. Az úrnője haragosan kiáltva húzza vissza a kutyát, Cilike fölugrik, hogy összeszedjen mindent, megbotlik a kis kutya kötelében, melyet éppen most ránga-

tott meg az asszonya s egy nagyot botorkálva végigesik a székek előtt.

Mindez egy pillanat alatt történt. Cilike csak éppen annyit látott, hogy a két cilinderes ifjú — mintha a földből termettek volna elő — fölsegítették, összeszedték a szétgurult holmit s visszafojtott nevetéssel, de a világ legudvariasabb mozdulatával nyujtottak át mindent Cilikének. Még a cukorkákat is!

Cilike nem volt már se élő, se halott! Csak azon csodálkozott, hogy az egész korzó nem sűlyedt el vele együtt. Összenéztek ketten Ilussal, akinek majdnem sírásra állott a szája, aztán fölugrottak s egymásba karolva, oly gyorsan elsiettek, mintha puskából lőtték volna ki őket.

Dehogy lépkedtek előkelően, nagy leányokhoz méltóan, sőt éppen egész kislányosan szedegették a lábaikat, oly szaporán, hogy a két nevető, cilinderes ifjú messze elmaradt mögöttük valahol a Lánchid tájékán.

Az öreg nénike pedig tátott szájjal állt ott a két üresen maradt szék előtt, nem is igen bírta megérteni, mi történt s aztán lassan, fejcsóválva cammogott tova.

Cilike és Ilus pedig, midőn végre lelkendezve hazatértek, a lépcsőházban megállva, szent fogadalmat tettek egymásnak, hogy erről a sétájukról senkinek se fognak beszélni soha egy szót sem!...

VI.

A napernyő titka.

— Cilike, Cilike! — kiáltott Ilus, nagy sebbel-lobbal beesve az ajtón, — képzeld csak, holnap kirándulásra megyünk! Jani és Ella éppen most határozták el, hát akkor egészen bizonyos!

— Hová megyünk? — kérdezte Cilike fölütve a fejét a levélből, amelyet éppen írt.

Megjegyzendő, hogy utolsó balesete óta, mikor a tintásüveget fölborította a zongorán s a tintával bemázolta az arcát és kezét, áttette levélírásai színhelyét a zongoráról az ablakpárkányra.

— A Zugligetbe megyünk, még pedig egész napra! — felelt ragyogó arccal Ilus. — Viszünk elemózsiát és hívhatunk vendégeket is. Ella kéret, gyere az ebédlőbe, hogy beszéljünk meg mindent.

Cilike sietve rakta el az írásait; most más rejtekhelyet talált, nem a kották közé, hanem az ablakpárna alá dugta be a félig megírt levelét s aztán Ilust átkarolva, vígan lejtett vele az ebédlőbe.

— Gyerekek, — mondta Ella, — holnap Janinak szabad napja van, fölhasználjuk a szép időt s az egész napot kinn töltjük el a Zugligetben. Ha akarjátok, szólhattok egyik-másik barátnőtöknek is, hogy tartson velünk. Jó lesz?

Hogy jó lesz-e? De még mennyire! Cilike már rohant is le a sarki füszereshez, akinek a telefonját néha igénybe vették, hogy telefonáljon Berényi Blankának és Tolnai Micikének, a két legkedvesebb budapesti barátnőjének.

Rövid félórai ide-oda telefonálgatás után megbeszéltek mindent, legapróbb részletig.

— Rendben van, — mondta Cilike sugárzó arccal Ilusnak, — jön Blanka is, Mici is, Micinek a bátyja, Sándor, aztán a Blanka leendő vőlegénye, Radványi Pista — és igaz, majd elfelejtettem, — tette hozzá hamisan pillantva Ilusra, — Csathó Bandi is jön!

Ilus mélyen elpirult s úgy tett, mintha sürgősen keresne valamit, — csak nem tudta, hogy mit. Cilike meg elnevette magát s tréfálkozva húzta meg a fülét.

Ugyanis Csathó Bandi, egy nagyon derék, ügyes, fiatal mérnök, Janinak a kollégája, egy idő óta — amióta Ilus is ott volt — igen sűrűn látogatott el hozzájuk s nagyon sokat foglalkozott Ilussal. Ilus pedig szörnyen elpirult és zavarba jött mindig, ahányszor csak Csathó Bandit emlegették előtte.

*

Ragyogó, verőfényes szép nyári nap kedvezett másnap a kirándulásnak.

Délelőtt már tíz órakor összeverődött az egész kis társaság a villamosmegállónál, ahol a találkozó volt.

Blanka elhozta magával a két kis öccsét is, Antit és Danit, akik nagyon emlékeztették Cilikét az ő két öccsére, Palkóra és Gyuszira, mikor még azok is ilyen kis virgonc, huncut, vásott fiúcskák voltak, akiknek kedvük telt abban, hogy őt mindig bosszantsák.

— Istenem, — gondolta magában Cilike, — hogy telik az idő, most már Gyuszi hatodik gimnázista, Palkó meg jövőre érettségizik! . . .

Vígan, zajongva, jókedvűen helyezkedett el a társaság a zugligeti villamoson, csupán Cilike volt egy kissé csöndesebb, mint máskor. Ugyanis nem egészen jól érezte magát, de azért egy világért otthon nem maradt volna.

— Tudod mit, Cilike, — mondta neki Ella reggel, mikor öltözködtek, — ne vegyél fűzőt, akkor nem lesz semmi bajod.

— Hová gondolsz? — méltatlankodott Cilike, — csak

nem megyek fűző nélkül? Hiszen úgy néznék ki, mint egy medve!

— Ugyan, ugyan, — nevetett Ella, — ne légy olyan hiú. Ha az ember nem érzi magát egészen jól, akkor nem bír egész nap fűzőben lenni. Különösen, ha még hozzá jó erősen össze is szorítja magát.

— Én nem szorítom össze magamat, — tiltakozott Cilike, — különben is nem vagyok rosszul, csak éppen hogy egy kissé fáj a fejem. Az majd elmúlik a friss levegőn!

Ella nem vitatkozott tovább és Cilike sértett önérzetében még egyet húzott a fűzőjén.

— Nem akarok elhízni, — mormogta magában, — mikor most csakis a karcsú termet divatos. Az egész társaság kinevetne, ha fűző nélkül gurulnék közöttük, mint egy hordó!

Így hát Cilike karcsún és lengén, de egy kissé savanyú képpel mászott fölfelé a Csermely-úton s már az első félóra múlva kénytelen volt elismerni, hogy Ellának igaza volt; sokkal könnyebben tudna hegyet mászni, ha most nem volna rajta a fűző.

Radványi Pista volt a vezető s mintha csak szándékosan tenné, a legmeredekebb utakat választotta. Úgy határozták, hogy összebolyongják az egész Zugligetet s aztán a „Disznófő"-nél fognak ebédelni.

— Ott zene is van! — mondta Radványi Pista, — és ebéd után a pázsiton táncolni fogunk!

— Éljen! — ujjongtak a leányok és fiatalemberek s Anti és Dani örömükben cigánykereket vetettek. Ebben nagy művész volt mind a kettő s művészetüket mindegyre bemutatták a társaságnak, úgy, hogy Blanka már egész tekintélyét összeszedve intette őket csendre és nyugalomra.

Az ebédnél a hangulat még vidámabb volt s Cilike is, miután kipihente magát s egy képes levelező-lapot írt Lacinak, amelyet mindnyájan aláírtak, egy kissé jobban érezte magát.

De ebéd után, mikor tényleg táncra penderültek a pázsitos téren, egyszer csak félrehívta Ilust.

— Te, én nem bírom tovább, — súgta a fülébe. — Le kell vetnem a fűzőmet. Mit csináljunk?

Ilus részvéttel karolta át a sápadt Cilikét.

— Tudod mit, gyerünk be az erdőbe, mintha sétálni mennénk s ott a bokrok között leveted. Senki sem fogja meglátni!

— De hová rejtsük el?

— Betesszük a napernyődbe. Hiszen tudod, hogy az milyen jó rejtekhely.

Cilike arca fölvidult s a két barátnő a következő pillanatban eltünt a fák és bokrok között, senki sem vette észre őket.

Negyedóra mulva Cilike vidáman, jókedvűen, piros arccal, mosolygó szemmel táncolt a többiekkel együtt. Meg se látszott, hogy nincs rajta a fűzője, de szegény már annyit szenvedett egész nap, hogy most már azt se bánta volna, ha látszik. Éppenséggel nem hasonlított egy hordóhoz, mint ahogy reggel magát kifejezte. A fűző pedig, minden bajnak okozója, szép vékonyra összecsavarva, szerényen rejtőzködött a Cilike napernyőjében, a napernyő meg egy termetes fa törzséhez támasztva pihent a többi napernyő, kendő és kalap társaságában.

Egy szünet közben véletlenül éppen azon fatörzs közelébe telepedtek le a fiatalemberek cigarettázni, a leányok citromos vizet inni.

Még javában pihentek, mikor a cigány újra rázendített egy bosztonra. Radványi Pista fölugrott s széles jókedvében két napernyőt fölkapva, azzal kezdett táncolni.

— Most be fogok önöknek mutatni egy japán táncot, — kiáltott vígan s mind a két napernyőt kinyitva akarta azokat ujjahegyén egyensúlyozni.

Cilike fölsikoltott s a napernyője után kapott. De már későn. Radványi Pista már kinyitotta s a szerényen, félénken meglapuló fűző kihullott belőle, karcsú, halcsontos, ösz-

szegöngyölt termete szétnyúlt, öt méter hosszú zsinórja gyászosan lengett utána s szomorúan, egész hosszában és szélességében terült el a földön.

Radványi Pista álmélkodva bámult reá, nem értette meg hirtelen az összefüggést, hogyan került elő a napernyő rejtelmes mélyéből ez a diszkrét toalett-cikk.

De a leányok valamennyien már hahotázva, sikoltva ugráltak föl s Ilus gyorsan borított reá egy nagy kendőt.

Mindnyájan nevettek, csak Cilike horgasztotta le restelkedve a fejét; Ella pedig sietve keresett elő egy ujságpapirost, abba belegöngyölte a fűzőt s aztán elsülyesztette a Jani felöltőjének jótékony, mély zsebébe . . .

VII.

A megsült kalap.

Azon az emlékezetes zugligeti kiránduláson, mikor a Cilike levetett fűzője olyan áruló módon került ki a napernyőből, még egy más baleset is történt, még pedig nem is kizárólag Cilikével, — hanem az egész társasággal.

Napfényes, ragyogó idő volt, mikor elindultak. Még a délutáni táncnál is a tisztáson, kedvezett az idő, bár itt-ott már kezdtek felhők gyülekezni. De azokat senki sem vette észre, senki sem figyelt arra.

Csathó Bandi, a fiatal mérnök, aki ezen a napon föltünő sokat forgolódott Ilus körül, azt indítványozta, hogy uzsonna előtt tegyenek egy sétát. Ő tudott egy gyönyörű, nagy rétet, nem messze a „Disznófő"-től, ahol sok szép mezei virágot lehetett szedni.

Hogyne fogadták volna örömmel ezt az indítványt! Virágot szedni! Mezei virágot! Nagy, nagy bokrétákat, amelyekből otthon még napok múlva is kiárad a mező, a rét illatos füvének édes lehellete. Hiszen ez minden kirándulás tulajdonképpeni célja!

Csak Ella aggodalmaskodott kissé. Talán mégis sok lesz már a jóból. A kis baba elfárad. Nem bír messzire menni. Jobb lenne talán itt maradni. Hiszen eleget sétáltak ma már.

— Kis mama, — nevettek a leányok, — te mindig olyan aggodalmas vagy! Ne rontsd el az örömünket!

— Majd visszük a babát fölváltva, ha elfárad, — ajánlkoztak a fiatalemberek. Jani pedig nem szólt semmit, hanem már ölbe is vette a szőkefürtös, fehérruhás kisbabát s aztán

sétapálcáját magasra emelve: — Előre! — vezényelt a kis csapatnak.

Vígan nevetve, tréfálva kapaszkodtak föl a meredek kis hegyi ösvényen.

Odafönt a hegytetőn tényleg egy gyönyörű, vadvirágos rét terült el.

A zöld füvet egészen ellepte a sok tarka virág. A margitvirág fehér csillagfeje aranyszemével csakúgy mosolygott és kínálta magát. A harangvirág lilaszín harangocskái szinte csilingeltek. A vadrepce aranysárga fürtei fölött méhek zümmögtek. A galagonya fehér díszben pompázott s az apró, kék pillék, tarkaszárnyú pávaszem-pillangók, aranyos zöldhátu bogarak cikáztak, repdestek a virágok fölött.

Szép volt az erdő, sötét, árnyas fáival, madárdalos zöld lombjával, — de az a kis vadvirágos tisztás itt fönn a hegytetőn, százszínű pompájában, napsugaras ragyogásban, mely olyan volt, mint egy nevető leányszem, még sokkal szebb volt.

A leányok ujjongva, dalolva rebbentek szét virágot szedni. A kisbaba is lekívánkozott apja öléből s vígan hempergett a selymes fűben. Ella leült melléje. Ő nem szedett virágot. Ő már kis mama volt és vigyázott a gyermekére.

Egyszerre csak sötét árnyék borult a rétre. A napsugár teljesen eltünt.

Ella fölnézett az égre. Csúnya, fekete, sűrű felhők gomolyogtak odafönt. És egyszerre éles, hideg szél sivított végig. Vihar közeledett.

Ella aggódva állott föl s szétnézett, merre vannak a leányok, fiatalemberek. Jani futva jött át a réten s kiáltott a többieknek is, hogy jőjjenek.

— Úgy látszik, eső lesz, kis mama, — kiáltott. — Siessünk le a vendéglőbe!

Még ki sem mondta egészen és már lecsapott a heves, hirtelen jött zápor. Kövér, nagy cseppek hullottak alá, nem egyenként, nem szerény kíméletességgel jelentve megérkezésüket, hanem valamennyien egyszerre, úgy, mintha dézsából öntötték volna.

A leányok, fiatalemberek kacagva, sikoltozva futottak össze. A rét közepén állt egy magányos, terebélyes szilfa, valamennyien odamenekültek.

A jó szilfa védőleg terjesztette ki ágait és mintha megigérte volna, hogy lombjai alatt védelmet fognak találni.

Esernyő persze egyiknél sem volt, csak Cilikénél egy piros napernyő és Janinál meg Csathó Bandinál egy-egy felöltő.

Jani azonnal beburkolta az ő felöltőjébe a kis babát és ölébe vette. Az ott meg volt védve jól, s mint egy meleg, puha fészekből kacagva nézett ki a világba, a szakadó záporba. Tetszett neki ez a mulatság!

A Csathó Bandi felöltője az Ilus vállára került, Cilike pedig büszkélkedve nyitotta ki a napernyőjét.

— Ha valamennyien meg is fogtok ázni, én nem! — jelentette ki büszkén s hálás tekintetet vetett a piros selyemnapernyőre.

— Nyári zivatar, hamar el fog múlni, — vígasztalta Radványi Pista a társaságot, amelynek különben nem is volt szüksége vígasztalásra. Egyáltalában nem vették tragikusan a dolgot, hanem vígan kacagtak és tréfálkoztak.

Az eső azonban csak nem akart megszünni. Ellenben a vendégszerető szilfa úgylátszik, megúnta a mulatságot és lassankint kinyitogatta hajlékának ablakait az esőnek.

Az átázott lombokról itt is, ott is kezdett lecsöpögni a víz. Először Blanka sikoltott föl, hogy a nyakába csurog az eső, azután Ella. Nem telt bele öt perc, már valamennyien úgy áztak a fa alatt, mintha csak künn állottak volna a rét közepén.

Csak Cilike állott rendületlenül a piros selyemernyővel a kezében és nevetett. De egyszerre megszünt ő is nevetni. Átázott a vékony selyem is. Már nem nyujtott semmi védelmet. Ellenben szép kis piros patakokban folyt le róla a víz a Cilike fehér ruhájára, be a nyakába, végig a hátán.

— Tudjátok mit? — mondta Jani. — Most már úgyis mindegy. Itt is ázunk, ott is ázunk. Ez az eső úgylátszik, nem

fog megszünni egyhamar. Menjünk le a vendéglőbe. Ott legalább fedél alatt leszünk.

És mentek. Nem, — szaladtak. Azaz szaladtak volna, hogyha a vendégmarasztaló, agyagos sár bele nem kapaszkodik a cipőjükbe. Persze a leányoknak kivágott cipőjük volt, amelybe a víz is belefolyt.

Egyszerre Cilike nagyot kiáltott. Az történt ugyanis, hogy az egyik cipője úgy beleragadt a sárba, hogy amint ki akarta húzni a lábát, a cipő ottmaradt s ő harisnyában lépett tova.

A kis Anti és Dani lovagiasan kiszedték a cipőt a vizes agyag közül s visszasegítették Cilikének a lábára, amely közben természetesen csuron vizes lett.

Végre nagynehezen, sok küzdelem és viszontagság után megérkeztek a vendéglőbe, amelynek fedett terraszán vígan szólt a zene és nyugodtan sörözgettek a vendégek.

Akik idejekorán idemenekültek és nem áztak meg, azok most el nem titkolható kárörömmel, nevetve nézték az elázottan, csatakosan, sárosan érkezőket.

A vendéglősné hamarosan betessékelte őket a mosókonyhába, ahol már be volt fűtve, vígan lobogott a rőzse a nagy tűzhelyen s egypár kárvallott asszony és leány már szárítgatta a vizes ruháit a tűz mellett.

A férfiak bevonultak egyik szobába; ők nem sokat törődtek a nedves ruhákkal. De a leányok kijelentették, hogy addig nem mozdulnak innen, amíg egy kissé legalább rendbe nem hozzák magukat.

Hát siralmas látvány is volt az a sok szép, könnyű, színes nyári ruha, az bizonyos.

A Cilike fehér ruhája a szivárvány minden színében pompázott. A napernyőjéről piros lé csurgott le reá, a tarka virággal és szalaggal ékesített kalapjáról meg zöld, sárga, kék és fekete . . . A kivágott kis szürke cipője helyett meg sárga agyagbocskorokat viselt . . .

De a többiek is hasonlóképpen voltak ellátva. Egymásra néztek és nevettek. Csak Ilus menekült meg ép bőrrel, —

illetőleg ép ruhával a Csathó Bandi felöltője alatt, no meg a kis baba.

Cilike levetette blúzát, kicsavarta és fölterítette száradni. A buzgó, jószívű vendéglősné azt ajánlotta neki, hogy tegye a kalapját is száradni, be a sütőbe, ott jó meleg van. Cilike azt is megtette.

A tűzhely előtt egy termetes asszonyság állt, aki a zöld selyemblúzát szárítgatta. Olyan széles és kövér volt, hogy terjedelmes alakja az egész tűzhelyet elfoglalta. A lányok nevetve integettek egymásnak. A terebélyes hölgynek a nyaka, válla, karja, háta egészen zöld volt. Ő nem fogta fel olyan vígan a dolgot, mint a lányok, hanem nagyokat fújva sopánkodott:

— Jaj, jaj, a gyönyörű ruhám! A drága ruhám, oda van . . .

A mosókonyha tele volt apró kis csirkékkel, melyek az eső elől idemenekültek s most ijedten, riadtan szaladgáltak a sok idegen vendég között. Főleg a terjedelmes hölgy lábai körül szaladgáltak, aki idegesen, bosszúsan kapkodta a lábait s közben folyton sopánkodott.

Olyan mulatságos, komikus volt ez, hogy a lányok majd megpukkadtak a nevetéstől. És nevetve nézegették egymás ázottan, csapzottan lecsüngő frizuráját, sárfoltokkal ékes ruháját — és soha olyan jól nem mulattak, mint ott lent a mosókonyhában.

Közben az eső megállott, a nap kisütött, az utak felszáradtak, lehetett indulni.

Jani kopogtatott a mosókonyha ajtaján.

— Siessetek. Indulhatunk hazafelé.

Cilike sietve kapta le a blúzát a szögről, ahova fölakasztotta volt.

— Nézzétek, már egészen száraz! — kiáltott diadalmasan, meglobogtatva a blúzt.

Nem vette észre, hogy egy mosó-teknő előtt áll, amely tele volt vízzel. És amint diadalmasan lobogtatja a blúzt, beleejti a teknőbe. Most még vizesebb lett, mint azelőtt volt.

Már nem volt idő, hogy újra megszárítsa. Úgy kellett fölvennie vizesen, a többiek hangos hahotája közben.

— De legalább a kalapom száraz! — vigasztalta magát s kivette kalapját a sütőből.

Száraz volt, az igaz, csakhogy egy oly alaktalan tömeggé zsugorodott össze, hogy azt föl nem tehette a fejére. A teteje hegyesre kinyúlt, a széle zeg-zúgosan csüngött le, a szalag és a virágok fölismerhetetlen rejtély gyanánt lógtak az oldalán. És olyan csodásan zörgött az egész, mint a száraz szalma.

— Ezt alaposan megsütötted, — nevettek a lányok. — Elteheted emlékül a mai kirándulásra.

Aztán útnak indult a kárvallott kis csapat, úgy, amint már kiránduláson szokásos, vizesen, sárosan, de azért vígan, jókedvűen s Cilike a kezében lóbálva vitte a megsült kalapot.

VIII.

A báli cipő.

Nagy volt az izgalom és az öröm Somkúton. Cilike levélben bejelentette a látogatást néhány napra.

— Ne ijedjetek meg! — harsogta Teréz néni a gyermekeknek, Tercsinek, Ducinak és Jankónak, — Cilike itt lesz, biztosan fogja megint valami baleset érni. Hát csak vigyázzatok, rendben legyen minden, nehogy ti legyetek valaminek az okai, mert összetöröm a csontjaitokat!

Tercsike, Duci és Jankó elrohantak, mert tudták, hogy Teréz néni hamarosan szeret itéletet tenni s igen hirtelen kézzel végre is hajtja azt.

Sietve tartottak szemlét a gyermekszoba, a gyümölcsösfák és a majorság-udvar fölött s aztán átvágtattak Gyárfás Gizihez és Erzsihez, megvinni nekik az örömhírt: Cilike holnap érkezik!

Gizi és Erzsike nyomban elhatározták, hogy az összes somkúti ismerős fiúkkal és leányokkal kivonulnak holnap az állomáshoz, ünepélyesen fogadni Cilikét, aki oly régen nem volt már Somkúton. Virágot is fognak vinni, mindegyik egy-egy szép kis rózsabokrétát, hadd lássa Cilike, mennyire szeretik őt itt s milyen örömmel várják.

Cilike ezalatt pedig buzgón csomagolt és búcsúzkodott barátnőitől, ismerőseitől s Ellától, meg Jani sógorától.

— Csak azt sajnálom, — mondta Ella, — hogy nem kisérhetünk ki a vasútállomáshoz. De olyan korán reggel indul a vonat, hogy én olyankor még — a kis baba miatt —

nem mehetek ki, éppen akkor kell fürösztení. Janinak pedig a hivatalba kell menni.

— Ugyan kérlek, — mondta Cilike — ne aggódj emiatt. Ki tudok én menni magam is. Hiszen oly közel van ide az állomás — gyalog is kisétálhatok, kocsi sem kell. Csak a szobaleány hozza el a poggyászomat.

Úgy is történt. Másnap reggel korán Cilike útra kelt, vígan és boldogan, mert hiszen Teréz néniékhez mindig örömmel ment.

A Damjanich-utcától a keleti pályaudvarig igazán nincs messze s Cilike ezt a rövid útat szinte táncolva tette meg. Könnyű, fürge lépésekkel sietett előre, míg Mari, a szobaleány a kis kézitáskával lassabban haladt utána.

Amint átmentek az úton, hogy kiérjenek a Rottenbiller-utcába, egyszerre Cilike felszisszent és megállt.

— Jaj Mari, — kiáltott ijedten, — nem tudok tovább menni! Valami megfogta a lábamat!

Mari odasietett és műértő szemmel nézett a Cilike lábára.

— Beleakadt a kisasszony cipőjének a sarka a villamos vasúti sínbe. Tessék gyorsan kihúzni, mert mindjárt jön a villamos.

Cilike húzta, Mari segített s szerencsésen kiszabadították a Cilike lábát, mielőtt még egy villamos látható lett volna. De a cipősarka a küzdelemben úgy meglazult, hogy csak a legnagyobb óvatossággal tudott tovább menni Cilike. Az első vigyázatlan mozdulatnál leesett volna az egész sarok.

Szerencsésen kiértek azonban idejében az állomáshoz s pár perc mulva minden további baleset nélkül már fent volt a vonatban Cilike.

Egyedül ült egy félfülkében és nagyon, nagyon jól érezte magát.

Olyan rég nem volt már Teréz néniéknél, majdnem egy éve. Alig várta már, hogy viszontláthassa őket, meg a leányokat, Gizit és Erzsikét. Mennyi beszélnivalója is lesz velük! Óh, ők megértették őt mindig, éppen úgy, mint Kende Ilus;

sokkal, sokkal jobban szereti őket, mint összes budapesti barátnőit.

Milyen érdeklődéssel vannak ők hosszú menyasszonysága iránt! Jól tudja, érzi, hogy csupa szeretetből, minden irigykedés nélkül érdeklődnek és vesznek részt mindenben. Nekik bizalommal beszélhet Laciról és mátkaságuk minden viszontagságáról és felolvashatja nekik a leveleket is, amiket Lacival írnak egymásnak, ők nem gúnyolódnak a háta mögött és nem nevetik ki érte.

Cilike egészen elérzékenyült, mikor erre gondolt s menten előszedte a kis tarsolyából Laci legutolsó leveleit, amelyeket mindig magánál hordott.

Újra és újra átolvasta s mikor eszébe jutott, hogy még csak öt hónap van hátra a Laci hazajöveteléig, hát olyan jó kedve kerekedett, hogy táncolni szeretett volna.

— Ha-za-jön! Ha-za-jön! La-ci-ha-za-jön! — kattogták a kerekek víg, pattogó ütemben s olyan ritmikusan, hogy Cilike önkéntelenül is dúdolni kezdett.

Majd széles jókedvében fölugrott az ülésről s a keskeny fülkében víg táncot kezdett lejteni. Már persze amennyire táncolni lehet az ablaktól az ajtóig tíz lépés hosszú és két lépés széles helyen. De azért a two-stepp, meg a pulyka-tipegő, meg a medvetánc, meg a többi bolondos új táncfigura egy-két mozdulatát csak végigtipeghette, tapoghatta, ugrálhatta Cilike — éppen eléggé arra, hogy cipőjének a meglazult sarka az ugrálás közben egyszerre csak egészen leváljon s ő a vonat egy hirtelen zökkenésénél hanyatt essék az ülésen s onnan a következő percben le a földre.

Szerencse, hogy teljesen egyedül volt, lefüggönyözött ablaknál s így ennek a nem egészen díszes táncfordulatnak senki élő szemtanuja nem volt.

Cilike hirtelen felugrott, de amint talpra állott, majdnem újra hanyatt esett. Ugyanis csak az egyik talpára állhatott, mert a másikról hiányzott a sarok — még pedig természetesen magas sarok.

— Most mit csináljak, — töprengett magában Cilike,

búsan nézegetve a levált sarkot a földön, — világos, hogy így nem állíthatok be Teréz néniékhez. Előbb azt hinnék, hogy megsántultam s aztán jól kinevetnének ezért a bal-

esetért! Hogyan segítsek most magamon — még pedig hamarosan, mert egy negyedóra mulva már Somkuton vagyunk!

Egyszerre eszébe jutott, hogy a táskájában van egy pár vadonatúj, kivágott fehér báli cipője. Ezt fogja fölhúzni. Ha

nem is egészen stílszerű báli cipőben utazni, mégis inkább ezt, mintsem sántikálva odabicegni Teréz néniék elé . . .

No de hát csak gyorsan, gyorsan, mert már nagyon rövid az idő — és Somkuton csupán egy percig áll meg a vonat.

Sietve lekapta a bőröndjét a hálóból és gyorsan kezdett kicsomagolni belőle. Természetesen a cipő a táska legfenekén volt, mindent ki kellett rakni belőle. A sietségtől szinte reszkető kézzel dobálta ki Cilike a mindenféle csomagokat, dobozokat, blúzokat, ruhákat, melyeket oly gonddal pakolt volt be. Végre megvolt a cipő. Éppen ideje, mert már csak öt perce volt.

Gyorsan lehúzta most a póruljárt cipőjét, betette a bőröndbe s aztán úgy harisnyában állva, hamar, hamar dobálta megint vissza a többi csomagot, ruhát és — szent Isten, de hogy volt most idő gondos csomagolásra! Hiszen már fütyült a vonat, azonnal bent lesznek az állomáson!

Végre készen volt mindennel, a bőrönd bezárva s ő kimerülten, izzadó homlokkal roskadt le az ülésre, hogy fölhúzza a báli cipőjét.

Föl is húzta szerencsésen — az egyiket. A másikat nem találta sehol. Rémülten, ijedten kapkodott ide-oda, lebújt az ülések alá, fölmászott a hálóba, hol a poggyászok állanak, ledobálta a párnákat az ülésről — a másik cipő nem volt sehol.

Semmi kétség — a nagy sietségben azt is visszadobta a bőröndbe és bezárta.

A vonat már lassította a haladását, egyre-másra hallatszott éles sípolása, mely az állomásra való beérkezését jelzi, ismerős fák, bokrok, épületek tüntek föl az útszélen — egy perc még és benn vannak a kis falusi állomáson . . .

És Cilike verejtékező homlokkal, sietségtől elfuló lélekzettel, sírásra görbülő szájjal — egyik lábán fehér báli cipővel, másikon fekete fátyol-harisnyával szinte kétségbeesetten áll ott és nem tudja mitévő legyen! . . . Arra már nincs idő,

hogy újra kicsomagoljon — így kell majd leszállania... És Teréz néninek első kérdése bizonyára ez lesz:

— Cilike, megbolondultál?...

E pillanatban egy utolsót füttyentett a vonat — és megállott.

— Somkut, egy perc! — hallatszott a kalauz harsány kiáltása.

Egy hordárnak előléptetett kis falusi gyerek ugrott föl a lépcsőn. Pista volt, a kocsis fia.

— Tessék ideadni a poggyászt, Cilike kisasszony! — kiáltott.

Azzal már meg is ragadta a Cilike táskáját és futott vele. Cilike kétségbeesetten nézett ki az ablakon.

Szent Isten... A virágos kis állomás sárga kavicsos perronján ott állottak Teréz néni, Miklós bácsi, Tercsike, Jankó, Duci — és Gyárfás Erzsike és Gizike, meg egy egész sereg ismerős leány és fiatalember. Mindegyiknek virág volt a kezében s vígan integettek Cilike felé.

— Leszállni! Leszállni! — hangzott a kalauz szava az ajtóban — a vonat már indul!

Egy pillanatig megfordult a Cilike fejében, hogy ő inkább tovább utazik, kibujdosik a világból, de nem száll így le. De a másik pillanatban örömujjongva sikoltott fel s majdnem térdre vetette magát egy kis fehér cipő előtt, mely szerényen meghúzódva lapult meg a fülke tulsó sarkában.

Még volt annyi ideje, hogy fölragadja, de már fölhúzni nem volt ideje. Majdnem indulóban volt már a vonat s éppen csak hogy leugorhatott róla!

— Cilike, megbolondultál?... — hallotta a Teréz néni csodálkozó kiáltását s a leányok és fiatalemberek felharsanó nevetése között ott állott Cilike oly zavarban, mint talán még sohasem volt — s a fehér cipő egyik fele a lábán, a másikat pedig mint egy diadalmi jelvényt magasan fent lobogtatta a kezében!...

IX.

Cilike kávét főz.

Legutolsó viszontagsága óta, — mikor harisnyában és félcipővel a kezében szállott le a vonatról Cilike — nagyon csendesen és szerényen viselkedett. Szerette volna, ha mindenki, aki akkor jelen volt, végképp elfelejtette volna azt a kis epizódot, ha teljesen kitörülik az emlékezetükből — úgy, amint ő is kész volt kitörülni.

De ez nem ment olyan könnyen. Valahányszor találkozott barátnőivel és a fiatalemberekkel, mindig újra fölemlítették és nevettek rajta és Cilike — mit tehetett egyebet — velök nevetett.

Lelke mélyén azonban — az igazat megvallva — szörnyen restellte a dolgot.

Hiszen ő azzal a titkos szándékkal jött a fővárosból ide falura, hogy mindenkit el fog kápráztatni fölényes, előkelő modorával s hogy Teréz nénitől kezdve egészen a kis Jankóig mindenki elismerje róla: Cilike most már valóban egészen nagy leány, sőt nemcsak leány, hanem tökéletes úri hölgy!

És ime már a bevonulásával, az első megjelenésével lerombolt mindent. Hogy lehetne valakit előkelő úrhölgynek nézni, akinek csak az egyik lábán van cipő!

Csak természetes, hogy most már mindenki azt mondja: Cilike még mindig a régi!

Pedig ő a leveleiben, amelyeket Lacinak ír, váltig hangoztatja, hogy most már teljesen megváltozott és emberemlékezet óta nem érte semmi baleset.

Szent fogadalmat tétetett Teréz nénivel, hogy nem írja

meg Lacinak az ő dicstelen megérkezésének történetét s nagyon igyekezett, hogy most már aztán csakugyan vége is legyen mindenféle viszontagságnak.

A dolog ment is egészen jól. Napokig nem történt semmi s lassanként feledésbe merült az eset. Cilike nagyleánysága és menyasszonysága dicsfényétől övezve, boldogan trónolt a barátnői, Gyárfás Gizike és Erzsike között s kegyes leereszkedéssel tanította meg őket a legújabb divatos táncra, a tangóra, amit ugyan ő maga sem tudott, de ezt nem árulta el.

Egy napon Cilike levelet kapott az öreg Kőváry nénitől — a leendő anyósától — aki azt írta neki, az ő kedves, öregbetűs írásával, hogy nagyon szeretné már látni. És miután Juliskának kalapot kell venni a városban, Domokos bácsinak meg a fogorvoshoz kell menni, tehát útközben kiszállnak Somkúton egy napra, éppen vasárnapon.

Lehet képzelni, milyen izgalom keletkezett erre. Cilike a levéllel a kezében alá s fel futkosott a szobákban s egyre csak ezt kiáltotta:

— Holnap van vasárnap! Holnap van vasárnap!

Míg végre Teréz néni elfogta s lenyomta maga mellé a díványra.

— Mindenekelőtt kijelentem, — mondta, — hogy az ebédet, ne ijedj meg, nem te fogod főzni!

— Óh, Teréz néni, — méltatlankodott Cilike — azt hiszi talán, hogy nem tudok egy ebédet megfőzni?

— Azt nem hiszem, — mosolygott Teréz néni. — Csak azt nem akarom, hogy leendő apósodon és anyósodon esetleg mérgezési tünetek mutatkozzanak, mert amilyen izgatott most vagy, még tintát öntenél a levesbe, vagy hagymát és sót tennél a tortába!

— Óh, Teréz néni, mit nem képzel rólam! — nevetett Cilike egy kissé sértődve, de azért alapjában véve örült, hogy nem kell a konyhába kimennie, mert így biztosan nem éri semmiféle baleset. — De legalább a feketekávét kérem engedje meg, hogy én készítsem el. Én nagyon jó feketekávét tudok készíteni!

— Jól van, nem bánom, azt elkészítheted. És holnap reggel a vasúthoz is kimehetsz, a gyermekekkel együtt. Hátha Juliska is fehér báli cipőben érkezik meg? . . .

Cilike egy csókkal tapasztotta be a Teréz néni száját s aztán trillázva szaladt ki a szobából. Gyorsan át kellett sietnie Gizihez és Erzsikéhez, hogy velök is közölje a nagy újságot s egyúttal őket is meghívja a holnapi ebédre.

*

Megérkeztek a kedves vendégek s Cilikénél nem volt senki sem boldogabb.

Ujólag meggyőződhetett róla, hogy mennyire szeretik őt a Laci szülei s hogy máris igazán leányuknak tekintik, a kis Juliska meg testvérének.

Elhalmozták ajándékokkal; Juliska egy sajátkezűleg hímzett szép tarsolyt hozott neki, Domokos bácsi egy karkötő-órát, Kőváry néni pedig, a finomlelkű, gyöngéd szívű jó anya tudta, hogy mivel szerez Cilikének legnagyobb örömöt. Elhozta a Laci összes leveleit, amelyeket haza írt azóta, mióta lent volt Boszniában.

Mindegyik levélben legalább egy-két oldalon át szó volt Cilikéről s Cilikének könny gyűlt a szemébe, látva, olvasva azt a mély, igaz szeretetet, amely minden sorból, minden szóból kiragyogott.

Itt nem tréfálkozott Laci, mint ahogy vele szokott a leveleiben, hanem komoly, férfias lelke egész őszinteségében nyilatkozott meg az édesanyja előtt.

Cilike százszor is megcsókolta a Kőváry néni kezét, mialatt a leveleket olvasta s bizony az ebéd alatt is nagyon szórakozott volt, mert folyton a köténye zsebébe rejtett kedves, drága levelekre gondolt.

Óh, milyen hálás volt Teréz néni iránt, hogy már előre fölmentette az ebédfőzés gondjai alól és mennyire összerezzent, mikor Teréz néni ebéd végeztével odaszólt neki:

— Cilike, hozd be a feketekávét a dohányzószobába.

Persze arról egészen megfeledkezett, hogy ezt magára vállalta. Esze nélkül rohant ki a konyhába; szerencsére volt

a kamrában frissen pörkölt kávé, azt gyorsan megdarálta, a pótkávéval felöntött vizet addig föltette forrni s míg a víz fölforrt, még egyszer elővette a Laci leveleit . . .

De nem olvasta mind át, csak az egyiket s egy pillanatig elábrándozott . . .

— „Számolom a napokat, édesanyám, — írta Laci — amikor újra fogom láthatni az én édes, aranyos kis Cilikémet! Ne vegye rossznéven édes jó anyám, magukat is, mindegyiket óhajtom már látni, de szívem minden gondolata türelmetlen vágyódással repül az én drága kis menyasszonyom felé“ . . . .

— Ez én vagyok! — ujjongott magában Cilike s miután egy oldalpillantással meggyőződött róla, hogy Zsófi, a szakácsné nem néz oda, hamar megcsókolta a levelet.

Közben a víz forrni kezdett s Cilike elandalogva, elábrándozva töltögette lassanként bele a zubogó pótkávés vizet a kávémasinába. Észre sem vette, hogy milyen gyorsan lefolyt, sokkal gyorsabban, mint máskor s mikor készen volt, kitöltötte az ezüst kávéskannába és gyorsan bevitte.

Éppen idejében érkezett. A vendégek átmentek már a dohányzóba, Miklós bácsi, Domokos bácsi már szivarra gyujtottak s Teréz néni már idegesen nézegetett az ajtó felé, mikor Cilike belépett.

— Köszönöm, kislányom, — mosolygott feléje Domokos bácsi, akinek Cilike legelőször töltötte ki a feketekávét. — Ebéd után egy jó szivar, meg egy csésze jó erős, forró feketekávé, ennél nagyobb élvezet nincsen a világon.

— Én egy kis tejet is kérek hozzá, — mondta Kőváry néni — magad főzted, ugy-e kislányom?

— Igen, én főztem — mondta Cilike büszke önérzettel s hirtelen el nem tudta képzelni, miért tette le mindegyik vendég a csészét a kezéből. Domokos bácsi elkezdett köhögni, Teréz néni pedig meg se kóstolta, csak ránézett s úgy ugrott föl a székről, mintha puskából lőtték volna ki.

— Mit csináltál, Cilike? — kiáltott riadtan, — miféle kávé ez?

Cilikének a szája is nyitva maradt bámulatában. Mi történt? Hiszen ő nem csinált semmi ügyetlenséget! Hirtelen a zsebéhez kapott, vajjon nem főzte talán a leveleket is bele a kávéba?... Nem, nem, a levelek ott voltak mind sértetlenül... De hát akkor mi baja Teréz néninek?...

E pillanatban megjelent az ajtóban Zsófi szakácsné, kezében tartotta a kávédarálót és kaján arccal szólt:

— Cilike kisasszony benne felejtette a kávét a darálóban. Csak a pótkávét öntötte föl. Ne tessék meginni.

Azzal összeszedte a kávéscsészéket, kávéskannát, kivitte s tíz perc mulva diadalmas arccal tért vissza, ezúttal kifogástalan jó kávéval.

De hol volt már akkor Cilike?...

Úgy kiszaladt a szobából, mintha ott se lett volna, de azért még hallotta a kitörő nevetést s a Teréz néni harsogó hangját, aki hangosan kiáltotta:

— Cilike, Cilike, ne ijedj meg, ezt már mégis megírjuk Lacinak!...

X.

Marci, a kis malac.

Sok időbe telt, amíg Cilikét, aki a kávéfőzés balsikere után elrejtőzött a szobájába, ki tudták csalogatni onnan.

Juliska, Gizike és Erzsike küldöttségileg mentek érette, de Cilike bevette magát a díván sarkába, betakarta a fejét egy csomó párnával és nem akart kimozdulni.

Onnan a párnák alól nyöszörögte, hogy ő ezt a balesetet túl nem éli, hogy soha többet nem tud az anyósának és apósának a szeme közé nézni s hogy most már bizonyosan az egész világ rajta fog nevetni.

Csak mikor a jó Kőváry néni is bejött a szobájába és elmesélte, hogy valamikor, régen, mint egész fiatal leányt őt is érte egy hasonló baleset, hogy ugyanis ecetet töltött rum helyett a vendégeknek a teájába, akkor vigasztalódott meg egy kissé Cilike s merte kidugni a fejét a párnák közül.

— Menjünk le a kertbe, — indítványozta Teréz néni, — majd megmutatom a baromfi-udvart is.

A baromfi-udvar volt a Teréz néni büszkesége. Senkinek olyan gyönyörű fajtyúkjai, kakasai, emdeni lúdjai nem voltak, mint neki, no és a malacok, azok meg éppen ritkaságszámba mentek. Cilike azt állította, hogy Teréz néni mindennap sajátkezűleg megmosdatja és megfésüli őket, olyan tiszták, rózsaszínűek, kedvesek voltak.

Teréz néni indítványát valamennyien szívesen fogadták, legszívesebben azonban Cilike, mert azt remélte, hogy majd a kertben meg az udvaron hamarosan megfeledkeznek az ő legújabb balesetéről.

A gyermekek, Tercsi, Jankó és Duci előre vágtattak, Juliska, Gizi és Erzsike közrefogták Cilikét s így csakugyan kijutottak a kertbe, anélkül, hogy bárki csak egy szó célzást is tett volna a kávéra.

Gyönyörű, ragyogó meleg tavaszi délután volt. A gyümölcsfák teljes virágjukban pompáztak, a fű olyan puha és selymes volt, mint egy gyermeknek a haja s olyan fényes smaragdzöld, mint csak tavasszal szokott lenni.

S a ragyogó, üde zöld közepette a cseresznyefák és meggyfák mintha hóval lettek volna borítva s minden kis fuvallatra mintha apró, fehér pillangók röpködtek volna a levegőben s lassú libbenéssel szálltak le a ringó fűszálakra.

— Óh, beh gyönyörű itt, — sóhajtotta Cilike önkénytelen elragadtatással. — Tudjátok-e, hogy minden évszak között legszebb a tavasz, én legalább a legjobban szeretem! És nincs szebb, mint egy virágzó cseresznyefa!

— Olyan éppen, mint egy óriási nagy menyasszonyi bokréta! — mondta Erzsike.

— Ez téged illet meg, Cilike, — tette hozzá Gizike s mind a négy leány megállott egy virágzó cseresznyefa alatt, amelynek minden ága oly sűrűn tele volt hófehér virággal, hogy egyetlen kis zöld levélke sem látszott ki.

Cilike kissé elpirult örömében a kedves célzás hallatára s két karját kinyújtva magához húzott egy ágat, gyönyörködve nézegette s aztán a fejére illesztve mondta:

— Menyasszonyi koszorúnak sem volna rossz!

— Gyönyörű! Gyönyörű! — kiáltották a leányok egyhangulag és Juliska vígan tapsolni kezdett.

— Jaj, csak már minél előbb megvolna az esküvőd, Cilike, — kiáltotta hévvel. — Egy gyönyörű új rózsaszín ruhát kapok akkor s anyuska megígérte, hogy éppen öt centiméterrel lesz hosszabb, mint ez!

— Leányok, Cilike, Juliska, Erzsike, Gizike, — harsogott most Teréz néni hangja át a kerten, — jőjjetek a baromfi-udvarba. Mi is oda megyünk.

A leányok sietve indultak a hang irányába, csupán

Cilike nem tett többet, mint egy fél lépést s aztán mozdulatlanul állt meg és egy nagyot sikoltott.

A leányok ijedten futottak hozzá.

— Mi az, Cilike, mi történt?

Cilike még mindig ott állott mozdulatlanúl, csak a fejét rázogatta, a nyakát forgatta s nagyon furcsa arcokat vágott.

— De hát mi bajod, Cilike? — kérdezték újra a leányok és csodálkozva néztek reá.

— Jaj, jaj, a hajam, a hajam, — nyögte Cilike, — megakadt a cseresznyefa ágában!

— Majd én segítek, — ugrott oda Gizike, — s megfogta az ágat, amely Cilike haját fogva tartotta. De ebben a percben valami csodálatos dolog történt. A lehajlott ág visszapattant s rajta függve maradt a Cilike fürtjeinek egy része. Olyan volt a barna hajcsomó a fehér virágok közt, mint egy madárfészek.

Cilike persze nem vette észre, ő csak örült, hogy feje kiszabadult az önkénytelen fogságból, de a leányok hangosan kezdtek nevetni.

— Cilike, Cilike, nini, hol van fürteidnek tengervészes éje!... Majd elviszik a verebek, meg a fecskék!... Jaj de furcsa cseresznye terem ezen a fán! — kiáltották nevetve össze-vissza.

Cilike ijedten kapott a fejéhez, majd az áruló cseresznyefaághoz.

— Jaj, jaj, — kiáltotta — soha többet nem fésülködöm divatosan! Soha többet nem teszek betétet a hajamba, csak most az egyszer ne áruljatok el, lányok!

Hirtelen zsebébe gyűrte a huncut kis barna fürtöket s aztán nevetve, tréfálkozva siettek Teréz néniék után. Cilike nem győzött magában hálálkodni afölött, hogy senki más nem látta ezt a kis balesetet, csak a leányok. Ők pedig bajtársi fogadalmat tettek, hogy nem mondják el senkinek...

A baromfiudvarban ott voltak már valamennyien s kellőképpen gyönyörködtek és dicsérték a Teréz néni büsz-

keségét, a különféle kacsákat, tyúkokat és libákat, mikor a leányok futva, nevetve és lihegve megérkeztek.

— Jaj de édes, jaj de cukros! — kiáltotta Juliska, elragadtatással nézve egy rózsaszínű kis malacot, mely ott settenkedett és röfögött a kacsák között.

— Ez Marci, — mondották a gyerekek büszkén — meg is lehet simogatni, olyan szelíd! Marci, Marci, jer ide!

Marci, a jó falatok reményében, örömteljes röfögéssel közeledett s lehajtott fejjel döfölgette, turkálta orrával a földet a gyermekek lába előtt.

— Édes anyám, nézze, milyen aranyos! — kiáltotta Juliska ragyogó arccal s lehajolt megsimogatni a kis malacot.

Mind odagyűltek Juliska és a kis malac köré, amely ide-oda forgott és még mindig várta a jó falatokat, mellyel a gyermekek rendesen meg szokták vendégelni.

— Vigyázz Juliskám, elpiszkolod a ruhádat — szólt Cilike anyáskodó gondoskodással — ott éppen egy tócsa van! Marci nagyon szeret abba belehemperegni! Marci te, hallod-e, ne menj olyan közel Juliskához!

Elővigyázatból oda állott Marci elé, hogy megvédelmezze a Juliska ruháját. E pillanatban azonban Marci megúnta a dicsőséget, látta, hogy itt ma nincs kilátás semmiféle lakomára s egy hirtelen mozdulattal megfordult és lefeküdt a tócsába. Azt nem vette tekintetbe, hogy éppen a Cilike lába előtt hempergett le, aki erre elvesztette az egyensúlyt s ráesett a Marci hátára.

Marci a váratlan meglepetésre visítva, vinnyogva, örült iramodással rohant tova, olyan gyorsan, hogy majd elhányta mind a négy lábát, Cilike meg lefordulva a Marci hátáról, úgy beleült a tócsa kellős közepébe, mintha csak egy kényelmes karosszékben foglalt volna helyet.

A moziban nem pereghetett volna gyorsabban le mindez, mint ahogy itt történt. Még sikoltani sem maradt ideje Cilikének.

Csak akkor kiáltotta el magát, mikor Domokos bácsi

és Miklós bácsi fölemelték a tócsából s a Teréz néni hangja felharsant.

— Jézus Mária, a ruhád, Cilike!

De erre már rohant is Cilike, talán még gyorsabban, mint a kis malac, egyenesen be a szobájába. Ezer szerencse, hogy futás közben ki nem estek — a hajfürtök a zsebéből!

XI.

Balesetek láncolata.

Mikor Kőváry néniék másnap délután tovább utaztak X-be, Cilike is velük ment.

Teréz nénit nem kellett sokat kérlelni, hogy elengedje; nagyon szívesen beleegyezett ebbe a kis kirándulásba. Egyúttal felhasználta az alkalmat s egynehány megbízást is adott Cilikének.

— Sokkal jobb, ha te személyesen veszel meg mindent, mint ha levélben rendelném meg — mondta Cilikének. — Tehát elsősorban is elmégy a Nagler Testvérek fűszerkereskedésébe és veszel öt kiló legfinomabb kubakávét, aztán . . . különben legjobb lesz, ha mindent felírok. Ismerem az én Cilikémet, felét, tudom elfelejtené!

— Ugyan, ugyan, Teréz néni, — méltatlankodott Cilike — hová gondol?

De azért készséggel adott egy levélpapírt oda Teréz néninek, aki a Cilike szobájában sehol sem talált egy darabka papirost sem, amelyre följegyezhette volna komissióit.

— Így, — mondotta aztán, mikor elkészült a meglehetős hosszú listával. — Most aztán nesze, itt van ötven korona, ezt tedd a pénztárcádba s ebből fizess ki mindent, amit felírtam.

Cilike gondosan betette a bankjegyet a pénztárcájába, a levélpapírt a táskájába, azonkívül még egy levélpapírt és borítékot is tett bele, mert holnap reggel írni akart X-ből Lacinak levelet s aztán útra készen sietett ki.

Három óra távolságra volt vasúton X. Somkúttól, de azért már sötét este volt, mikor megérkeztek Cilikéék. Egyenesen a Pannónia-szállodába hajtattak, az egyetlen szállodába, amely a kis városban volt; megvacsoráztak s aztán pihenni tértek.

Cilike Juliskával került egy szobába s persze a két leányka még éjfélkor is beszélgetett, nevetgélt, míg Kőváry néni át nem kopogott a falon:

— Gyerekek, most már aztán csend legyen! Aludjatok! Reggel nem tudtok majd fölkelni!

Erre gyorsan eloltották a gyertyát, de Cilike előbb még odakészítette a kis íróasztalra az ablak mellett a levélpapírt és tintát, mert reggel korán ő még írni akart Lacinak.

Persze, hogy elaludták az időt s mikor Domokos bácsi kopogtatott az ajtón, akkor ugráltak föl ijedten az ágyból.

Gyorsan mosakodtak, öltözködtek, de azért Cilike nem engedte el a levélírást. Hiszen csak meg kellett írni Lacinak, hogy ő most a szülőivel és Juliskával itt van X-ben, ebben a kedves kis városban, hogy itt ül a Pannónia-szálló egyik szobájában és itt is csak reá gondol, mint mindig, örökké, stb. stb.

Kőváry néni és Juliska már kalappal, felöltőben várakoztak, amíg Cilike bevégezte a levelet. Aztán ő is hamar feltette a kalapját, közben kiüresítette a táskája egész tartalmát, hogy megkeresse a bélyeget, amit szintén hozott magával. Szerencsésen meg is találta, aztán gyorsan betette a levelet a borítékba, megcímezte, leragasztotta, mindent visszadobált megint a táskájába s aztán rohant le a lépcsőn Kőváry néniék után, akik már előre elindultak.

A legelső levélszekrénybe sajátkezűleg bedobta a levelet s aztán megnyugodva, ragyogó arccal, boldog mosollyal ment tovább.

Domokos bácsi az egyik utcasaroknál elvált tőlük, hogy a fogorvoshoz menjen s ők legelőször a kalapüzletbe siettek, hogy Juliskának kalapot válasszanak.

Ez nem ment nehezen, mert Juliska nagyon szerény, jó

nevelésű kislány volt s amelyik kalapot az édesanyja kiválasztotta számára, azzal ő meg volt elégedve, s hálásan köszönte meg.

— Most aztán végezzük el a Teréz néni megbízásait, — mondta Kőváry néni.

— Helyes, — mondta Cilike, — legelőször menjünk a Nagler fűszerkereskedésébe, az itt van éppen a szomszédban.

— Mit kell vásárolnod? — kérdezte a néni.

— Nagyon sok mindenfélét, — nevetett Cilike, — egy egész levélpapírt teleírt Teréz néni. Itt van a táskámban.

Közben már bementek a boltba s Cilike kinyitotta a táskáját, hogy kivegye a jegyzéket. De bizony abban mindenféle volt, zsebkendő, kis tükör, fésű, keztyű, illatszeresüvegecske, csak éppen a jegyzék nem volt benne.

— Elvesztettem, — hebegte Cilike zavartan.

— Talán a szállodában hagytad, — sietett Juliska segítségére, — jőjj, menjünk vissza, keressük meg.

Cilike hálásan pislantott Juliskára.

— Valószínűleg ott van, — mondta megkönnyebbülten. — Bizonyosan mikor a bélyeget kerestem, kiesett a táskámból. Kedves néni, szíveskedjék itt megvárni minket, egy pillanat alatt itt leszünk.

Kőváry néni helyeslőleg bólintott, türelmesen leült egy székre s a két leány gyors léptekkel iramodott tova.

A szálloda közel volt s pár perc mulva már tűvé tettek mindent a szobában, de a jegyzéket nem találták sehol. Juliska még a szenes-ládába is belenézett, a szekrénybe, a szekrény alá, sehol semmi.

Azonban, — óh csodák csodája, — Cilike az íróasztalon megtalálta a levelet, amelyet Lacinak írt s amelyet alig egy órával ezelőtt sajátkezűleg dobott be a levélszekrénybe. Hogyan került ez ide vissza? Hiszen egészen világosan emlékszik, hogy beletette a borítékba, a borítékot megcímezte, leragasztotta, bélyeget is tett rá s azután sajátkezűleg dobta be a levélszekrénybe. És most itt van, nyitva, boríték nélkül . . .

Hát szellemek járnak itt? Miféle varázslat ez?

— Te Cilike, — mondta Juliska halkan, félénken, mialatt elképedve tanakodtak, hogy miféle csodálatos dolog is lehet ez, — vajjon nem a Teréz néni jegyzékét tetted te a borítékba, amelyet Lacinak elküldtél?

Cilike ijedten kiáltott fel:

— Jézus, Mária! ... Az lehet ... Valószínűleg elcseréltem a nagy sietségben ... Mit fog majd szólni ehhez Laci? ... És mit fogok én most már vásárolni Teréz néninek? ...

Mélyen lesújtva ment vissza a két leány a boltba. Csak annyit mondtak, hogy a jegyzéket nem találták meg sehol, valószínűleg a szobaleány kiseperte reggel, mikor takarított. Juliska bajtársi hűséggel el nem árulta volna balsejtelmüket, hogy az a jegyzék most már útban van Bosznia felé, pedig igazán nincs ott semmi keresni valója.

— És nem emlékszel semmire, mi volt felírva? — kérdezte a néni.

— Nem, el sem olvastam, — felelt Cilike zavartan. — Csak azt tudom, hogy öt kiló legfinomabb kubakávét említett Teréz néni.

— Hát vegyük meg legalább a kávét, — mondta vigasztalólag a jó néni, — hogy ne menj egészen üres kézzel haza. És ne búsúlj azért úgy, csak soha ennél nagyobb baj ne érjen. Majd megrendeli Teréz néni levélben, ami kell.

A boltos készséggel mérte ki a kávét, becsomagolta, Cilike átvette s aztán ki akarta fizetni, abból az ötvenkoronásból, amelyet Teréz néni átadott neki.

Ismét kinyitotta a táskáját, hogy kivegye belőle a pénztárcáját, — de óh borzalom, — most meg a pénztárcát nem találta sehol! ...

Kirázta a táska egész tartalmát, ijedten kapkodott a zsebéhez, a pénztárca nem volt sehol.

Most már a néni is meghökkent, Juliska is, a kereskedő is, ez már komolyabb ügy volt, mint az előbbi, a jegyzékkel. Mindenki, aki a boltban volt, keresni kezdte a tárcát. Nem került elő sehonnan.

— Nézzük meg otthon, — indítványozta a néni, — hátha otthon felejtetted?

Cilike csak intett a fejével, szólni nem tudott és már indult is kifelé.

— Tessék csak elvinni a kávét is, — szólt udvariasan a kereskedő s utánaszaladva átnyujtotta a csomagot, — majd meg tetszik fizetni az árát máskor.

Cilike gépiesen vette át a csomagot s ment a néni és Juliska után, akik már előre siettek.

Még egy halvány remény él Cilike lelkében. Hátha az utcán vesztette el a pénztárcáját s most meg fogja találni? . . .

Lehajtott fejjel, földre szegzett tekintettel ment előre, mindenfelé csak a pénztárcát keresve. Bele is ütközött minduntalan a járókelőkbe, de a pénztárcát nem találta meg sehol.

A szobában újra összekerestek mindent, de teljesen eredménytelenül. Cilikének csak úgy potyogtak a könnyei s a néni is nagyon komoly arcot csinált, Juliska pedig olyan résztvevő szívvel sóhajtozott, mintha csak őt érte volna a kár és bosszuság.

E pillanatban kopogtak az ajtón, belépett a szobapincér s utána a sürgönykihordó.

— Ilosvay Cilike kisasszonyt keresem, — mondta a sürgönykihordó.

— Én vagyok, — felelt Cilike elsápadva és minden izében reszketni kezdett, mert még soha életében nem kapott sürgönyt.

A néni is megijedt kissé, mint az asszonyok rendesen szoktak, ha sürgönyt látnak.

— Jaj Istenem, csak nincs valami baj? Vajjon nem Laci sürgönyzött? — volt első gondolata.

Közben Cilike reszkető kézzel aláírta a vevényt, aztán kibontotta a sürgönyt és hangosan olvasta:

Ne ijedj meg, pénztárcádat
oetven koronával itthon fe-
lejtetted. Teréz néni.

A Cilike kezéből kiesett a sürgöny, a néni pedig hangosan, jóízűen kezdett nevetni.

— No hála Istennek, csakhogy megvan a pénz! Csakhogy nincs semmi baj!

Lassankint Cilike is felvidult és ő is nevetni kezdett, de azért azt az őszinte kérdést intézte magához, hogy tulajdonképpen miért is jött ő most X-be?

A pénzt otthon felejtette, a rábízott komissiókat nem végezhette el, ellenben Lacinak elküldött egy bevásárlási jegyzéket a Teréz néni öregbetűs írásával, ami méltán fogja a legnagyobb csodálkozásba ejteni Lacit!

XII.

Cilike hozománya.

Nagy volt az izgalom Somkúton. Cirkusztársaság érkezett a kis községbe s a szolgabíró engedelmével a piactól jobbra elterülő nagy térségen ütötték föl sátorfájukat.

Afféle kisebb vándor cirkusztrupp volt, de a somkútiaknak, akiknek nem voltak világvárosi igényeik, ez is módfölött tetszett.

A falusi gyerekek egész nap ott ácsorogtak a ponyvasátor körül s élénk figyelemmel kísérték a nagy szekérkocsit, amely egyúttal lakásul is szolgált a cirkusz személyzetének.

A cirkusz személyzete állt a „direktor úrból", aki egyúttal díjbirkózó és trapezművész volt, a direktornéból, aki a „magas iskolát" lovagolta; hajdan ő is trapezművésznő volt, de abból már kihízott; aztán a leányuk, *„Amanda, Kelet tündércsillaga"*, a tüneményes műlovarnő; két kis fiú, Yameta és Yoshito, japán erőművészek, akikről a jó somkútiak sohasem tudták meg, hogy tulajdonképpen Csehországban látták meg a napvilágot, valamikor Hanzinak meg Tóninak hívták őket és még a mappán se tudták volna megmutatni: merre van a cseresznyefavirág, a felkelő nap hazája... No és aztán azonkívül ott volt még a somkúti gyerekek szemében a legfontosabb személy: Dummer Auguszt, a bohóc, — aki egy személyben volt a szolga és a lóápoló is.

Mert lovaik is voltak ám, négy vagy öt kiszolgált öreg gebe, azonkívül egy kis ponny, két betanított tudós majom és egy állítólag gyönyörű szép, fehér szamár, Oriman,

amelynek megjelenését és csodás mutatványait minden estére beigérték, de amely sohasem volt látható.

Cilikéék és Gyárfásék természetesen páholybérletet vettek. A „páholy" egy valamivel szélesebb deszkaülés volt, mint a többi s egy molyrágta piros takaróval volt letakarva.

De hát mit törődtek a gyerekek ezzel? Tercsinek, Jankónak és Ducinak tündérország nem lehetett volna szebb és érdekesebb, mint a kopott kis cirkusz, az ő kezdetleges mutatványaival.

El nem maradtak volna egyetlen este sem.

És mi tagadás, Cilike, Erzsike és Gizi is szívesen mentek; sőt — nagyleányság ide, menyasszonyság oda — otthon, a gyermekszobába bezárkózva, még el is próbálták azt, amit „Amanda, Kelet tündércsillaga" produkált. A nagy, öreg, viharvert díván, amelyből már itt-ott kicsüngött a lószőr, volt a ló s a három nagy leány, rövidre föltűzött ruhával, kecsesen ugrált és hajlongott a díván hátán . . . Sőt egy abroncsot is kerítettek, azt bevonták fehér selyempapírral s aztán a díványról nekilendülve keresztülugrottak az abroncson, úgy mint „Amanda, Kelet tündércsillaga" a száguldó ló hátáról . . . A három nagy leány . . .

Tercsi, Jankó és Duci meg a japán erőművészeket és Dummer Augusztot adták elő, visítással, csatakiáltásokkal és földön hempergéssel fűszerezve.

Csak egy dolog fúrta mindnyájuknak az oldalát. Hol van Oriman, a fehér szamár, amelynek csodás mutatványai minden este elmaradtak? Miért? Mi ennek az oka? Talán nincs is Oriman?

Jankó és Duci kifürkészték, hogy tényleg van, él, létezik — ott van az istállóban, egészen elkülönítve, gyönyörű szép kis állat, hófehér, selymesszőrű, egyszer egy aranyos piros nyerget is láttak rajta. És azt is látták egyszer, mikor bekukucskáltak a ponyva mögött, hogy Dummer Auguszt egy bottal végighúzott rajta, a szamár ordított, rúgott a hátulsó lábával s ők annyira megijedtek, hogy elszaladtak.

Ettől kezdve még többet foglalkoztak Orimannal, vég-

telenül sajnálták szegényt, akivel bizonyára gonoszul és méltatlanul bántak s valószínűleg csupa irígységből nem engedik föllépni, mert művészetével mindegyiket elhomályosítaná.

A cirkuszi előadások kezdtek azonban nagyon egyhangúvá válni. Mikor ötödik nap is csak ugyanazt adták elő, amit az első nap, a közönség kezdett elmaradozni.

Csupán a falu összes gyerekei tartottak ki meg nem csappanó érdeklődéssel — de azok meg csak a ponyva nyílásain át szoktak kívülről leselkedni, — mint fizető közönség tehát nem jöttek számításba.

A direktor úr elővette a megszokott trükköket. Amanda jutalomjátéka; a japán művészpár jutalomjátéka; Dummer Auguszt jutalomjátéka. Mindez alig vonzott már.

Egy hét mulva már teljesen üres volt a nézőtér. Most már nem maradt más hátra: búcsúelőadást kellett hirdetni. De a hálátlan somkútiak most is közömbösen viselkedtek. Következett még egy búcsúelőadás, aztán közkívánatra még egy legeslegutolsó búcsúelőadás. Hiába minden, a nézőtér üres maradt, csak a „bérlők" ültek a helyükön rendületlenül.

A szegény direktor a haját tépte. Okvetetlenül be kellett volna vennie legalább annyi pénzt, hogy elutazhassanak s az adósságokat kifizethesse, mert különben az egész fölszerelése itt maradt volna zálogba.

Másnap reggel óriási plakátok jelentek meg mindenfelé, amelyek a „visszavonhatatlanul legeslegutolsó búcsúelőadást" hirdették, még pedig azzal a kecsegtetéssel, hogy mindenki, aki a jegyét megváltja, kap ráadásul egy sorsjegyet s az előadás végével kisorsolják Orimant, a világhírű, csodaszép, tudós fehér szamarat. A szerencsés nyerő mindjárt haza is viheti.

Délelőtt pedig a cirkusz egész személyzete, díszes, fényes, aranyos, tarka ruhákba öltözve, réztányér-csattogástól és trombitaharsogástól kísérve ünnepies menetben vezette körül az egész községben Orimant, a világhírű, csodaszép, tudós fehér szamarat! Dummer Auguszt fogta a kantárszá-

rát. A hátán ott volt az aranyospiros nyereg s Oriman oly engedelmesen, szeliden, szerényen lépegetett, mint az egy igazi tudóshoz illik.

A hatás óriási volt. Az egész falu kicsődült és megbámulta a körmenetet; a gyerekek ujjongva, ordítozva rohantak utánuk s cigánykereket hánytak örömükben, hogy szabad volt nekik megsimogatni Oriman hátát. Cukrot is adtak neki, amelyet Oriman kegyesen elfogadott; egyáltalán olyan intelligensül, szendén és engedelmesen viselkedett, hogy Dummer Auguszt nem állhatta meg, hogy egyszer fogcsikorgatva oda ne szóljon a japán erőművészeknek:

— Das verfluchte Vieh! Jetzt tut er's!

Este zsúfolásig megtelt a cirkusz. Mindenki ott szorongatta kezében a sorsjegyet s mindenki remélte, hogy ő lesz a szerencsés nyerő.

Természetesen Cilikéék is ott voltak. Teréz néni és Miklós bácsi nem mentek el, sem a Gyárfás-leányok szülői; nekik éppen elég volt a cirkuszi előadásokból. De a három gyerek és a három nagy leány el nem maradt volna egy világért sem s egyforma lázas érdeklődéssel várták az előadás végét.

Végre kezdetét vette a kisorsolás. Amanda kisasszony ezüsttel hímzett hófehér ruhában húzta ki a szerencsekerékből a számokat, a direktor úr harsány hangon kiáltotta ki s az egyik japán erőművész még azonkívül felírta egy nagy fekete táblára is a kihúzott számokat. Mindenféle csalás ki volt tehát zárva.

Oriman pedig, a nap — azaz az est hőse — ott állott a körönd közepén, szeliden lehajtott fejjel, hátán a piros nyereggel s mintha örömében mosolygott volna. Dummer Auguszt fogta most is a kantárszárát s mintha ő is mosolygott volna.

Már egy félóra óta folyt a sorsolás. Az izgalom tetőfokra hágott. Mindenki beszélt, lármázott, nevetett, izgatottan, hangosan.

A direktor úr megrázta a csengetyűt. Egyszerre csend lett.

— Száztizenkettő! — kiáltott harsány hangon.

— Hundert und zwölf, — ismételte a japán s felírta a fekete táblára.

Egyszerre Cilike elsikoltotta magát, felugrott, ismét visszaült, megint sikoltott egyet s megint felugrott.

— Száztizenkettő... lihegte elfulladó hangon. — Az enyém... Én nyertem meg...

Magasan lobogtatta kezében a sorsjegyet. Jankó elkapta, keresztülugrott a korláton, odavitte a direktorhoz. Megnézték, összehasonlították a számokat. Tényleg, Cilike volt a szerencsés nyerő.

A közönség tombolt, tapsolt, éljenzett, nevetett, lármázott, az igazgató mélyen meghajolt előtte:

— Ich gratulire, gnädiges Fräulein!

Dummer Auguszt odavezette a szamarat Cilike elé s boldogan mosolyogva mondta ő is:

— Ich gratulire!...

Cilike zavartan, elfogódva nézett körül. Igazán nem tudta, mit mondjon, mit csináljon. Még ilyen helyzetben nem volt. Hiszen még soha életében nem nyert sorsjeggyel egy szamarat!

Annál hamarabb feltalálta magát azonban Jankó és Duci.

— Haza fogjuk vinni, — kiáltották lelkendezve s már ott is álltak mind a ketten Oriman mellett és simogatták, becézgették. — Óh, Cilike, milyen nagyszerű, hogy te nyerted meg! Ugy-e, nekünk is szabad majd lovagolni rajta.

Az igazgató úr intézkedett, hogy Dummer Auguszt kísérje haza Orimant; Dummer Auguszt először savanyú képet vágott, de aztán jó borravaló reményében megfogta Oriman kantárját s azzal elindult a menet.

Elől ment Cilike, büszkén és délcegen, szerencséje tudatában, fölemelt fejjel, mosolyogva fogadta mindenfelől a szerencsekívánatokat; Erzsike és Gizi kétfelől karonfogták s ők is osztozkodtak a Cilikéről reájuk kisugárzó dicsőségben.

Utánuk ballagott, Dummer Augusztól vezetve, Oriman, igazi filozófushoz illő megnyugvással sorsában. Jankó, Duci és Tercsike közrefogták s le nem vették volna a kezüket egy pillanatig sem a selymes fehér szőréről. Mintha csak attól féltek volna, hogy akkor Dummer Auguszt azonnal elszalad a fehér csacsival.

Azután következett az egész falu. A gyermekek visongtak, zajongtak, az öregek különféle szempontból tárgyalták az esetet s mindenki bizonyos irígységgel nézte a ritkaságszámba menő fehér szamarat és boldog tulajdonosát, Cilikét.

Ez idő alatt Cilike magához tért meglepetéséből s most már egész higgadtan beszélte meg a dolgot Gizivel és Erzsikével.

— Egy ilyen szép állat igazi ternó! — mondta Gizi. — Képzelem, Laci is hogy fog neki örülni, ha meglátja.

— Én is azt hiszem, — felelte Cilike. — Ez az én külön hozományom!

— És mire fogjátok használni?

— Gondolom, vízhordásra használják a szamarakat, — felelt Cilike kissé tétovázva. — De persze, nálunk vízvezeték van... Azonban mindenesetre egy szép kis istállót csináltatunk neki... De most jut eszembe, hátha második vagy harmadik emeleten fogunk lakni és nem lesz sem udvarunk, sem kertünk... Ez mindenesetre kissé megnehezíti a helyzetet.

— Ugyan kérlek, — szólt közbe Erzsike, — hát megkéred Lacit, hogy költözzetek földszinti lakásba. Oriman kedvéért bizony megteheti.

— Hát persze, — erősítette Gizi is s Cilike is átlátta, hogy ez bizony a legkevesebb, amit Laci ezért az értékes hozományért megtehet!

Közben elértek a házukhoz, Jankó kinyitotta a kapu mindkét szárnyát, hogy Oriman kellő ünnepélyességgel vonulhasson be.

Dummer Auguszt átadta a kantárszárat a jogos tulajdonosának s aztán félre nem érthető mozdulatokat tett a te-

nyerével. Cilike kivette zsebéből a pénztárcáját s előkelő gesztussal nyujtott át két fényes ezüst koronát — utolsó pénzét! De nem sajnálta, igazán nem sajnálta.

Dummer Auguszt örömmel kapta el, katonásan szalutált, — s aztán elinalt, vissza se nézve többé. Cilike pedig büszkeségtől és önérzettől elragadtatva vezette be az udvarra a — hozományát.

Azaz csak akarta vezetni, mert Orimannak mintha földbe gyökerezett volna a lába, nem mozdult. Hiába kérlelték, húzták, taszították, egy tapodtat sem lépett se előre, se hátra.

Az egyik falusi gyerek végre megunta a sok hiábavaló kérlelést s egy pálcával jót húzott reá. Erre a szamár egy nagyot ordított — iá — kettőt rugott hátrafelé — s azzal levágta magát a földre, mind a négy lábát ég felé meresztve kezdett kapálódzni és rugdosódni s közben olyan hatalmas hangon iázott, hogy Jerikó falai is bedülhettek volna.

Természetesen Teréz néni és Miklós bácsi, akik már régen édesdeden aludtak, felriadtak erre a rettenetes zenebonára s ijedten magukra kapkodva ruháikat, szaladtak ki megnézni, hogy mi történt.

Egy kis időbe telt, amíg a bábeli zűr-zavarból meg tudták érteni, hogy tulajdonképpen mi van itt.

Miklós bácsi aztán fejcsóválva hívta elő a kocsist s megparancsolta neki, hogy a szamarat kösse be egyelőre a tehénistállóba. Teréz néni meg cukrot hozott s annak a segítségével sikerült aztán Orimant jobb belátásra bírni.

Végre nagynehezen elcsendesedett az egész ház. Az idegenek elszéledtek, Erzsike és Gizi hazamentek, Cilike, a gyerekek, az egész háznép lefeküdt.

De nem telt bele egy óra sem, a tehénistálló felől rettenetes lárma hallatszott, tehénbőgés, szamárordítás, ostorcsapkodás, a kocsis káromkodása.

Miklós bácsi bosszúsan kelt föl, kiment a tornácra és lekiáltott az udvarra:

— Miska te, mi történik ott?

Miska előjött az istállóból.

— Instálom, ez a fehér csoda egy undok állat. Rugdossa a teheneket, harapja a jászolt, ordít, hogy az ember megsüketül bele! Ezt én agyon fogom ütni.

— Dehogy ütöd, Miska fiam. Kösd be most a lovakhoz, ott talán nyugtod lesz. Bizonyosan azokhoz van inkább szokva.

Miklós bácsi bement a szobába, újra lefeküdt, Miska pedig nagynehezen átvonszolta a szamarat a lóistállóba. Persze mindez nem ment olyan csendben, hogy az egész ház föl ne ébredt volna megint; Cilike, Jankó, Duci és Tercsike igen hiányos öltözékben szaladtak le az udvarra és szinte sírva borultak le a szamárra, mert meg voltak győződve róla, hogy szegénnyel valami igazságtalanság történt.

Miklós bácsi újra fölkelt, bekergette a gyerekeket s aztán kijelentette Teréz néninek, hogy most már ő fogja agyonütni azt a dögöt, ha azonnal csend és rend nem lesz a háznál.

Hát akkor vehette volna is mindjárt a botot, mert a következő pillanatban még nagyobb lárma hallatszott az istálló felől s a Miska kocsis a képéből kikelve állított be a tornácra.

— Tekintetes úr, — kiáltott Miklós bácsinak, aki persze újra fölkelt és kijött, — tekintetes úr, én egy minutumig sem maradok tovább avval a döggel! Vagy a szamár — vagy én! Hiszen az egy sátánfajzat! Az a karónrágó, alattomos, dühös Belzebub maga! Szétrúgja az egész istállót!

— Kösd ki az udvarra egy fához, — kiáltott most már dühösen Miklós bácsi. — Holnap reggel pedig bottal vered vissza ahhoz a taljánhoz, aki ezt a dögöt a nyakunkba sózta! Most pedig csend legyen, mert ha még egy hangot hallok ma éjjel, hát puskával lövök le mindenkit!

Cilike, Tercsike, Jankó és Duci megriadva lapultak meg az ajtó mögött. Ők ugyanis ismét ki akartak rohanni, megvédeni a szegény, igazságtalanul bántalmazott Orimant.

De Miklós bácsi szokatlanul dühös és erélyes szavaira moccanni se mertek.

Búsan kullogtak vissza szobájukba és Cilike valósággal könnyezett is, ha arra gondolt, hogy Miklós bácsi talán kérlelhetetlen lesz és tényleg visszaküldi a szamarat — az ő hozományát.

Másnap korán, hajnalban, mikor még mindenki aludt, már fölkelt, hogy leosonjon és megnézze: hogy van Oriman, mit csinál, hogy töltötte szegény az éjszakát a szabad ég alatt? Bizonyára meghült, köhög is — pedig a szamárköhögés nagyon veszedelmes! . . .

Előbb azonban lábujjhegyen bement az ebédlőbe, hogy a cukortartóból cukrot vegyen ki Orimannak.

Az ajtóban összeütközött Tercsivel, Ducival és Jankóval, akik reggeli pongyolában, mezítláb szintén az ebédlőbe lopóztak cukorért, Oriman számára.

Most aztán mind a négyen gazdagon megrakodva cukorral, siettek le az udvarra. Nem is gondoltak arra, milyen kellemesen lesz meglepetve Teréz néni, ha a reggelinél az üres cukortartót megpillantja!

Az udvaron azonban Oriman nem volt sehol.

Szent Isten, Miska talán már elvitte, kiüldözte szegényt! . . .

Jankó már bosszút lihegve rohant az istálló felé, hogy kérdőre vonja Miskát, mikor egyszerre a virágoskert felől vidám iá hallatszott. Szaladtak mind a négyen a hang irányában, le a kertbe. De a szépen kavicsozott út első fordulatánál Cilike szinte megdermedve állt meg.

Ott feküdt Oriman a nagy virágágyas kellő közepén s vígan hempergett a piros verbéniák, gyönyörű teljes violák és gazdagon nyíló pelargóniák között. A szegény virágok lekonyult fejjel, összetörve hevertek szerteszéjjel. A virágágy föl volt dúlva teljesen.

És a kertben mindenfelé rettenetes pusztítás nyomai. Mintha egész csorda vadszamár száguldott volna végig rajta. Úgy látszik, Oriman határozottan virágokon szeretett

pihenni, mert mindenik virágágyat végigpróbálta s mindegyiken végighempergette kecses hófehér testét. Azután pedig víg ide-oda száguldozás közben hálátlanul összerugdosott mindent.

— Oh, Oriman, Oriman, mit tettél!... — tördelte kezeit Cilike kétségbeesve, — mit fog most Teréz néni mondani... A kert... a virágok... az ő legfőbb büszkesége...

Oriman pedig, amint a gyermekeket megpillantotta, lehet mondani, nyájasan mosolyogva fölállott s mint aki dolgát jól végezte, önérzetesen megállott előttük, mintegy várva a dicséretet, a jutalmat.

Nem, nem lehetett rá haragudni. Olyan kedves volt, még így sárosan, piszkosan is, olyan szép, olyan kecses, hogy a gyermekek vetélkedtek, melyik adjon neki hamarább és több cukrot.

— Miska az oka mindennek, — mondották, — miért nem kötötte meg jobban a fához? Ha jól megkötözi, Oriman nem tudja elszakítani a kötelet s nem jön a kertbe... Miska az oka, nem Oriman.

Teréz néni azonban ezt az indokolást nem fogadta el. Mikor meglátta a rettenetes pusztítást, olyan haragos lett, amilyennek még sohasem látta Cilike és azért pisszenni sem mert, mikor Miklós bácsival együttesen kimondották a végleges határozatot:

— A szamarat vissza kell vinni a gazdájához. Itt nem tartjuk tovább egy órát sem.

— Az én hozományom... — sírdogált elkeseredetten Cilike. — Pedig hogy örült volna neki Laci...

Teréz néni bosszúsága dacára is elnevette magát.

— Én nem bánom, édes fiam, ha most mindjárt hazaviszed s beállítod otthon a szalonodba, de itt nálunk nem maradhat. Punktum.

Ez ellen nem volt föllebbezés. Orimantól búcsúzni kellett. A gyerekek búsan állották körül s a huncut kópé, mintha csak még nehezebbé akarta volna tenni a válást, olyan szeliden, olyan szendén állt ott, mintha soha életében

rossz fát nem tett volna a tűzre. Szinte nyájasan mosolyogva nézett reájuk s barátságos jóindulattal tűrte, hogy Jankó és Duci tisztára keféljék és mosdassák, Cilike meg virágot tűzzön a nyakába.

Átjöttek Erzsike és Gizike is s ők is szomorúan hallották a történteket. De bármennyire fájlalták is a dolgot, segíteni, változtatni nem lehetett rajta. A szép, fehér szamarat vissza kellett vinni a gazdájához, aki pedig örült, hogy megszabadult tőle.

Cilike kihozta az aranyos-piros nyerget, amelyet tegnap este olyan boldogan tett el s a fiúk búsan kantározták föl Orimant.

Olyan szép volt így, ragyogó fehér szőrén a piros nyereggel, nyaka körül rózsakoszorúval, amint hosszú füleivel legyezgette magát s jámbor, türelmes szelidséggel hajtotta le a fejét, hogy Cilikének egyszerre ellenállhatatlan vágya támadt legalább egyszer reáülni és körüllovagolni az udvaron.

Ugyanez a gondolata támadt Jankónak és Ducinak is s vetélkedni kezdtek, melyik üljön reá hamarább.

— Enyém az elsőség, — jelentette ki Cilike határozottan, — Oriman az én tulajdonom, tehát én rendelkezem fölötte. A búcsúlovaglást a következő sorrendben fogjuk megtartani: először én, aztán Erzsike, azután Gizike, azután Tercsi s végül Jankó és Duci.

Jankó és Duci hangosan tiltakoztak ezen, szerintük igazságtalan sorrend ellen. Csak Oriman nem szólt semmit, mintha őt nem is érdekelné a dolog.

Cilike pedig feltűzte a szoknyáját s egy ügyes mozdulattal fölült a nyeregbe. Nem hiába nézte végig minden este, hogyan ül föl Amanda kisasszony a ló hátára, ugyanolyan kecses lendülettel ugrott ő is föl s vidám: hopp-la, hopp-la! kiáltással ösztönözte gyors galoppra Orimant.

Oriman, amint a hátán érezte a kedves terhet — gyönge hatvan kilót — egyszerre fölkapta a fejét, szétvetette mind

a négy lábát s aztán gyors galoppban kivágtatott a nyitott kapun.

Olyan gyorsan történt mindez, hogy Gizi és Erzsike és a gyermekek a meglepetéstől majdnem hanyatt estek. Aztán hirtelen fölocsudtak s ijedt kiáltozással rohantak utána.

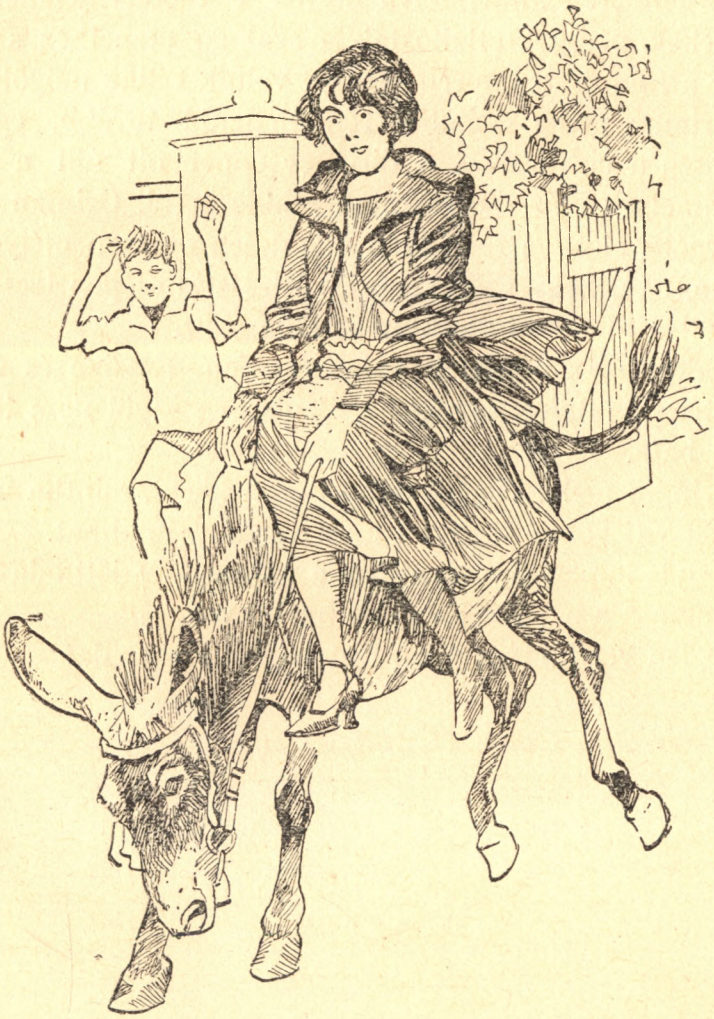

Oriman pedig őrült trappban száguldott végig a piacon; Cilike sikoltozva, félájultan kapaszkodott meg a két hosszú fülében, nem volt se eleven, se holt, csak visított, ahogy a torkán kifért.

A piac tele volt emberekkel; éppen ünnepnap volt s

templomba igyekezett mindenki. Cilikét pedig az ünneplőbe öltözött somkúti társadalom előtt vágtatva vitte hátán a cirkusz híres fehér szamara s mint egy különös kíséret, rohantak utána kiáltozva és sikoltozva Erzsike, Gizike, Jankó és Tercsike.

Az emberek álmélkodva nézték e csodás jelenetet, a gyermekek pedig csatlakoztak a szaladó menethez s csakhamar a falu összes gyermekei ott voltak Cilike mögött.

Oriman pedig vágtatott rendületlenül tovább, egyenesen vissza a cirkuszhoz. A direktor éppen ott állt a kocsi előtt, amelyre már csomagoltak mindent föl. Oriman hirtelen megállt előtte s fejét szép csöndesen egészen mélyen lehajtotta, úgy, hogy Cilike a fején keresztül szépen lecsúszott s elterült a hüledező direktor úr lába előtt.

Ekkor már odaértek valamennyien. Erzsike és Gizike fölsegítették Cilikét, akinek az ijedtségen kívül nem történt semmi baja.

Oriman pedig diadalmasan nézett körül, mintha valami hőstettet vitt volna véghez s most várná a jutalmat.

Meg is kapta. Éppen abban a pillanatban jött oda Dummer Auguszt s a pálcájával jót húzott reá.

— Du verfluchter Kerl, bist schon wieder da!

XIII.

Tűz és víz.

Az életnek nemcsak vidám és kellemes oldala van, — gondolta magában Cilike egy napon, midőn kocsi állott meg a ház előtt s abból — fényes hadnagyi uniformisában ragyogva — kiszállott Pepi úrfi, aki ezúttal hosszabb rokoni látogatásra jött.

Pepi úrfi az évek során át még pufókabb és még vörösebb lett és még elbizakodottabb s amióta kadétból hadnaggyá lépett elő, tökéletesen ellenállhatatlannak képzelte magát.

Cilike legszívesebben azonnal csomagolt volna s elutazott volna Somkútról, de hát ezt természetesen nem tehette meg, már csak Teréz néniért sem, aki nagyon sokat tartott az előkelő rokonságra.

— Édes hugom, — mondta Cilikének, — az embernek meg kell tanulnia az életben uralkodni magán s nyájasan mosolyogni akkor is, mikor nincs kedve hozzá. Itt a legjobb alkalom, hogy ezt gyakoroljad s remélem, nagyon kedves leszel Pepihez, aki tulajdonképpen nem is vétett neked soha semmit.

Ezt Cilike maga is beösmerte s így hát nagyokat nyelve, de azért nyugodtan mosolyogva hallgatta végig Pepi úrfi hosszú és részletes meséjét arról, hogy őt a kétheti szabadságidejére meghívták a kastélyukba gróf Andorváryék és báró Kolossék, de ő a fényes nagyúri kastélyok helyett inkább választotta ezt az egyszerű falusi kuriát (— ahová meg sem hívták — gondolta magában Cilike —), mert job-

ban szereti a bizalmas családi kört a feszes nagyvilági társaságnál — és főleg, mert tudta, hogy itt találja a világ legbájosabb menyasszonyát!

Cilike nem lett volna fiatal leány, ha ez a bók — bármilyen esetlen is volt — mégis egy kissé legalább ne tetszett volna neki.

Hiszen tudta ő jól, hogy Pepi úrfi, még kis kadét kora óta mily gyöngéd érzelmeket táplál szíve mélyében iránta s éppen azért volt előtte mindig oly kiállhatatlan a szegény, kövér Pepi úrfi.

Mennyi csipkelődést, élcelődést kellett miatta hajdan eltűrni az öccseitől, Gyuritól és Palkótól, meg a barátnőitől. És azt a bizonyos táncot, mikor egy mulatságon olyan ügyetlenül végig esett vele a parketten — azt tulajdonképpen nem bocsátotta meg neki soha.

De hát most már nagy leány volt és boldog menyasszony. Minden gyermekes bohóság rég a háta mögött volt, most már megengedhette magának, hogy elnézően és leereszkedően mosolyogjon a Pepi úrfi együgyüségei fölött, anélkül, hogy bosszankodjon miattuk.

De mintha csak Pepi úrfi saját magán kívül még egyéb kellemetlenséget és bajt is hozott volna magával, az első éjszakán, amelyet Teréz néniéknél töltött, vészes harangkongás, lárma, kiabálás verte föl az egész házat.

— Tűz van! Tűz van! — hallatszott végig az utcán az ijedt sikoltozás.

Cilike is fölriadt. Rémülten kapkodott magára valami ruhát és kirohant az udvarra.

Rettenetes látvány tárult eléje. Odaát az utca tulsó végén, nem messze tőlük, lángbaborulva állt a szomszédék kis háza. A szikrák pattogtak, zuhogtak, röpdöstek szerte-széjjel, a vérvörös lángnyelvek emeletmagasságra csapkodtak föl s fekete fojtó füst terjengett, mint egy nehéz sűrű fátyol minden fölött.

Cilike a rémülettől megdermedten állt ott. Észre sem vette, milyen hiányos öltözetben futkosnak körülötte Teréz

néni és a gyermekek, a cselédek; mindenki valósággal fejét vesztette az ijedségtől.

Csak Miklós bácsi őrizte meg hidegvérét.

— Gyorsan a kúthoz! — vezényelte harsány hangon. — Minden ember vegyen vedret, dézsát, kancsót a kezébe! A ház födelét kell öntözni, hogy át ne csapjon hozzánk a tűz! Péter, János — rivallt a kocsisra és a béresre, — ti fölmásztok az istálló tetejére és azt öntözitek, Zsófi, Julcsa, ti húzzátok a kútból a vizet. Teréz, te vidd be a gyermekeket a szobába, mert meghülnek itt az udvaron egy szál ingben!... Hohó öcsém, te hová szaladsz? — kiáltott most rá Pepi úrfira, aki teljesen felöltözve, fényes parádés ruhájában, még a kardját is felcsatolva, szép sárga bőröndjét a kezében tartva, esze nélkül szaladt körül az udvaron.

— A vasúthoz akarok menni, — kiáltott Pepi úrfi. — Elutazom; én nem akarok itt elégni!

— Még annyira nem vagyunk, — kiáltott kissé haragosan Miklós bácsi. — Egyelőre csak segíts te is az oltásnál, a bőrödet ráérsz majd később megmenteni!

Cilike akaratlanul is elnevette magát, mikor meglátta Pepi úrfit olyan ijedten körbe szaladgálni az udvaron s ezzel egyszerre megszünt az a dermesztő rémülete, amely eddig lenyügözte.

— Jőjjön, jőjjön Pepi, segítsünk mi is, — kiáltott oda neki frissen és bátran.

Erre Pepi úrfi is megszégyelte magát, ledobta a bőröndjét, lecsatolta a kardját s kezébe ragadva egy vedret, derekasan hozzálátott az oltáshoz.

Faluhelyen bizony nincs szervezett tűzoltóság, a községháznál levő fecskendőről is rendesen kiderül tűzeset alkalmával, hogy használhatatlan. Ha tűz üt ki, minden épkézláb ember, férfi, asszony, gyermek beáll ünkéntes tűzoltónak, mentenek, amit lehet, amit tudnak és a többit a jó Istenre bízzák.

Most is a jó Isten sietett segítségére a falunak. Hirtelen

nagy záport küldött le a felhőkből s az csakhamar eloltotta a tüzet. Csupán három ház égett le.

A szikrák azonban átszálltak Teréz néniék udvarára is és a csűr teteje majdhogy lángba nem borult.

Gyárfáséktól az egész háznép ott volt az udvaron és segített az oltásnál. A leányok, Gizi és Erzsike, Cilikével versenyt hordták a vizet a kútról, Pepi úrfi pedig a csűr tetején állva öntözgette végig a veder vizeket, amelyet a létrán álló emberek föladogattak neki.

— Nincs már semmi baj, — harsogott most végig az udvaron a Miklós bácsi hangja. — A tűz el van oltva. Abba lehet hagyni az öntözést!

De Pepi úrfi nem hallgatott senkire. A csűr tetején állva, úgy tünt fel magának, mint egy hadisten, aki diadalmasan küzdi le az elemeket is. Aki most látja őt, annak okvetlenül bele kell szeretnie — mondta magában — s titokban Cilikére gondolt, szívének régi ideáljára, aki iránt mindig olyan gyöngéd érzelmekkel viseltetett.

És ebben a parcben megjelent Cilike a csűr oldalához támasztott létra alsó fokán.

— Jöjjön le Pepi, — kiáltotta, — hát nem hallja, hogy már nincs semmi baj?

— Megyek már, — felelt Pepi úrfi túlboldogan. — Csak még ezt elintézem.

S azzal a kezében tartott rocska vizet nagy lendülettel kiöntötte, olyan széles, bátor mozdulattal, mintha egy előtte álló sárkánynak a fejét akarta volna levágni.

Azonban elvétette az irányt s az egész rocska vizet Cilike nyakába zúdította, aki sikoltozva, prüszkölve, köhögve ugrott le a létráról s vizesen, mint egy ürge futott be a házba.

Pepi úrfi szájtátva bámult utána s aztán búsan mászott le a csűr tetejéről s lehorgasztott fejjel kullogott be a szobájába.

,Cilikére pedig Teréz néni, Gizi és Erzsike gyorsan száraz ruhát adtak, lefektették az ágyba, teát főztek neki s nem

győzték szidni az ügyetlen Pepi úrfit, aki így megfürösztötte a szegény Cilikét.

— Nyilván azt hitte, hogy lángolsz érette s így akarta eloltani szíved tüzét, — tréfálkozott Gizi s erre Cilike is elnevette magát.

— No, várj csak Pepi úrfi, — mondta fenyegetőleg, — ezért még megfizetek neked!

XIV.

Műkedvelői előadás.

A tűzeset alkalmával három család ment teljesen tönkre Somkúton. Elégett szegényeknek mindenük. Nemcsak a házuk, hanem a csűr és istálló is s benne a kis tehénke, a malacok, a majorság, minden. Biztosítva persze nem volt semmi.

Miklós bácsi, Gyárfás úr s még egy pár jómódu földbirtokos a közelben megtettek mindent, amit csak tehettek, hogy kárpótolják őket.

Cilike pedig arra kérte Teréz nénit, engedje meg, hogy ő barátnőivel műkedvelői előadást rendezzen s a befolyó jövedelmet szintén a tűzkárosultaknak ajánlják föl.

— Nehéz vállalkozás az, — mondta Teréz néni tünődve, — sok fáradsággal, vesződéssel jár!

— Oh, én vállalom, — lelkesedett Cilike, — nem félek se fáradságtól, se vesződéstől. Mindent megteszek, hogy a szegény embereknek valami haszon jusson belőle, hiszen másképp nem tudok rajtuk segíteni.

— Én szívesen beleegyezem, — mondta Teréz néni, — most, a husvéti szünidőre úgyis itthon vannak a fiatalemberek, no meg itt van Pepi is, ő majd segíteni fog mindenben.

Cilike kissé elhúzta a száját. Hiszen éppen csak Pepi úrfi nem kellett neki, sőt ellenkezőleg, titokban olyan terveket kovácsolt, hogy valamiképpen majd jól megbosszantja Pepi úrfit, bosszúból a dézsa vízért, amelyet a nyaka közé öntött.

De egyelőre nem szólt erről semmit, hanem azonnal

összehívta értekezletre a barátnőit, hogy mindent megbeszéljen velük.

Gyárfás Gizi és Erzsike el voltak ragadtatva, Kende Ilus pedig, aki erre a fontos eseményre szintén eljött, régi időktől kezdve mindig azt tette, amit Cilike mondott s mindent jónak és helyesnek talált, amit Cilike indítványozott.

Hosszas ide-oda tanácskozás után elhatározták, hogy Cilike egy prológot fog elszavalni. Erzsike, aki nagyon szépen zongorázik, egy szép darabot játszik el, azután Ilus népdalokat énekel hegedű- és zongorakíséret mellett, azután előadnak egy színdarabot, végül pedig élőképet rendeznek.

— Nagyon hosszú lesz a műsor, — jelentette ki nagy fensőbbséggel Pepi úrfi, — aki szintén résztvett a tanácskozásban.

— Hiszen utóvégre is, kedves Pepi, — felelt Cilike előkelően, — ha megunja, nem kell, hogy végighallgassa az egészet. Akármikor elmehet.

— Oh, nem úgy értettem, — szólt Pepi úrfi és egyszerre nagyon kicsi lett, mert észrevette, hogy Cilike meg van bántva. — Dehogy megyek el, hiszen . . . hiszen csak én is részt fogok valamiben venni?

— Azt még nem tudom, — válaszolt Cilike röviden. Zongorázni nem tud, énekelni nem tud, hegedülni nem tud, a szindarabban nem játszhatik, mert a „Hushagyó kedd"-et adjuk és ebben csak leányok szerepelnek, hát miben akar résztvenni?

— Talán . . . talán az élőképekben? Én nagyon szépen tudok élőképet állani. Meg se mozdulok!

— Hát persze, hogy részt fog venni az élőképekben, — sietett közbeszólni Erzsike, aki titokban nem is találta olyan nagyon ellenszenvesnek Pepi úrfit s haragudott Cilikére, hogy oly ridegen bánik az egyetlen gavallérral a társaságban. — Majd keresünk ki valami szép képet, talán egy harci jelenetet, vagy még inkább egy Napoleon-képet, például: Isabey festménye: Bonaparte mint első konzul vagy

Gernier szép festménye: Napoleon búcsúja fiától. Én lennék Mária Lujza és Duci a kis reichstadti herceg . . .

Pepi úrfi hálás pillantást vetett Erzsikére s aztán önérzetesen kifeszitette a mellét. Ő, mint Napoleon . . . Hogy is nem vette észre eddig, hogy Erzsike milyen kedves leány? . . .

Cilike egy kissé duzzogott, de aztán látva az Erzsike nagy lelkesedését, belenyugodott a dologba. Hát jó, legyen Pepi úrfi Napoleon. De azért tovább is, ahol csak lehetett, bosszantotta s borsot tört az orra alá, amikor csak tehette.

Pedig a következő napokban nagyon el volt foglalva Cilike. Összesen tíz nap volt mindenféle előkészülethez, a résztvevőket felkérni, próbákat rendezni, az élőképeket kiválasztani, a kosztümöket megvarrni — és ami a legfőbb: a prológot megírni.

Ebben különben nagy segítségére volt Ilus, aki ügyesen tudott verselni. Az ötleteket adta Cilike. Ilus versbe foglalta s így hamarosan elkészültek vele. Cilikének csak be kellett tanulni és elszavalni:

— Én vagyok a Prolog.
Illő tisztelettel köszöntök mindenkit.
S szépen elsorolom, mi történik ma itt.

És így tovább. Nagyon ötletes, humoros beköszöntő volt s Cilike már előre örült a hatásnak, amit vele kelteni fog.

Csak egy fájt szívének nagyon. Miért nem lehet jelen ezen az előadáson Laci is? Milyen büszke volna akkor a sikerére, ha Laci is gyönyörködhetne benne, milyen boldog volna, ha előadás után vele táncolhatna.

— Tulajdonképpen igazán nem tudom, miért is nem jöhetne el Laci arra az alkalomra, — mondta Ilus, akinek Cilike bizalmasan kiöntötte a szívét. — Írjál neki, hogy jöjjön el okvetlenül.

— Hiszen már írtam, — sóhajtott Cilike. — De tudod, nagyon messze van s Laci nem veszi az egész dolgot olyan komolyan, mint mi.

— Tudod mit? Kellene egy közös levelet írnunk neki,

mi, az egész rendező-bizottság s egész komolyan meghívjuk az ünnepségre. Hátha akkor mégis eljön?

— Jól van, próbáljuk meg, — lelkesedett Cilike s azonnal megfogalmaztak egy szép levelet és valamennyien aláírták, még Pepi úrfi is.

*

Az idő rohamosan telt: elérkezett az előadás napja, de Laci nem válaszolt még, hogy jön, vagy nem jön.

Cilike már rég le is tett a reményről, mert Teréz néni megmagyarázta neki, hogy Szerajevóból nem olyan könnyű egy estére átrándulni Somkútra.

Az előadás napjára minden a legnagyobb rendben volt már. A vendéglő nagyterme fényesen felékesítve, a színpad piros bársonyfüggönnyel elválasztva a nézőtértől, az összes kosztümök, parókák, álszakállak, selyemruhák, minden az utolsó gombostűig készen, a szereplők jól begyakorolva s ami a fő, a jegyek az utolsóig mind eladva.

Csak szegény Pepi úrfival nem tudott Cilike még most sem kibékülni sehogy.

— Szent Isten, milyen Napoleon lesz maga, — mondta neki még az utolsó délelőtt is. — Hiszen nem tudja magát jól maszkírozni s tegnap a főpróbán is olyan görbén állott, ahogy Napoleon soha életében nem állott! És ha még legalább maszkírozni tudná magát.

— Csak bízza azt rám — mondta Pepi úrfi önérzetesen, mert nagyon bántotta őt, hogy Cilike Erzsike előtt tette ezeket a megjegyzéseket, akit Pepi úrfi napról-napra határozottan csinosabbnak és kedvesebbnek kezdett találni mindenkinél.

Este zsúfolásig megtelt a vendéglő nagyterme. Annyian voltak, hogy, mint mondani szokás, még egy gombostű sem fért volna el.

Az előadás kezdetét vette. A cigányzenekar eljátszotta a nyitányt. Aztán szétnyílt a piros bársonyfüggöny s ott állott Cilike, mint Prológ, rózsaszín ruhában, mely görögös redőkben omlott le vállairól, haja kibontva s homlokán egy rózsa-

színű szalaggal átkötve. Igazán nagyon csinos volt. Egy kissé elfogódva kezdett bele a versbe:

— Én vagyok a Prológ . . .

E percben megnyílt a teremben az egyik oldaljató, közvetlen a színpad közelében s valaki csendesen, halkan lépett be és jött lassan előre pár lépést.

Cilike odanézett és majdhogy el nem sikoltotta magát. A szíve hangosan kezdett dobogni, a szeme káprázott s úgy össze-vissza zavarta a mondókáját, hogy nem volt annak semmi értelme.

— Ez Laci, — ujjongott magában, — nem, mégsem Laci, csak nagyon hasonlít hozzá. De mégis Laci! . . . Persze, hogy ő! Csak egy kissé közelebb jönne, hogy jobban lássam! . . .

Szegény prológ! Szegény nézők és hallgatók! Senki el nem tudta képzelni, mit hebeg-habog Cilike értelmetlenül össze-vissza, aztán hirtelen meghajtja magát és kisiet a színpadról.

Ugyanabban a percben a feketebajuszos alak is eltünt a nézőtérről és felsietett a színpadra.

A közönség udvariasságból tapsolt, de Cilike persze nem jött elő többet, hanem szinte sírva szaladt a színfalak mögé, egyenesen az Ilus résztvevő karjai közé.

— De hát mi történt veled, Cilike, — kérdezte részvéttel Ilus.

— Valaki bejött a nézőtérre, én úgy láttam, Laci volt, — suttogta Cilike. — Jőjj hamar, nézzük meg!

E percben a feketebajuszos, feketehaju alak ott állott előttük s mosolyogva hajtotta meg magát.

— Kisztihand, Cilike! Jól vagyok maszkirozva?

Pepi úrfi volt.

Cilike bosszúságában majd hogy sírva nem fakadt, de aztán látva, hogy a többiek körülötte mind nevetnek, ő is elnevette magát s jól hátbaütötte Pepi úrfit, aki fekete parókával, fekete bajusszal, barnára festett arccal igazán majdnem hasonlított Lacihoz, sőt az Erzsike kijelentése szerint talán még csinosabb is volt.

XV.

Hóförgeteg nyáron.

Cilike és Ilus fáradtan ültek a padláslépcső legfelső fokán. Ma nagytakarítás volt, meg egyéb házidolog is és ilyenkor bizony Teréz néni nem látta szívesen a lustálkodó vendégeket. A leányoknak is dolgozni kellett, derekasan segíteni mindenben.

És ők szívesen is tették. Sem Cilikének, sem Ilusnak nem kellett sok biztatás, hiszen ők Teréz néninél különben is egészen otthonosan érezték magukat.

Most aztán, délután négy órakor készen voltak már mindennel. Még a padlást is kitakarították, rendbehozták. Még csak az a munka várt reájuk, hogy a frissen fosztott tollat, melyet a napszámos asszonyok ma délelőtt fosztottak a kis libákról, nagy vászonzacskókba tegyék s a padláson hűvös, szellős helyen fölakasszák.

Ezt különösen nagy örömmel készült elvégezni Cilike, hiszen tudta, hogy ezt a szép, friss, hófehér pehelytollat Teréz néni mind az ő számára gyűjti. Az ő vánkosaiba kerül majd, . . . majd, ha kitűzik az esküvő napját.

A kosár a habos, könnyű, hófehér pihével telve ott állott a padláslépcső alján, egy nagy szitával betakarva, hogy el ne fujja a szél a tollakat. A két leányka pedig fent ült a padláslépcsőn, kezükben három vagy négy nagy vászonzacskó, a fejük piros babos kendővel bekötve, előttük nagy fehér kötény s mielőtt az utolsó munkához hozzákezdenének, megpihennek és — beszélnek, beszélnek, már egy jó félóra óta.

Cilikét talán a sok fehér pihe látása — amely őt jövendő életére emlékeztette — egy kissé komollyá tette s mélyen elgondolkozott.

— Te nem is figyelsz reám, — kiáltott rá egyszerre Ilus szemrehányóan, aki éppen élénken tárgyalta a műkedvelő előadás különféle epizódjait, amely ezelőtt három nappal zajlott le s amelyről a leányok még mindig nem győztek eleget beszélni.

— De igen, figyelek, — felelt Cilike révedezve.

— Dehogy figyelsz, — duzzogott Ilus, — pedig látod, éppen azt akartam mondani, hogy majd a télen kellene otthon is valami ilyen jótékonycélú dolgot rendeznünk. Valami bazárt, ahol sátrakban árusítanánk, az olyan mulatságos; vagy tombolát, persze tánccal egybekötve s ha te férjhez mész addig, alakítanánk a többi leánnyal valamilyen jótékony-egyletet s te lennél az elnöknő — és olyan pompásan mulatnánk mindig!

Cilike egyszerre valami csodálatos komolysággal nézett Ilusra.

— Te Ilus, én nem hiszem, hogy ezt Laci megengedné! Soha sem beszéltem vele ilyesmiről, de én úgy képzelem, úgy érzem, ez nem az igazi, ez nem az, amit nekünk leányoknak, asszonyoknak tenni kell. Bazár ... tombola ... élőképek ... színielőadások ... hiszen ez mind csak a magunk mulatsága ... Ez nem eszköz valamihez, hanem maga a cél ... Egyszer beszélt nekem Laci valamit a szociális munkáról, amelyből mindenkinek ki kell venni a maga részét. De én azt hiszem, akkor még igen gyerek voltam, nem értettem jól meg s ő aztán abbahagyta. Bizonyára gondolta magában: majd később. De most, mintha kezdene már bennem kialakulni valami ... Olyan más szemmel kezdek látni sok mindent ... Tudod-e, hogy szinte szégyeltem magam, mikor tegnap átadtuk azoknak a szegény embereknek azt a kis összeget, ami tiszta jövedelem maradt az előadásból és eszembe jutott, hogy mi tulajdonképp többet költöttünk el, mint amennyi nekik jutott ... Itt valami nincs rendjén, Ilus ...

Én azt hiszem, azt valahogy úgy kellene beosztani, hogyha az embertársainkért akarunk valamit tenni, akkor dolgozzunk komolyan, ha pedig mulatni akarunk, akkor mulassunk a magunk kedvére, mindenféle kifogás nélkül . . .

Ilus ámulva nézett Cilikére.

— Te, — suttogta meghatott hangon, — most éppen úgy beszélsz, mint Csathó Bandi . . . Emlékszel, mikor Budapesten voltunk Ellánál, mindig bosszantottál vele, hogy Csathó Bandi udvarol nekem, pedig mindig csak ilyen komoly dolgokat beszélt. Engem nem valami nagyon érdekelt, nem is mindent értettem meg. Azt is mondta, hogy minden embernek kellene szociológiával foglalkoznia s hogy mi lányok túlságosan virágéletet élünk, pedig ez nem való a mai reális korba. Igen, így mondta . . .

— Igen, Csathó Bandi Janinak nagyon jó barátja s egyforma gondolkodásuak is. Emlékszel, mennyit beszélgettek komoly, tudományos dolgokról? Ella mindig résztvett a beszélgetésben, mi pedig kiszöktünk a másik szobába. Most sajnálom, mert sokat tanulhattunk volna belőle. Ella, ő tanult, mert olyan egészen más most a gondolkozása, a lénye, mint volt leánykorában. Én úgy találom, hogy sokkal jobb, komolyabb, olyan igazi egész ember lett belőle. Olyan szeretnék majd én is lenni, Laci mellett, nem pedig valami szeles, bohó kis baba-asszony, aki csak mulatságnak, játékszernek való! . . .

Most már Iluska is komolyan elgondolkozott. Hiszen titokban ő már régen sajnálta, hogy süldő kis lányok módjára kiszökött a szobából, ha komoly társalgásra fordult a sor, amit „unalmas"-nak neveztek egymás között s inkább hiábavalóságokról, felületes, üres dolgokról trécselt, ahelyett, hogy Csathó Bandit hallgatta volna . . . De hát ő is, mint a fiatal lányok legnagyobb része, abban a hitben volt, hogy minden komoly téma unalmas s hogy a lányoknak csak a nevetgélés, hancurozás, trécselés és vidám csevegés való . . . Ha még az életben Csathó Bandival találkoznék, bizony másképp lenne . . .

— Én azt hiszem, — kezdte ismét egy kis szünet után Cilike, — hogy én tulajdonképpen akár ma férjhez mehetnék, mert érzem, tudom, hogy most már sokkal komolyabb, érettebb vagyok, mint csak egy félévvel ezelőtt is. Sokat olvasok, komoly könyveket, amelyeket Laci küld és sokat gondolkozom, amit ezelőtt nem igen tettem... És ugy-e, most már olyan szeles, olyan feledékeny sem vagyok többet, hiszen már milyen régóta nem ért semmi baleset... Az a csekélység a műkedvelői előadáson, mikor Pepi úrfi...

— Apropos, Pepi úrfi, — vágott hirtelen a szavába Ilus, — mondd csak Cilike, nem vettél te semmit észre?

— Dehogy nem, — nevetett Cilike, — Pepi úrfi mostanában egész nap odaát van Gyárfáséknál, a szabadságát is meghosszabbította, pedig már tegnapelőtt el kellett volna utaznia...

— És Erzsike a multkor nagyon megharagudott, mikor mi élcelődni kezdtünk fölötte s azt mondta, hogy igazán nem szép tőlünk, hogy mindig Pepi úrfinak csúfoljuk...

— Hát én igazán nem is tudom, hogy miért gúnyolódunk vele annyit, mikor alapjában véve olyan jó fiú, mint egy darab kenyér... De azért nem hiszem, hogy komoly lenne a dolog...

— Nézd csak, nézd!... — kiáltott fel egyszerre Iluska s a két lány majdnem sóbálvánnyá meredve bámult előre.

A kapunál egy kis társaság jött be s a széles, kavicsos úton a hársfák alatt egyenesen a tornác felé tartott.

Elől jött Gyárfás bácsi a feleségével, aztán Gizi és Eulália néni, végül pedig piruló arccal, lesütött szemmel, de azért boldogan és büszkén mosolyogva Erzsike, — karonfogva Pepi úrfival.

Pepi úrfinak az arca csak úgy ragyogott az örömtől, a boldogságtól s valósággal rózsavörös fényben égett.

Nem sok tudomány kellett kitalálni, hogy itt mi történt. Pepi úrfi megkérte az Erzsike kezét, a szülők beleegyeztek s most mint jó szomszédok és rokonok legelőször is idesietnek, hogy tudtukra adják az örvendetes családi

eseményt és meghívják mindnyájukat az ünnepélyes eljegyzésre.

Gizi és Erzsike észrevette most a két leányt a padlás-lépcsőn s valamennyien odasiettek.

— Gyertek, gyertek le lányok, — kiáltott Gizi már messziről — nagy újságot mondok!

Cilike és Ilus gyorsan siettek le a lépcsőről, Cilike ment elől s hogy minél hamarább leérjen, kettőt is ugrott egyszerre, még pedig olyan szerencsésen, hogy éppen nekiugrott a kosárnak, amelyben a tolla volt felhalmozva. A kosarat felrúgta, ő maga hanyatt vágódott s a kosár egész tartalmával kirepült a tornácra, ahova éppen abban a pillanatban ért oda az egész társaság.

Fehér hóförgeteg fogadta őket, kavargó, szállongó, repülő hópihék egész zuhataga, amely behavazta mindenkinek a fejét, arcát, ruháját, sőt Eulália néninek még a szájába és orrába is berepült egy csomó pihe és rettenetes krákogásra, tüsszentésre ingerelte.

A kosár pedig, amely messze ívben repült ki a tornácról, egyenesen a Pepi úrfi fejére borult és komoran árnyékolta be az ő boldogságtól rózsavörösen sugárzó arcát.

Rettenetes volt... Cilike fel sem mert kelni a földről s titokban azt remélte, hogy ő most csak valami rosszat álmodik s nemsokára fel fog ébredni.

A hangos nevetésre, sikoltozásra Teréz néni is előkerült s kezét összecsapva állott meg az ajtóban.

— Egy kefét! Egy kefét!... — sivított Eulália néni két tüsszentés között s a kezével igyekezett leverni magáról is, a többiekről is a ráragadt tollpelyheket.

Erzsike rémült kiáltozások között szabadította ki vőlegénye fejét a kosár alól, Ilus és Gizike pedig a nevetéstől már alig birtak magukkal és sietve ráncigálták föl a földről Cilikét, aki mozdulni sem akart.

— Hozz ki egy kefét, — kiáltott Ilus, — te szedted összse reggel valamennyit!

Cilike mint a szélvész rohant el és hátra se nézett többet.

Teréz néni fejcsóválva nézett utána, aztán odament Gyárfásékhoz és bocsánatot kért tőlük a Cilike szelességéért és ügyetlenségéért. De ők nem is haragudtak, hanem ellenkezőleg, úgy nevettek, hogy alig birtak a lábukon állani.

— Nyár közepén ilyen hóförgeteg! — kiáltott Eulália néni s most már egyenként igyekezett leszedni a pelyheket magáról. — De hát hol marad oly soká Cilike a kefékkel?

Utoljára már nem győzték tovább várni s Gizi és Ilus, akik a legkevésbé voltak pelyhesek, elindultak, hogy megkeressék.

Meg is találták azonnal a szobájában, a szekrény mögé bujva a sarokban.

— Mit csinálsz itt, Cilike? — kérdezték tőle csodálkozva.

— El akarok sűlyedni, — válaszolt Cilike vészes hangon és a fal felé fordult.

— De hát miért? . . . — Hol van egy kefe? . . . Gyorsan add ide előbb, csak azután sűlyedj el . . .

— Ott van valamennyi kefe a mosdótálban, — nyögte Cilike halkan — még a reggel beáztattam őket, hogy kimossam és ottfelejtettem . . . Most az egész házban nincs egyetlen kefe sem . . . Ezért akarok elsűlyedni . . .

Ilus leroskadt a díványra és úgy nevetett, Gizi pedig bajtársi önfeláldozással rohant gyorsan haza s hazulról hozott hamar egy kefét, amivel hamarosan lekefélték magukról valamennyien a hóförgeteget, melyet Cilike zúdított reájuk.

Cilike pedig búsan sóhajtott magában:

— Elrepültek a vánkosaim . . .

XVI.

Kalodában.

Az Erzsike eljegyzése óta a leányok barátsága, ha lehet, még melegebb lett, mint azelőtt volt.

Pepi úrfi különben már nem volt többé Pepi úrfi, hanem Józsi. Erzsike ugyanis kijelentette, hogy személyes sértésnek fogja venni, ha valaki az ő vőlegényét, akinek a becsületes neve báró Wettenstein József cs. és kir. hadnagy, Pepi úrfinak meri nevezni. Így tehát hamarosan Józsi lett belőle s a kis menyasszony kívánságára még az öreg báróné is, aki eljött az eljegyzésre s könnyezve ölelte magához egyetlen fiát, így szólította:

— Mein lieber Joszi!

Az esküvőt az ősz elejére tervezték. Ennyi időre szükség volt, hogy az Erzsike kelengyéje elkészülhessen; tovább várni pedig nem akartak, nem is volt miért, hiszen a kaució is megvolt, felét Wettenstein báróné, felét Gyárfás úr adta.

Erzsike nagyon boldog volt. Az is tetszett neki, hogy báróné lesz, méltóságos asszonynak fogják szólítani s minden zsebkendőjébe hétágú koronát hímeztethet, de tényleg nagyon szerette az ő kövér, pirosképpű, szőkehajú, jólelkű vőlegényét, aki viszont valósággal imádta, bálványozta Erzsikét. Hogyne, hiszen az első leány volt, aki őt igazán komolyan vette, aki belenézett a lelkébe, a szívébe és meglátta mindazt, ami jó és nemes tulajdonság volt benne.

Elutazása előtt az utolsó délután valamennyien Cilikéékhez voltak hivatalosak uzsonnára.

Cilike és Ilus kitettek magukért. Olyan asztalt terítettek,

hogy gyönyörűség volt ránézni. Csupa fehér gyöngyvirággal és sötétzöld borostyán-füzérekkel díszítették s egész délelőtt a konyhában sütöttek-főztek, készítették a különféle torta- és parfé-remekeket.

Mielőtt a vendégek jöttek volna, még egyszer szemlét tartottak az ebédlőben, mint a tábornokok a hadsereg fölött.

— Minden rendben van, — mondotta Ilus elégedetten, — akár a király is eljöhet ide vendégségbe!

— Úgy van, — bólintott Cilike, — csak még a nagy faliórát fogom felhúzni, mert mindjárt lejár. Tudod, hogy Miklós bácsi milyen ideges, ha látja, hogy a nagy óra megállt.

Ezzel egy nádfonatu, magas széket odaállított az óra alá s föl akart rá mászni.

— Vigyázz, Cilike, — ijedezett Ilus, — ez a szék gyönge, nem fog megbírni.

— Engem! — nevetett Cilike. — Még Eulália nénit is elbirná, nemhogy az én gyönge ötvenhét kilómat.

— Hatvan, — vetette közbe Ilus. — Mult héten mértük meg magunkat. Hatvan voltál.

— Azóta fogytam három kilót, — sóhajtott Cilike. — Óh, Ilus, a szerelemtől lefogy az ember. Majd meglátod, ha te is szerelmes leszel! . . .

Ilus elpirult, Cilike pedig közben már fölállott a székre s magasra fölnyujtózkodva igyekezett elérni az órát, amelynek nagy, vastag üveglapját szerencsésen ki is nyitotta.

E pillanatban csöngettek künn az előszoba ajtaján, megérkeztek a vendégek s Cilike hirtelenében nem tudta, hogy leugorjon-e s a vendégek elé szaladjon, vagy folytassa tovább, amihez hozzákezdett.

Hogy történt, hogy nem, senki sem tudná megmondani, Cilike kezelte-e ügyetlenül az órát, vagy csak véletlenül esett meg, de abban a percben leszakadt az óra nagy, nehéz sárgaréz súlyzója s egyenesen rázuhant a szék vékony nádfonatára, amelyet nyomban keresztüllyukasztott. Ezer szeren-

cse, hogy nem a Cilike lábára esett, mert különben összetörte volna.

Cilike azonban elvesztette az egyensúlyt s amint a nádfonat keresztülszakadt a lába alatt, ő is leesett, de nem kifelé, hanem a szétszakadt nádfonaton keresztül, bele a székbe.

Úgy állott ott, mintegy kalodába szorulva, hogy mozdulni sem tudott. A szék széles fakerete körülgyűrűzte a derekát, a szétszakadt nádszálak mint egy zuhatag övezték körül s a váratlan meglepetéstől és ijedtségtől nyitva maradt a szája neki is, Ilusnak is.

A vendégek már az ebédlő ajtaján kopogtattak s Cilike rémülten igyekezett kifelé mászni a székből, de sehogysem tudott, sőt minél jobban hadonászott, annál jobban belészorult.

E percben kinyilt az ajtó s valamennyien bejöttek, elől Wettenstein báróné és Eulália néni és az Eulália néni kis pincsi kutyája, a fehér, bodrosszőrű Juci.

Cilike, amint meglátta őket, hangosan felkiáltott s egyetlen gondolata csak az volt, hogy neki most el kell bujni vagy el kell szaladni, hogy meg ne lássák ebben a lehetetlen helyzetben.

Kétségbeesett erőfeszítéssel akart székestől együtt elszaladni, de még egy lépést sem tett, felbillent s a sárga nádzuhatagtól beárnyékolva, székestől együtt odagurult az Eulália néni lábai elé.

Ijedt bámulattal állották körül a vendégek ezt a csodálatos látványt, mely eléjük tárult. Egy felborult szék s a székbe, mint egy kalitkába beleszorulva a kiáltozó, visító Cilike.

Juci nyilván azt hitte, hogy most vele akarnak játszani, őrült ugatásba tört ki, ráugrott a székre s határtalan bolondos jókedvvel, kaffogva kezdett kapkodni a Cilike lábai után.

Egy pillanat alatt olyan lárma, kavarodás, kiabálás, sikoltozás, nevetés támadt, hogy Teréz néni halálra rémülve

szaladt elő a harmadik szobából s aztán kezeit összecsapva állt meg az ajtóban.

— Ne ijedjetek meg, — kiáltott azonnal tisztába jöve, hogy mi történt itt. — Nincs semmi baj, csak Cilike beleszorult a székbe.

Azzal megragadta a Cilike derekát, Ilus és Gizike megfogták a szék lábait s úgy sikerült valahogy kihúzni Cilikét a kalodából. Eulália néni pedig azalatt Jucit hajkurászta és csitította, mert az mindenáron tovább akart játszani és nagyon méltatlankodott, hogy őt elkergették.

— Igazán érdekes, — kiáltotta Erzsike a nevetéstől fuldokolva, — milyen különféle módokon fogadja mostanában Cilike a vendégeit!...

Cilike nem felelt semmit, csak kötényét égő arcára borítva rohant ki a szobából. Akkor vette észre, hogy az órakulcsot még a kezében szorongatja.

— Istenem, csak bár legalább az órát felhúztam volna! — sóhajtotta magában...

XVII.

Cilike, a kacsák, meg a kotló.

Esős, hűvös délelőtt volt. Az ég olyan szomorúan szürke, borus volt, mint egy októberi alkonyatkor, mintha nem is gyöngyvirágnyitó tavasz lett volna, hanem hideg, ködös, nyirkos, lombhullató ősz.

Csak a leányok szívében volt vidám tavasz. Mit bánták ők az esőt, a hűvös szél járását. Ők boldogok voltak, fiatalok és jókedvűek; az ő kedélyükre nem hatott a szomorú idő.

Most éppen a kamrában ültek, Cilike a nagy zsíros bödön tetején, melyre óvatosan egy újságpapirost terített, Iluska meg egy zsák krumplin.

Tulajdonképpen azért jöttek ide körülbelül ezelőtt egy órával, hogy lisztet, cukrot, mandulát, mazsolát mérjenek ki, mert süteményt akartak készíteni. De persze a sok beszélgetéssel úgy eltelt az idő, hogy észre sem vették.

Sőt azt sem vették észre, hogy már majdnem megeszegették beszélgetés közben az egész mandula- és mazsolakészletet. Csak akkor riadtak föl, mikor egyszerre a folyosó végén megharsant a Teréz néni erős hangja:

— Gyerekek, hol vagytok? Cilike, Iluska, jőjjetek elő!

Cilike és Ilus gyorsan berakták egy kis kosárba mindazt, amire szükségük volt s aztán rohantak kifelé.

— Itt vagyunk, Teréz néni, — kiáltották már messziről. — Csak a kamrából szedtünk ki mindent, amire szükségünk volt.

— Úgy? — nevetett Teréz néni és egy mazsolát szedett

le a Cilike álláról, amely véletlenül odatapadt. — Hát ez hogy került ide?

— Óh, — nevetett Cilike elpirulva. — Csak éppen megkóstoltuk kissé, hogy nem romlott-e meg?

— Csakhogy amíg ti odabenn a kamrában nyugodtan kóstolgattok mindent, azalatt a szegény kis kacsák megfagynak odakünn a hidegben! — szólt Teréz néni. — Cilike, te vállaltad magadra a baromfi-udvar gondozását, hát ne felejtkezz meg róla, mert különben nem eszünk a nyáron kacsapecsenyét!

— Jaj Istenem, — sikoltott Cilike ijedten, — szegény kis pelyheskék! Megyek is rögtön és összeszedem őket.

— Az alsó konyhába vidd őket, — kiáltott utána Teréz néni s Cilike egy kendőt terítve a fejére, szaladt ki az udvarra, Iluska meg utána.

Sárgapelyhes, apró, alig néhány napos kis kacsák tipegtek-topogtak szomorúan a majorság-udvaron; a kacsamama vígan fürdött a tócsákban, de a kis fiókák csak úgy reszkettek a hidegtől.

Cilike, az Iluska segítségével hamarosan összeszedte valamennyit a kötényébe s aztán sietve vitték be az alsó konyhába.

— Tudod mit? — mondta Cilike, — berakjuk őket egy kosárba s a kosarat aztán betesszük a sütőbe. Igaz, hogy már két nap óta nem volt tűz, de azért ott jó meleg van, nem fognak megfázni szegénykék.

Kibéleltek egy kosarat egy ócska kendővel, a sipogó kis kacsákat óvatosan belerakták s a kosarat aztán betették a sütőbe. A kis kacsák a puha, meleg fészekben jól összebújtak s hamarosan el is aludtak, Cilike és Iluska pedig hozzákezdtek a sütemény készítéséhez, mert délutánra várták Gizit és Erzsikét.

Sajnos azonban, a délelőtt a hosszú beszélgetéssel a kamrában s a kis kacsák szemlélésével annyira eltelt, hogy már nem süthették ki a tésztát, mert a szakácsné kijelentette, hogy most minden sütő el van foglalva az ebédhez.

— No nem baj, majd kisütjük délután, — mondta Cilike, — szerencsére ennek a süteménynek nem árt, hogyha áll s úgyis egy negyedóra alatt kész van.

De Zsófi erre azt mormogta, hogy neki délután kalácsot kell sütni, ő bizony nem vigyáz a kisasszonyok kotyvalékára.

— Hát akkor majd kisütjük az alsó konyhában és magának egyáltalán nem kell vigyázni rá, — mondta Cilike egy kissé mérgesen, mert Zsófival nagyon gyakran hadilábon állott.

Ebéd után Gizi és Erzsike azonnal átjöttek s Cilike egy kissé bosszusan mesélte el nekik, hogy ez a Zsófi milyen kellemetlen, nem engedte, hogy a tésztát kisüsse s most itt van az uzsonna még nyersen! Még csak ezután kell kisütni az alsó konyhában.

— Sose bosszankodj azért, — nevetett Erzsike, — annál mulatságosabb lesz. Majd valamennyien segítünk neked.

Ünnepélyes menetben vonultak le a leányok az alsó konyhába. Gizi vitte a tepsit a tésztával, Cilike egy csomó aprófát a tűzgyújtáshoz, Ilus egynehány hasábfát, Erzsike meg egy skatulya gyufát és papirost.

A nagy, üres, tiszta konyhában vidám táncra perdültek a lányok, csak Cilike nem feledkezett meg a dolgáról s hamar begyujtott előbb a tűzhelybe.

Mikor már vígan lobogott a tűz, ő is beállt a táncolók közé s derékon kapva Erzsikét, vígan kiáltott:

— Gyere, járjuk el ketten a menyasszonytáncot!

De a bolondos ugrálás közben Ilus egyszerre csak egy nagyot sikoltott s megragadta a Cilike karját.

— A kacsák . . . A kis kacsák . . . — kiáltotta rémülten s a tűzhelyre mutatott. — Cilike . . . megfelejtkeztél a kis kacsákról . . .

Cilike holtsápadtra válva rohant oda s kirántotta a sütő ajtaját. Szerencsére még nem melegedett nagyon át a sütő s a kis kacsák vígan csipogtak és hápogtak a kosárban.

De Cilike az ijedtségtől annyira reszketett, hogy nem bírta kiszedni őket. Gizi és Erzsike húzták ki a kosarat.

— Szent Isten, mi lett volna, hogyha szegénykék megsülnek elevenen... — tördelte kezeit egészen megsemmisülve s a könnyek csak úgy ömlöttek szeméből.

— Szerencse, hogy nem történt semmi bajuk, — vigasz-

talták a leányok. — Jer, az eső elállott, nincs is már olyan hűvös, vigyük őket vissza a kacsamamájukhoz.

Közrefogták a reszkető Cilikét s kivitték a kosarat a kis kacsákkal a majorság-udvarba. De előbb Cilike szentül

megigértette mindegyikkel, hogy erről az esetről igazán senkinek sem fognak szólni, főleg Teréz néninek nem.

A friss levegőn Cilike hamarosan magához tért, elfelejtkezett a nagy ijedtségéről s büszkén mutogatta meg a leányoknak a majorság-udvar különböző kincseit.

— Nézzétek csak meg a kotlókat is, — mondta, kinyitva egy kis fészer-ajtót, — jövő héten lesz harminc-negyven darab kis csibénk! Az a szép kis fekete kotló is költ, az én legkedvesebb bóbitás tyúkom, a Mici — ott ül a sarokban ni, látjátok?

A sötét fészerből hangos kodácsolás hallatszott; a tyúkok a világosságtól s a zajos beszédtől megriadva mozgolódtak, idegeskedtek, szárnyaikkal verdestek, egyik-másik félig fölemelkedett a tojásairól s mérgesen kapkodott a csőrével, mintha csak haragját akarta volna kifejezni, hogy minek zavarják őket, ha nem hoznak ennivalót?

De Cilike nem törődött ezzel, csak a kis fekete kotló fölé hajolt s meg akarta simogatni.

A kis fekete kotlónak azonban sehogysem tetszett a dolog, nagyon megriadt s meg is neheztelt, hogy őt ilyen ok nélkül zavarják anyai kötelességei teljesítésében s két szárnyával nagyokat verdesve hirtelen fölugrott. Valószínűleg el akart szaladni vagy repülni, de eltévesztette az irányt, a szárnyai sem birták magasra s így nem tudott messzebb repülni, csak a Cilike fejére, ahol a körmei úgy beleakadtak a Cilike borzas hajába, hogy onnan már sehogysem bírt kiszabadulni.

Szárnyait verdesve hangosan, ijedten kodácsolt. Cilike pedig nagyot sikoltva ugrott föl, rémülten kapkodott a fejéhez s aztán esze nélkül kezdett futni, azt sem tudta, hova, merre . . .

A három leány visítozva, kiáltozva szaladt utána, de nem tudták utólérni, oly sebesen rohant előre, kétszer-háromszor körbe az udvaron.

A nagy lármára, kiabálásra összeszaladtak az összes

cselédek és béresek, kivágtattak a gyermekszobából Tercsi, Jankó és Duci is s végül kijött Teréz néni és Miklós bácsi is.

Furcsa látvány tárult szemük elé. Elől szaladt az ijedtségtől sírva, kiáltozva Cilike, fején valami csodálatos, indián törzsfőnökre emlékeztető fejdísszel, amely azonban eszeveszetten kodácsolt és repdesett a szárnyaival. Utána szaladt a három leány kezükkel hadonászva és igyekezve utolérni Cilikét s hozzájuk csatlakoztak most a gyerekek is, akik ugyan nem tudták, miről van szó, de azért vidám csataordítással növelték a lármát és zavart.

Cilike, amint megpillantotta Teréz nénit, egyenesen feléje rohant s kétségbeesetten kiáltotta:

— Teréz néni... segíts, jaj, segíts rajtam... jaj, jaj... kitépi a hajamat...

Teréz néni hirtelen megfogta a kotló két szárnyát és leszorította; közben odaértek a lelkendező leányok is, akik aztán óvatosan kiszabadították a kotló lábait a Cilike haja közül. Persze egy pár kis tincs ott maradt a hegyes karmocskák között, de mit bánta azt Cilike, csakhogy végre megszabadult a rettenetes fejdísztől!

Zsófi aztán visszavitte a fészerbe a kotlót, amely bizony még jobban meg volt rémülve, mint Cilike s valószínűleg egész éjjel mesélt a társainak az ő csodálatos utazásáról.

Cilike pedig leroskadt a tornáclépcsőre s úgy látszott, mintha a kiállott ijedtségtől megnémult volna, mert egy szót sem szólt, mikor Miklós bácsi nevetve mondta:

— Csak az a kár, hogy Laci nem látott meg azzal a kakastollas csákóval a fejeden!...

XVIII.

Egy levél hatása.

Cilike a verandán ült s előtte az asztalon egy nagy kosár cseresznye.

Cseresznyeérés ideje volt. A Teréz néni gyümölcsös kertjében messze földön a legszebb, kemény, ropogós, nagyszemű cseresznye termett. Olyan, amely nemcsak enni jó, hanem befőzésre is a legalkalmasabb.

Cilike büszke volt arra, hogy ő már teljesen egyedül készíti el a befőttet, még pedig olyan jól, hogy soha egy üveggel nem romlik el abból, amit ő tesz el.

Most is Teréz néni őt bízta meg vele, mig ők Ilussal a konyhába meg a kamrába mentek, egyéb házi dolgot végezni.

Cilike megmosta, megválogatta a cseresznyét, szárát leszedte s egyenként tette az előtte álló üvegekbe. Azután rátöltötte a már elkészített szirupot. Éppen húsz üveg telt meg.

Közben azonban nyugtalanul nézett az órára.

— Mindjárt tíz óra, — mondta magában, — a posta már megérkezett. El kellene menni a levelekért. De a befőttet nem hagyhatom itt. Be kell előbb kötözni. Az pedig eltart egy óráig is. Lehetetlen addig kibírni. Már két napja nem kaptam Lacitól levelet... Ma minden bizonnyal írt... De kit küldhetnék el a postára? Mindenki el van foglalva.

Ebben a percben Jankó és Duci gurultak ki a verandára. Egymás fülét fogták, sivítottak és püfölték egymást, ahogy csak bírták.

Cilike sietve szétválasztotta őket s mint igazságos bíró jobbról is, balról is mindegyiknek egy-egy nyaklevest adott, mire aztán hamarosan szent lett a béke közöttük.

— Jankó, Duci, menjetek el a postára, gyorsan, — mondta aztán nekik.

— Mit adsz, ha levelet hozok Lacitól? — kérdezte Duci ravaszul.

— Ehettek annyi cseresznyét, amennyit akartok, — felelt Cilike.

— De nekünk abból kell, — mondta Duci a befőttes üvegekre mutatva. — Az édesebb. Szirup van rajta!

— Majd adok abból is, — nevetett Cilike, — csak gyorsan járjatok, nagyon gyorsan.

Mint a szélvész iramodott el a két gyerek. Cilike pedig azalatt vízbe áztatta a hólyagpapírt, amellyel az üvegeket akarta bekötni. De félszemmel mindig a kis kapu felé tekintett, hogy mikor jönnek már vissza a gyerekek.

Öt perc sem telt bele, már ott voltak. Mindegyiknek a kezében néhány levél s már messziről sivították:

— Lacitól is van levél! Lacitól is van levél!

— A bélyeget add nekem, Cilike! — kiáltott Jankó.

— Nem, most nekem add, — kiáltott Duci, — a multkor te kaptad!

Ezen szerencsésen hajba kaptak megint s a Laci levele, amelyet egymás kezéből téptek ki, majdhogy áldozatul nem esett volna, ha Cilike idejekorán meg nem menti. És aztán csapot-papot, azaz gyermekeket, befőttet, szirupot ott hagyva, beszaladt a szobájába, hogy ott a csöndes magányban olvassa át a drága levelet . . .

Jankó és Duci pedig azalatt gyorsan fegyverszünetet kötöttek s elkezdték kóstolgatni a szirupos cseresznyét.

Először minden üvegből csak egy-egy szemet, aztán kettőt, majd hármat, aztán — ejh, hiszen meg sem látszik az a néhány szem — már nem is számolgatták, csak éppen a sorrendet tartották meg, hogy minden üvegből egyformán szedegessenek ki.

Egyszerre megjelent Cilike az ajtóban. A két kis imposztor akkor vette észre, hogy az üvegeket majdnem egészen kiüresítették. Megrettenve néztek előbb Cilikére, aztán az üvegekre, aztán egymásra... Jaj Istenem, mi lesz most itt...

Cilike azonban se szó, se beszéd, hirtelen magához ölelte őket és össze-vissza csókolta szirupos, maszatos arcukat. Aztán egy-egy tízfillérest nyomott a kezükbe.

— Ezt azért adom, mert ti hoztátok el ezt a drága levelet! — kiáltotta ragyogó, sugárzó arccal. — Vegyetek savanyú cukrot rajta... Vagy inkább töltött csokoládét... Amit akartok... Óh, olyan boldog vagyok... Hol van Teréz néni? Hol van Ilus?... Hamar, hamar mondjam el nekik is...

Azzal mint a forgószél rohant ki a verandáról. Jankó és Duci álmélkodva néztek össze. Miféle csoda történt, hogy Cilike, aki állandóan pénzzavarokkal küzd, most ilyen nagylelkű volt hozzájuk. Pofont vártak — és tíz fillért kaptak!... Vajjon mi lehetett abban a levélben?

Mint igazi bölcsek azonban nem sokat töprengtek azon, amit nem értettek. A tíz fillért, azt értették. Az mint reális valóság ott volt a kezükben. A másik pillanatban már mind a ketten künn voltak a kis kapun. Őket nem kellett kétszer biztatni, hogy cukrot vegyenek.

Cilike pedig, a levelet a szívéhez szorítva, rózsapiros arccal szaladt, szaladt, nem — repült, mintha a boldogságtól szárnyai nőttek volna.

Ezt az örömhírt nem lehetett egy pillanatig sem magába zárni. Azonnal, gyorsan ki kell kiáltani az egész világnak, hadd tudja meg mindenki, hadd örüljön mindenki vele: — Hazajön Laci!...

— Hol van Teréz néni? Hol van Ilus?

Bizonyosan a konyhában. Végig rohan a folyosón, éppen szembe Marival, a szobalánnyal, aki egy tálcán a poharakat hozza be az ebédlőbe. És Cilike, aki most se lát, se hall, egyenesen nekiszalad Marinak, kiüti a tálcát a kezéből,

a poharak csörömpölve törnek össze és Mari ijedten kezd sikoltozni.

De Cilike most nem törődik se Marival, se a poharakkal.

— Hazajön Laci! — kiált neki oda vígan, mintha egész természetes volna, hogy ezért a poharaknak össze kellett törni s azzal rohan tovább be a konyhába.

— Teréz néni! Ilus! Hazajön Laci! — kiáltja lelkendezve, de a konyhában nincs senki, csak a Miska cica sündörög eléje s dorombolva dörzsölődik hozzá.

De Cilike most ügyet sem vet Miskára, sőt siettében úgy felrúgja, hogy szegény egy nagy bukfencet vet a levegőben s keservesen miákol.

— Hazajön Laci! — kiáltja neki is oda engesztelésül s rohan tovább.

— Bizonyosan a tejeskamrában vannak, — gondolja magában s keresztülszalad az udvaron.

Nem veszi észre, hogy az udvar közepén, a tejeskamra ajtaja előtt keresztbe fekszik egy gereblye, amelyet a gyermekek felejtettek ott, mikor ma reggel frissen kaszált füvet gereblyéltek össze a kis bárányoknak.

Siettében rálép Cilike a gereblye fogaira, amelynek nyele erre rögtön fölemelkedik s jól fejbevágja.

— Jaj! — kiált Cilike, mert erre nem volt elkészülve s majdhogy keresztül nem esik a gereblyén.

A homlokához kap. Jóformán nem is tudja, ki ütögette fejbe, nem is érzi, hogy fáj s a gereblyének is boldogan odakiáltja:

— Hazajön Laci! . . .

Azzal rohan tovább, sugárzó arccal, homlokán egy kis diónyi daganattal, kezében lobogtatva a levelet.

A kamra ajtaja előtt megbotlik egy kőben, nagyot botorkálva nekiesik az ajtónak, amely nem volt csukva, csak betámasztva. Az ajtó kinyílik és Cilike egyensúlyt vesztve, a kezét is lábnak használva, négykézláb érkezik le a három lépcsőfokon, amely a hűs, szellős tejeskamrába vezet.

Teréz néni és Ilus ott állnak a nagy asztal mellett s a tejet fölözik le a vajkészítéshez.

Ilus éppen egy nagy sajtár tejet vesz le a polcról, midőn Cilike négykézláb érkezve le a lépcsőről, mint a fergeteg odaesik eléje, kiüti a sajtárt a kezéből s a tej mind ráömlik Cilikére.

Fekete haján, piros arcán, világoskék ruháján csak úgy

csurog végig a fehér tej. Teréz néninek még a szó is a torkán akad ettől a látványtól. Ilus pedig az üres sajtárral a kezében, úgy áll ott, mint egy eleven kérdőjel. El nem tudja képzelni, hogyan történhetett ilyen boszorkányos gyorsasággal annyi minden egy perc alatt.

Csak Cilike nem csodálkozik semmin. Neki most minden egyéb mellékes. Talán észre sem veszi, hogy mi történt s tejben és boldogságban úszva kiált:

— Teréz néni! Ilus! Jövő héten hazajön Laci! . . .

XIX.

Takarékosság.

— Most haza fogok utazni! — kiáltott Cilike lelkendezve s a földön ülve két karját térdei köré fonta és úgy nézett ragyogó, sugárzó arccal Teréz nénire és Ilusra.

— Így? — kérdezte Teréz néni mosolyogva. Egy kis zsebtükröt vett ki a zsebéből és Cilike elé tartotta.

Cilike elpirult és restelkedve nézett végig magán. Haja ziláltan csüngött arcába. A tej még most is csöpögött róla. Még az orra hegye is opálos színben csillogott.

Hirtelen fölugrott. Csak most vette észre, hogy még mindig a földön ül, az Ilus lábainál, ahová szeles sietséggel mint egy bomba odaperdült.

Megigazította rendetlen ruháját s a kötényével letörülgette az arcát, haját.

— Nem, nem így! — nevetett vidáman. — Előbb mindenesetre megszárítom a hajamat. De azt elmondhatom, édes Teréz néni, hogy te igazán tejbe-vajba fürösztöttél engem!

— Nem is annyira én, mint Ilus, — felelt Teréz néni. — Hanem most mindenekelőtt lássuk azt a levelet, mert a te izgalmas bejelentéseden tulajdonképpen nem lehet eligazodni.

Cilike készséggel odaadta a levelet s mialatt Teréz néni a szemüvegét kereste és olvasni kezdte, ő gyorsan elmondta Ilusnak szóról-szóra az egész levél tartalmát.

— Hát igen, — mondta aztán Teréz néni, egy kis meghatott izgalommal a hangjában. — Laci csakugyan érkezik a

jövő vasárnap. Befejezte a munkáját, hamarább, mint tervezve volt, mert nagyon sietett. És aztán... aztán nem akar várni tovább... Hát igen... hiszen értem... Azt írja: eleget várt már. Ezalatt te éppen eléggé megnőttél és megokosodtál. Ha pedig nem, hát úgy sincs már remény reá, hogy jobban megokosodjál... No, lám, lám, hogy eltalálta Laci... És, hogy neki így is jó vagy... Hát hiszen értem, megértem Lacit. Én is azt mondom. Azt fogom tanácsolni anyuskádnak is, hogy most már nem kell tovább húzni-halasztani az esküvőt. Majd kiállítom a bizonyítványt rólad, hogy már eléggé érett vagy — amint azt a mellékelt ábra mutatja...

Cilike már rég ott csüngött a Teréz néni nyakán, ölelte, csókolta és bár nevetett, de azért könny csillogott a szemében.

— Azt hiszem, már holnap kellene utaznom, — mondta. — Otthon is sok minden elrendeznivalónk lesz még.

— Én is azt hiszem, — felelt Teréz néni. — És most szabadságot adok nektek, gyerekek. A tejszűrést, vajköpülést elvégzem magam. Ti menjetek csomagolni, rendezkedni, Erzsikétől és Gizitől elbúcsúzni. Tudom úgyis alig várjátok már, hogy együtt megtárgyaljátok ezt a legújabb eseményt!

Cilike és Ilus már jóformán nem is hallották a Teréz néni utolsó szavait. Egy pillanat alatt künn voltak a tejeskamrából. És ezután sietve, gyorsan szaladtak át Erzsikéékhez.

A másik menyasszonyt, a leendő bárónét, éppen egy nagy darab vajaskenyér társaságában találták, amint mézet csöpögtetett a vajaskenyérre, hogy — saját szavai szerint — így édesítse meg a távollét keserűségét.

— Majd mi segítünk neked, hogy hamarább készen légy, — indítványozta Ilus.

Közben Gizi is előkerült s aztán mind a négyen alaposan nekiláttak a vajas-mézes kenyérnek, amelynek fogyasztása közben búcsúzkodtak egymástól.

— Sohasem leszünk többet így együtt! — sóhajtotta

Erzsike mélabúsan s egy akkorát harapott a vajaskenyérből, hogy alig birta megrágni.

— Soha, soha! — visszhangozta Cilike s meghatódottságában kiejtette a kenyeret a kezéből, amely természetesen a vajas felével esett a földre.

— Tulajdonképpen igazán nem tudom, hogy ti ketten miért kesereg tek? — szólalt most meg Gizi. — Nektek jó, ti egypár hónap mulva férjhezmentek. De mi ketten Ilussal itt maradunk vén lányoknak, aztán veszünk egy-egy papagályt magunknak, meg egy kis kutyát, kis macskát, azokat dédelgetjük s járunk majd mindig egymáshoz kávézni!...

— Ugyan, ugyan, — nevetett Cilike, — ma már kijöttek a divatból az ilyen vén lányok! Különben is, mintha nem tudnánk jól, hogy Várkonyi Géza, a szomszéd birtokos, csak egy kis bátorításra vár tőled, hogy megkérje a kezedet... Ami pedig Ilust illeti, no hiszen... Ilus meg Csathó Bandi...

— Ugyan kérlek! — kiáltott Ilus elpirulva s zavarában olyan hirtelen ugrott fel, hogy majd feldöntötte a mézes üveget.

— Hát nem egy tejjel-mézzel folyó Kánaán ez? — kiáltotta Cilike nevetve, amint ügyesen elkapta az üveget, mielőtt még annak tartalma teljesen kifolyt volna. — Ezer szerencse, hogy nem én öntöttem ki, különben a családi tanács azt határozta volna, hogy még egy esztendeig nem mehetek férjhez.... Hanem most már csakugyan búcsúzzunk leányok, mert még csomagolni is kell, aztán anyuskának egy hosszú sürgönyt küldeni — és óh jaj, majd elfelejtettem, a befőttesüvegeket is be kell kötözni!

— Majd mi segítünk, — ajánlkoztak azonnal Erzsike és Gizi s azzal mind a négy leány visszament Cilikéékhez a verandára.

A befőttesüvegeket ugyan közben már Teréz néni bekötözte, ki is gőzölte, de a leányoknak még mindig volt valami megbeszélnivalójuk, úgyhogy késő délután lett már, mire Cilike és Ilus hozzákezdhettek a csomagoláshoz.

Cilikének sok szép ruhája volt s nagyon gondosan csomagolt, Ilus kissé felületesebben.

— Eh mit, — mondta, — azért az én pár kis rongyocskámért, ha összegyűrődik, sem kár. Majd kivasalom.

Cilike éppen egy szép, hímzett blúzt tett be és simított el nagygondosan.

— Nem helyesen gondolkodol, — oktatta komolyan Ilust. — Az embernek minden legcsekélyebb holmijára ügyelni kell. Látod, ezt a blúzt már egy éve, hogy hímeztem, akkor még Laci itthon volt és nagyon tetszett neki. Azt mondta, ez illik nekem legjobban. És én annyira ügyeltem reá, hogy még mostan is egészen szép. Ezt fogom fölvenni, mikor Laci megérkezik és ő örülni fog, hogy én még emlékszem reá, hogy ez neki mennyire tetszett! Bizony fiam, fő a takarékosság!

Ilus annyira megilletődött a Cilike szép prédikációjától, hogy menten kiszedte minden holmiját s ő is szépen, rendesen rakosgatta bele.

— Mit akarsz azzal a tintásüveggel? — kérdezte csodálkozva, midőn látta, hogy Cilike most egy nagy tintásüveget csavar bele egy papirosba s aztán azt is belegyömöszöli a bőröndbe.

— Tegnapelőtt vettem ezt az üveg tintát, — mondta Cilike. — Egyenesen az én számomra hozatta a boltos, mert itt nem lehet lilaszín tintát kapni, én pedig mindig azzal írok Lacinak levelet. Nem is bírnék másszínű tintával írni! Most csak nem hagyom itt ezt az egész nagy üveget! Ez pazarlás volna! Még egészen tele van. Takarékosnak kell lenni fiam!

— Hátha ki fog folyni? — kérdezte Ilus kissé kételkedve.

— Ki van zárva! — felelt Cilike fölényesen. — Úgy bedugaszoltam, hogy egy csöpp ki nem folyhat belőle. És azonkívül papirosba is csavartam. Bízd csak rám, én már jártas vagyok az ilyesmiben! Most pedig légy szíves és ülj rá a kufferre, mert nem tudom bezárni. Nagyon tele van.

Ilus készséggel ráült, hogy kilóinak súlyával lenyomja. De ez nem volt elég. Cilike is ráült s csak így birták lezárni a jól megtömött bőröndöt.

Mikor már mindennel készen voltak, bejött Teréz néni és egy kosárban hozta Cilike összes cipőit.

— Nézd Cilike, ezt kifelejtetted. Odaadtad Marinak takarítani, s ő elég ügyetlenül, az én szobámba vitte be. Nem hagyhatod itt, mert szükséged van rá, azt hiszem?

Cilike nagyon savanyú arcot vágott. Ebben a percben készült el a csomagolással, alig birta lezárni a bőröndöt, most újra kibontsa? Bele sem fognak férni a cipők!

— Dehogy nem, — vigasztalta Teréz néni. — Bontsd csak ki, majd én csinálok helyet nekik. Csakhogy persze legalól kell elhelyezni, nem lehet a ruhákra rátenni. No csak frissen. Ilus csavarja addig mindegyiket papirosba, te meg szép sorjában szedegesd ki a csipkés blúzaidat meg ruháidat.

Mit volt mit tenni? Cilike nagyot sóhajtva látott munkához. Kizárta a bőröndöt, felemelte a takarót, amellyel gondosan le volt minden takarva s kivette a legfelső ruhát, a szép hímzett blúzt.

De egyszerre egy nagyot sikoltva ejtette ki a kezéből, becsapva a bőrönd fedelét, hirtelen ráült s olyan kétségbeesett tekintettel nézett Ilusra, hogy ez rögtön kitalált mindent.

— A tinta . . . — rebegte elhalványodva.

Cilike csak a fejével intett, nem tudott szólni.

Teréz néni csodálkozva nézett egyikről a másikra. Nem értett az egészből semmit.

De csakhamar megértett mindent. A tintásüveg eltört s a Cilike szép ruhái lilaszín tengerben úsztak. Ezt nem lehetett eltitkolni, nem lehetett eltagadni.

— De mi jutott eszedbe, hogy egy tintásüveget csomagolj a ruháid közé? — csapta össze a kezét Teréz néni.

— Takarékos akartam lenni! — zokogta Cilike nagy búsan és elkeseredve nézegette lilaszín foltokkal ékes ruháit.

— Na most majd a tisztító-intézetben búsásan ráfizethetsz a húsz fillér árú takarékosságodra! — korholta Teréz néni. — Ahogy hazaérkezel, azonnal küldj el mindent a tisz-

tító-intézetbe, úgy frissiben könnyebben ki lehet venni. És azt is beleírom majd a bizonyítványodba, hogy milyen kitünően tudsz csomagolni. Ha utaztok, csak bízza rád mindig Laci! . . .

— Óh, csak ezt ne, Teréz néni, csak ezt ne! — nyöször-

gött Cilike. — Esküdj meg rá kérlek, hogy soha, soha sem fogod ezt elmondani Lacinak.

— Jó, jó, — nevetett Teréz néni. — De attól tartok, ha majd Lacival találkozom, egyetlen szót sem szólhatok, mert már annyi mindent megigértem, hogy nem fogok elmondani neki! . . .

XX.

Cilike nagytakarítást rendez.

Csodák-csodája, Cilike ezúttal minden különösebb baleset nélkül érkezett haza.

A vasútnál anyuska és apa várták s szerencsésen hazaszállították, podgyászostól, mindenestől.

Anyuska el nem rejthető meghatottsággal ölelte magához Cilikét. Persze még nem sejtette, milyen meglepetés vár reá, ha majd meglátja a Cilike lilaszín tintás ruháit!

— Édes kis nagy lányom! — mondta neki. — Milyen nagyon vártalak már haza! Mennyire hiányoztál nekünk!

Apa pedig a fejére tette a kezét és így szól:

— Most már nem engedünk el többet hazulról, csak majd — ha férjhez mégy!

Cilike nem győzte ölelni, csókolni drága jó szülőit s mélyen meghatva nézett körül kis szobájában, amely tele volt rakva virággal. Ez mind az ő jó anyuskája meg a fiúk: Gyuszi és Palkó figyelme volt.

— Ezt a gyönyörű ciklament én vettem neked, — mondta Palkó szerényen, — tudom, hogy mennyire szereted!

— Én meg ezt a csodaszép rózsaszín hortenziát, — magyarázta Gyuszi. — Három hétig gyűjtöttem reá a zsebpénzemet.

Cilike hálásan ölelte meg a két fiút. Ezek már nem voltak többé a vásott, pajkos kis gyerekek, akik hajdan annyit bosszantották őt, hanem két hórihorgas, nyurga, udvarias fiatalember, akik gavallérosan kezet csókoltak neki.

Gyuszi már hetedik gimnázista volt s folyton az érettségiről beszélt, amelyet jövőre készült letenni. Még pedig erős elhatározása szerint „jelesen érett" akart lenni. Palkó pedig hatodik gimnázista volt s nagyon büszke volt arra, hogy majdnem egy félfejjel magasabb a bátyjánál. Sőt azt erősítette, hogy neki már a bajusza is nő, míg Gyuszinak még az árnyéka sem látszik.

Este, mikor már mindenki lefeküdt s Cilike is elrendezett, kicsomagolt mindent, sőt már a tintafoltos ruhákat is meggyónta, bejött anyuska a szobájába és sokáig elbeszélgettek komolyan, meghitten.

— Édes apával elhatároztuk, hogy most már nem fogjuk tovább halasztani az esküvődet — mondta anyuska, csöndesen simogatva Cilike vállára hajtott fejét. — Laci írt édes apának is és nagyon kért, hogy egyezzünk bele. Isten nevében tehát, legyen. Hiszem, hogy már elég érett és komoly vagy hozzá . . .

Cilike könnyei csöndesen peregtek szeméből. Szólni nem tudott.

— A kelengyéd majdnem egészen készen van már, — folytatta tovább anyuska. — Szép lassacskán elkészítettünk mindent. Holnap majd átnézzük s ami hiányzik, azt pótoljuk. Vasárnap pedig, mikor Laci megérkezik, megbeszéljük majd, hogy mikorra tűzzük ki az esküvőt . . . Hanem nagyon szeretném édes lányom, hogy ha még ezen a héten, mielőtt Laci megérkezik, nagytakarítást csinálnál. Aztán úgysem lesz majd időnk — és illő, hogy ragyogóan tiszta lakásban várjuk a vőlegényt!

— Természetesen, — felelt hévvel Cilike, — holnap korán reggel hozzákezdek. A verandán az ablakokat is megmosom. Anyuskám, meglásd, ragyogni fog minden!

Másnap korán reggel apa, Gyuszi és Palkó sietve menekültek el hazulról, mert Cilike a szobalány és egy bejáró asszony segítségével olyan porolást, súrolást, kefélést vitt véghez, hogy visszhangzott tőle az egész ház.

Fejét piros kendővel bekötötte, blúzának az ujját kö-

nyökig felgyűrte s oly hévvel, buzgalommal dolgozott Cilike, hogy öröm volt nézni.

Fölmászott egy létrára, hogy a széles, üveges verandán a felső ablakokat is megmossa. Világért sem engedte volna

a szobalánynak, mert szerinte senki olyan szépen nem tud ablakot mosni, mint ő.

Egyszerre nagy csörömpölés és rettenetes sikoltozás hallatszott a verandáról. Mindenki ijedten szaladt oda.

Cilike fent állott a létrán és sikoltozott. A felső ablakszárny ki volt nyitva, az egyik ablaküveg eltörve s Cilikének az egész arca véres volt.

Hogy történt a dolog, hogy nem, tulajdonképpen soha sem derült ki. Palkó azt állította, hogy Cilike valószínűleg a becsukott ablakon akart kinézni s hirtelen az üvegen dugta át a fejét. Cilike azt erősítette, hogy mikor kinyitotta az ablakot, a fejéhez csapódott az üveg.

A tény az volt, hogy az üvegszilánkok összevagdalták az arcát, erősen vérzett, anyuska majd elájult az ijedtségtől s Gyuszi elrohant az orvosért.

Az orvos aztán megvizsgálta Cilike sebeit, megnyugtatta mindnyájukat, hogy nincs semmi baj, csupán néhány mély karcolás az egész, nem maradt üvegszilánk benne s néhány nap mulva begyógyul, úgyhogy nyoma sem marad semminek. Aztán, miután gondosan kimosta a karcolásokat s a vérzést elállította, ragtapasszal beragasztotta valamennyit.

Cilike nyögve, sóhajtozva feküdt az ágyban, ámbár az ijedtségen kívül már semmi baja sem volt s fogadta a részvétnyilatkozatokat. Nagyon jól esett neki, hogy mindenki úgy sajnálta, szerette és kényeztette.

Másnap reggel, mikor felkelt, első dolga volt, hogy megnézte magát a tükörben. Most még nagyobbat sikoltott, mint tegnap s majd hanyatt esett ijedtében. A homloka, az álla és az orra keresztben s hosszában be volt ragasztva szép, rózsaszín vászon ragtapasszal. Egyszerűen rettenetes volt!

— Anyuskám, anyuskám, — kiáltott zokogva rohanva édesanyjához, — hiszen holnap reggel megérkezik Laci! Hát hogy fogok én előtte megjelenni!...

Anyuska is megdöbbenve nézett Cilikére. Erre eddig nem is gondoltak. Tényleg furcsa látvány volt. Egy menyasszony, aki ragtapasszal az orrán várja a vőlegényét!...

De a dolgon nem lehetett segíteni.

Az orvos kijelentette, hogy ha leveszik róla, akkor könnyen inficiálódik a seb s ha fekete tapasszal ragasztja be, annál csúnyább.

Nincs más hátra, mint bele kell nyugodni a dologba, hiszen négy-öt nap alatt teljesen be fog gyógyulni.

Négy-öt nap alatt!... De Laci már holnap reggel itt lesz!

Cilike vigasztalhatatlan volt!

És még csak sírni sem tudott, mert akkor még jobban fájt az orra!

Óh, hát volt még menyasszony valaha olyan szerencsétlen, mint ő!... A poétikus, szép viszontlátást ilyen lesújtó próza zavarja meg... Nem, ezt nem lehet túlélni!...

Még csak az az egy reménysége volt, hátha csoda fog történni s reggel, mikor fölébredt, nyoma sem lesz az orrán semmi karcolásnak. A homlokát és az állát már nem is bánta, csak az orra, az bántotta szörnyen.

Azonban nem történt csoda...

Másnap reggel, mikor berobogott a vonat az állomásra, Cilike dobogó szívvel és sűrűn lefátyolozott arccal állott édes anyja mellett a pályaudvaron.

És abban a pillanatban, mikor Laci leszállott a kocsiról és boldogságtól, szeretettől ragyogó arccal sietett feléje s a karjaiba zárta, igazán, igazán nem gondolt semmi egyébre, csak arra:

— Nagyon szeretlek, édes Laci!... Milyen jó, hogy végre hazajöttél...

És furcsa, nagyon furcsa... Laci nem is vett észre semmit. Mintha nem is az arcát nézte volna, csak a szemét, a sugárzó, csillogó, édes szép szemét.

Csak később, mikor már otthon voltak s Cilike levetette a kalapját, fátyolát, akkor nézett egyszerre meghökkenve rá:

— Hát magával mi történt, Cilike? Talán párbajozott?...

De akkor sem nevette ki, mikor elmondták neki a Cilike legújabb balesetét, hanem csak megsímogatta a kezét s azt mondta:

— Milyen jó, hogy nem történt valami nagyobb baj!

XXI.

Cilike látogatásokat tesz.

Bizony beletelt néhány nap, amíg Cilike arca teljesen rendbejött s a flastromot le lehetett venni az orráról és a homlokáról.

Mennyi bosszantást kellett eltűrnie a fiúktól, hogy nevetett rajta édesapja s még Laci is mosolyogva jegyezte meg néhányszor:

— Nem is tudtam, hogy az én Cilikém párbajhős! Ha az ember ránéz, szentül azt hiszi, hogy egy elsőéves jogász — az első párbaja után!

Csupán anyuska volt kellő részvéttel iránta s mindennap aggódva vizsgálgatta a Cilike orrát, hogy mikor lehet már levenni róla a ragtapaszt!

Végre elérkezett az a várva-várt nap is s Cilike ismét régi épségében és szépségében pompázva mehetett sétálni Lacival.

Néhány látogatást kellett tenniök, anyuska kíséretében. Kis városban elkerülhetetlen a jegyesek hivatalos bemutatkozása az ismerősöknél. És világért ki nem szabad felejteni egyetlen egy családot sem, mert különben kész a harag és a sértődés.

Cilikének semmi kifogása nem volt a látogatások ellen. Ő szívesen ment mindenüvé, büszkélkedve a Laci karján. Laci is örömest ment Cilikével, csak persze szegény anyuska, ő sóhajtozott mindig nagyokat, mikor ezerféle sok dolgát félbe kellett hagynia, fölvenni a fekete selyemruháját és menni látogatóba . . .

De hát ennek is végére értek. Még csak egy látogatás volt hátra: Bánhidyéknál. Ezt Cilike legutóljára hagyta, mert nem nagyon szerette Bánhidy Olgát, aki pedig osztálytársa volt. De nagyon gőgös, affektált leány volt, aki szörnyen sokat adott arra, hogy az ő anyja báróné.

Mikor éppen indulni akartak, az előszobában Laci megütközve nézett végig Cilikén. Könnyű, lenge nyári ruha volt rajta, künn pedig éppen borus, hűvös, szeles idő volt.

— Maga így akar jönni, Cilike? Ilyen vékony ruhában? Hiszen meg fog hülni!

— Óh dehogy! — erősítette buzgón Cilike. — Én soha sem szoktam megfázni.

— Vegyen föl egy kabátot, vagy köpenyt, — mondta Laci. — Nem akarom, hogy torokfájást vagy náthát kapjon.

— Én is mondtam már neki, — szólt közbe anyuska —, de nekem nem fogadott szót. Talán ha te parancsolod, neked inkább engedelmeskedik.

— Kérem, édes Cilike, — nevetett Laci. — Én mint leendő zsarnok férj, kívánom, hogy azonnal vegyen kabátot!

Cilike nem ellenkezett tovább, de nagyon vonakodva teljesítette a Laci kívánságát.

Meg volt reá a maga oka. A kabátjának el volt szakadva a bélése éppen az újjánál. Attól tartott, hogy valaki majd észreveszi.

Persze, a legegyszerűbb lett volna, ha idejében megvarrta volna. De hát Cilike nem lett volna Cilike, ha mindent rendesen, a maga idejében elvégez.

*

Bánhidyék elragadó kedvességgel fogadták őket. Olga éppenséggel nem volt gőgös. Hogyne, hiszen most Cilike nagyon imponált neki, mert az első volt az osztálytársak közül, aki férjhez ment.

Olga azonnal bevitte Cilikét a szobájába s megmutogatta neki legújabb ruháit és blúzait, amelyeket most készített, mert tengeri fürdőre készültek menni a nyáron.

Titokban abban reménykedett, hogy Cilike írígyelni fogja, mert ilyen szép és drága ruhákat ő úgysem kap.

Cilike azonban éppenséggel nem volt írígytermészetű Kellően megbámult mindent, de valójában nagyon unta a dolgot és szeretett volna már kimenni a szalonba, a többiekhez, illetőleg Lacihoz.

Végre Olga észrevette a Cilike szórakozottságát s kissé bosszúsan jegyezte meg:

— Úgylátszik, téged ez nem nagyon érdekel!

— Óh, dehogy nem, — sietett udvariasan lelkesedni Cilike. — Egyik ruhád szebb a másiknál! Képzelem, mennyi hódítást fogsz majd tenni bennük! Különösen ez a rózsaszín krepp, fehér selyemmel díszítve, egyszerűen elragadó! De most azt hiszem, ideje volna kimenni a szalonba a többiekhez. Talán rossz néven is veszik, hogy mi úgy félrevonultunk.

— Ahogy tetszik, — felelt Olga kissé fanyarul s visszarakta a szekrénybe a ruhákat.

A szalonban nagyobb társaság volt együtt, mert közben még más vendégek is jöttek s valamennyien melegen gratuláltak Cilikének.

Cilike kissé zavart volt ennyi idegen ember között és sietve ült le egy kis székre Laci mellé.

De egyszerre ijedten ugrott fel. Érezte, hogy valamire ráült, amit összenyomott.

— Ez az én kalapom, — hüledezett Laci, kezébe véve vadonatúj, sárga szalmakalapját, amelyet szórakozottságból vitt be magával a szobába és tette le a székre maga mellé.

Bizony, a szép kemény szalmakalapot alaposan összenyomta Cilike.

Mindnyájan nevettek, de legjobban nevetett Laci, aki kijelentette, hogy Cilike az első havi háztartási pénzéből vesz majd neki egy új kalapot.

Cilike is nevetett, — de egy kissé erőltetve. Szörnyen restelte a dolgot, hogy annyi idegen ember előtt megint valami szelességet követett el.

Mikor elbúcsúztak, a háziak kikísérték őket az előszobába s Bánhidy udvariasan segítette föl Cilikére a kabátját.

De ekkor valami csodálatos dolog történt. Cilike belebújt a kabátjába s aztán kinyújtott karral kezdett körben forogni, Bánhidy úr pedig a kabátot gallérjánál fogva fordúlt mindig utána s igyekezett Cilikére végérvényesen rásegíteni a kabátot.

De ez sehogy sem ment.

Ugyanis Cilike véletlenül az elszakadt kabátbélésbe dugta bele a karját s most nem tudta kiszabadítani a kezét s azért forgott ösztönszerűleg erre-arra, hogy valahogy mégis kijuthasson belőle.

Mindenki csodálkozva nézett reá. Anyuska volt az első, aki azonnal kitalált mindent.

Sietve lépett oda, lehúzta Cilikéről a kabátot, egy gombostűvel hamarosan összetűzte a most már teljesen végigszakadt bélést s azután ráadta a piruló Cilikére a kabátot.

Olga hangosan nevetett, — mi tagadás, egy kis káröröm volt a nevetésében, — Bánhidy úr is mosolygott, Cilike pedig, — óh, Cilike talán soha életében, még kis leány korabeli balesetei idejében sem kívánt soha oly hévvel elsűlyedni, mint e pillanatban!

És amíg hazafelé mentek és a gombostű alaposan összeszurkálta a karját, néma megadással egy szisszenés nélkül tűrte ezt, mint valami megérdemelt büntetést — s magában szent fogadalmat tett, hogy többet soha nem vesz föl elszakadt ruhát!

XXII.

Cilike fagylaltot eszik.

Gyönyörű, ragyogó, meleg nyári délután volt. Aranykévékben hullott a napsugár alá a felhőtlen, kék égből, mintha a jó Isten tele marokkal osztaná az áldást az embereknek.

Talán kissé sok is volt a jóból.

Legalább Cilike úgy érezte, aki már kora délután, két óra óta járta a boltokat. Az aszfaltos, fülledt, árnyéktalan utcákon még fojtóbb és kellemetlenebb volt a hőség, mint künn a szabad mezőkön. A házfalak, amelyek egész napon át szívták a meleget, mintha csak úgy ontották volna magukból.

És fülledt, bágyasztó, fojtott volt a levegő a boltokban is. A segédek mind fáradt arccal állottak bent a boltban s látszott rajtuk, hogy nehezükre esik a kiszolgálás.

A vevők is bágyadtan, álmatagon vásároltak. Az asszonyok, leányok nem válogattak, alkudoztak olyan buzgó kitartással, mint máskor. Siettek, hogy minél hamarább künn legyenek.

Bizony, ha nem lett volna olyan sürgős, Cilike is abbahagyta volna a vásárlást. De hát a varrónő várta otthon. Már csak négy hét volt az esküvőig. És addig sok mindent kellett még elkészíteni. Gomb, csipke, szalag, kapocs, cérna, varrótű, hímzés, selyem — a jó Isten a megmondhatója, mi mindenre van szüksége egy varrónőnek, illetve egy menyasszonynak, akinek négy hét mulva lesz az esküvője . . .

Végre is úgy tele volt már Cilikének mind a két keze csomagokkal, hogy több már el se fért volna.

— Azt hiszem, mindent megvásároltam, ami kellett, — mondta magában Cilike s még egyszer végig olvasta a jegyzéket, amelyre mindent felírt, amire szüksége volt. — Igen, rendben van. Még egy tucat fehér gyöngyházgomb kell, de azt majd megveszem holnap. Most már igazán fáradt vagyok. Meg aztán sietnem kell, Laci azóta talán már vár is reám a sétányon.

Megnézte a karkötő-óráját. Még éppen egy félóra ideje volt, de azért elindult a sétány felé.

Ott adtak egymásnak találkozót Lacival öt órára s aztán együtt akartak elmenni Ilusékhoz, akivel Cilikének még valami fontos megbeszélni valója volt.

A kis sétány ilyenkor majdnem egészen üres volt. Cilike fáradtan, tikkadtan ült le egy padra. Nagyon melege volt és nagyon szomjas volt.

— Istenem, de jó volna most egy szelet fagylalt! — gondolta magában sóvárogva. — Csak jönne már Laci, akkor elmennénk együtt egy cukrászboltba! De még egy félóra is eltelik addig, amíg jön! És én addig meghalok, ha nem ehetem fagylaltot!

E pillanatban a sétány túlsó oldalán éles csengetyűszó hallatszott s egy dallamos hang csendült meg:

— Piace gelato! Piace gelato!

Giovanni volt, a kis sánta olasz cukrász, aki kétkerekű, fehér kis kocsiján tolta maga előtt cukrászboltocskáját. A göndör, fekete hajú, villogó szemű, mindig jókedvű kis olasz fiú, hófehér sapkájával és hófehér kötényével az egész városka gyermekeinek eszményképe volt.

Hogyne, mikor Giovanni tiz fillérért egy olyan nagy adag pompás fagylaltot adott nekik, hogy alig győzték megenni! És még hozzá olyan kis tányért és olyan kis kanalat ad hozzá, amelyet aztán szintén meg lehetett enni!

Tudniillik egy szelet karlsbadi ostya volt a tányér s egy másik ostya a kanál. És mindezt potom tiz fillérért!

Természetes, hogy ahol Giovanni kis kétkerekű kocsija megjelent és felhangzott a csengetyűszó s a Giovanni dallamos, elnyújtott hangja, rövid idő múlva egész sereg gyermek állott körülötte.

A gyermekek rendesen részvénytársaságot alapítottak, mert hiszen ritkán volt egynek tiz fillérje. Négyen-öten tették össze a pénzt s ilyenkor a jólelkű Giovanni kissé bőkezűbben mérte az adagot, hogy mindegyiknek jusson belőle.

Persze, többnyire verekedés lett a vége a részvénytársaságnak, mert mindegyik azt állította, hogy a másik többet evett.

Giovanni az oldalát fogta, úgy nevetett, a gyermekek visítoztak és püfölték egymást, de a másik utcasarkon ha felhangzott a csábító csengetyűszó, menten újból megalakult a részvénytársaság.

De Giovanninak előkelőbb vendégei is voltak.

Majdnem minden háznál kinyilt egy-egy ablak s fehér leánykéz üvegtányért nyújtott ki rajta. Giovanni széles mosollyal tette a tányérba a nagy, húszfilléres adagot; egy szelet vaniliát, egy szelet málnát, vagy epert. Óh, Giovanni ismerte már a vevőit. Tudta jól, kinek mi kell. Például Cilikének mindig két szelet vaniliát adott, mert tudta, hogy azt szereti legjobban.

Most is, amint megpillantotta Cilikét, ismerős mosollyal köszöntötte s áténekelt hozzá. Giovanni ugyanis nem annyira beszélt, mint énekelt.

— Favorisca signorina, ecce il gelato fresco!

Cilike erős kísértésbe jött. Istenem, milyen jó is volna most abból a pompás, friss, jéghideg fagylaltból enni!

Igen, de hát hogyan? Csak nem fogja itt, az utcán, mint az utcagyerekek egy szelet ostyáról lenyalogatni a fagylaltot? Mit szólnának hozzá, akik meglátnák?

Egy felnőtt hölgy, egy menyasszony, akinek négy hét mulva lesz az esküvője — és az utcán tíz fillérért fagylaltot eszik az utcagyerekekkel egy sorban. Nem, ez nem illik ... ezt nem engedheti meg magának ...

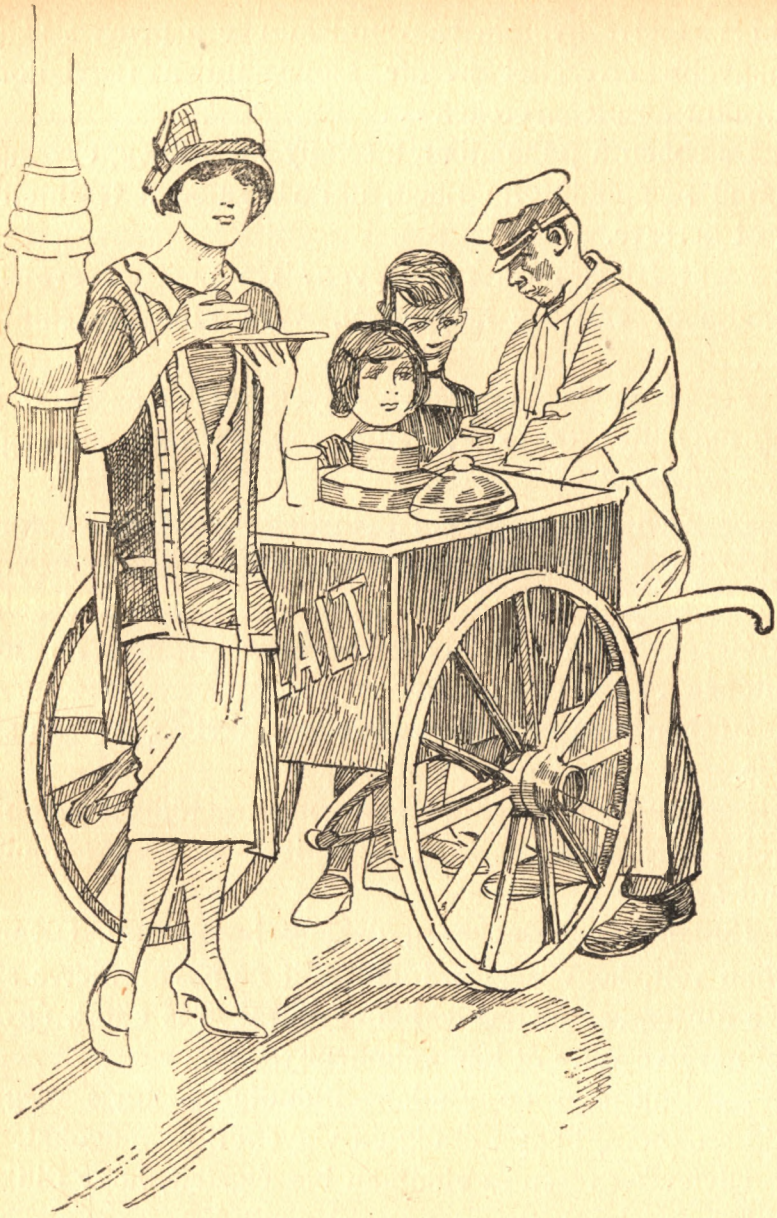

Giovanni azonban a Cilike arcáról egyebet olvasott le, mert már hozta is elébe az ostyalapra izletesen felhalmozott fagylaltot.

— Favorisca signorina, ecce il gelato fresco!

A kísértés igen nagy volt. Cilike gyorsan megalkudott magával, hogy hiszen itt a sétányon most úgysem látja meg

senki . . . Sietve nyomta Giovanni kezébe a pénzt s aztán a legnagyobb élvezettel kezdte szopogatni a fagylaltot — úgy, mint az utcagyerekek . . .

De ebben a pillanatban a sétány tulsó felén, egy kanyarulatnál megpillantotta Lacit, aki vizsgálódva tekintett körül, őt keresve.

Szent Isten, most mit tegyen? Ha Laci észreveszi, ha meglátja őt ebben a helyzetben, vége minden tekintélyének . . .

Legszívesebben egyszerre lenyelte volna az egész nagy adag fagylaltot, de ez lehetetlen volt. De hát mit tegyen? Hová rejtse el?

Hirtelen elhatározással bedugta a zsebébe. Jóformán nem is tudta már mit cselekszik, csak gépiesen, gyorsan úgy tett, mint hajdan, kisleány korában, mikor az iskolában cukrot rágcsáltak s hamar a zsebükbe dugták, ha jött a tanítónéni . . .

Közben Laci már észre is vette Cilikét és gyorsan sietett feléje.

— Egy kissé megkéstem, — mentegetődzött már messziről. — Ne haragudjék, édes Cilike, de sürgős munkám akadt az utolsó percben.

Cilike nem haragudott, dehogy haragudott. Olyan zavarban volt, hogy nem is tudott mit mondani. Sietve szedte össze a csomagjait, melyekből egypárat le is ejtett, úgyhogy Laci nevetve vette át tőle valamennyit.

— Csak adja ide mind, — mondta — úgyis meg kell majd szoknom, hogy mindig én vigyem a csomagokat.

Olyan kedvesen és vidáman beszélgetett, hogy Cilikének csakhamar elmult a zavara, elfogultsága, megfeledkezett mindenről, kezét karjába fűzte és boldogan ment vele az utcán végig.

— Olyan jól esik egy kissé sétálni, — mondta Laci, — ma egész nap nagyon sokat dolgoztam s jóformán semmit sem jártam. Ha akarja, Cilike, menjünk egy párszor itt alá s fel a sétányon, mielőtt Ilusékhoz megyünk.

Cilike mindent akart, amit Laci mondott. Vígan beszélgetve sétálgattak az árnyas, széles utcán. A sétáló közönség már kezdett gyülekezni: itt is, ott is ismerősök köszöntötték a fiatal mátkapárt s Cilike önérzetes, méltóságteljes fejbólintással viszonozta a köszöntéseket.

De egyszerre, hirtelen megállott s érezte, hogy elsápad. Odakapott a ruhájához oldalt, ahol a zsebe volt s halkan felsikoltott, azután odanézett s most egy kissé hangosabban sikoltott fel.

— Mi az? Mi történt? — kérdezte Laci csodálkozva. De Cilike nem tudott felelni.

Fehér vászonruha volt rajta, amelynek oldalán most mindenki előtt megmagyarázhatatlan, érthetetlen módon egyszerre nagy sárga foltok tünedeztek föl. És — de ezt már csak Cilike érezte — ezek a foltok olyan hidegek voltak, mint a jég.

— Menjünk haza, — nyöszörögte Cilike s hirtelen eltakarta a ruháját a zsebkendővel, úgy ahogy lehetett.

De hiába. Ha más nem is, de Laci mégis észrevette — és meg kellett neki gyónni mindent. És a szívtelen, gonosz Laci nemhogy sajnálta volna, hanem úgy nevetett, hogy majd kiejtette kezéből az összes csomagokat.

És el kellett otthon is mondani mindent édesanyának, aki összecsapta a kezét és felkiáltott:

— Óh Cilike! Cilike! . . . A fagylaltot a zsebébe dugja és még férjhez akar menni! . . .

XXIII.

Az esküvő.

Eltelt a négy hét, nem, — elröpült; Cilike maga sem tudta, hogyan.

És egyszerre csak eljött az a nap is, amelyet már két esztendő óta várt s amelyet annyiszor kellett újra és újra elhalasztani — az esküvő napja!

Nyár közepe volt, napsütéses, ragyogó, szép idő. A szép magyar nyár, mintha minden pompáját, minden fényét, gazdagságát ki akarta volna tárni.

Cilike úgy érezte: talán a jó Isten is részt akar venni az ő boldogságában, azért rendelte, hogy oly fényesen süssön a nap s olyan aranysugárözön boruljon az egész világra.

Tulajdonképpen az utolsó percig is szepegett, hogy nem éri-e újból valami baleset, amelynek következménye gyanánt újra elhalasztanák az esküvőt.

Rettenetesen vigyázott tehát. Olyan óvatos, komoly és meggondolt volt s annyira ügyelt, vigyázott minden lépésre, mint még soha életében.

Az utolsót, azt a bizonyos fagylalt-históriát Laci lovagiasan elhallgatta s így tehát, miután semmi újabb szelességet, meggondolatlanságot nem követett el, minden további baleset nélkül fölvirradt az esküvő napja.

Szinte hihetetlennek tünt fel előtte is, hogy nem kellett újra elhalasztani.

És mintegy álomnak tetszett az is, hogy körülötte voltak mind, akiket szeretett, akik őt szerették.

Már előtte való nap megérkeztek Ella és Jani, aztán Teréz néni és Miklós bácsi, mind a három gyermekkel. Eljött Tóváry Ilonka is, Peterdy Kázmérné, a férjével együtt és természetesen Gyárfásék is, mind a két leány, Erzsike és Gizike és az Erzsike vőlegénye is, báró Wettenstein József főhadnagy úr — a hajdani Pepi úrfi! És eljött még, dehogy hiányzott volna, a jó Eulália néni is, aki most még kövérebb és jókedvűbb volt, mint valaha s magával hozta Jucit is, a kis fehérszőrű pincsikutyáját, amely olyan játékos volt s éppen olyan jókedvű, vidám, mint az úrnője.

Mind, mind itt voltak tehát, akik a Cilike kis életében eddig szerepet játszottak, hogy mellette legyenek ebben az ünnepélyes, szép órában, amidőn egy új életbe lép át.

A négy koszorús leány, Erzsike, Gizi, Juliska és Kende Ilus egyforma rózsaszínű ruhát csináltattak és soha még koszorús leányok nem voltak úgy megelégedve a vőfélyekkel, mint ők négyen.

Az Erzsike vőfélye természetesen a vőlegénye volt, a Gizié és Ilusé Lacinak két jó barátja, Csathó Bandi és Várkonyi Géza, a Juliskáé meg a Cilike idősebbik öccse, Palkó. Ez volt a Palkó első nyilvános szereplése, mint fiatalember s nem lehet tudni, hogy ki volt büszkébb és boldogabb: Juliska-e, hogy a ruhája két centiméterrel volt hosszabb, mint eddig s hogy egy gyönyörű szép rózsacsokrot kapott a vőfélyétől, vagy Palkó: hogy életében először viselt frakkot és fehér nyakkendőt! . . .

Cilike szeliden mosolygott, mikor a Juliska és Palkó áradozását hallgatta.

Istenem lehetséges-e, hogy még nem is olyan régen neki is olyan fontos dolog volt az ilyesmi . . .

Reggel tíz órakor két tanúval, Miklós bácsival és Gyárfás úrral elmentek az anyakönyvvezetőhöz, tizenkét órakor pedig volt az egyházi szertartás a templomban, a nagy, feketefalú, öreg templomban, ahol Cilikét megkeresztelték, mint pici babát s ahol az öreg püspök bérmálta, mint serdülő, fiatal leányt . . .

Édesanyja felöltöztette hófehér menyasszonyi ruhájába, feltűzte a fátyolt és a mirtuszkoszorút a fejére s aztán könnyes szemmel csókolta meg.

— Az ég áldjon meg, édes gyermekem! . . . — suttogta csendesen.

Édesapja is megölelte, megcsókolta, fejére tette a kezét s ő is halk, meghatott hangon mondta:

— Az ég áldjon meg, édes gyermekem! . . .

Cilike csak mintegy álomban látott és hallott mindent. A kivilágított templomot, az orgona szívet megkapó zúgását, a rózsaszínű ruhás koszorús leányokat, a fehérhajú lelkészt, aki hosszú beszédet intézett hozzájuk . . .

És aztán egyszerre erősen, határozottan csendült meg mellette a Laci érces hangja:

. . . szeretem, házastársul veszem, sem örömében, sem bánatában, sem egészségében, sem betegségében soha el nem hagyom, holtomiglan, holtáiglan, Isten engem úgy segéljen! . . .

És Cilike is erősen, határozottan mondta utána:

— Isten engem úgy segéljen! . . .

*

Vége volt a szertartásnak, a násznép hazament a templomból. Most már az első kocsiban ült Cilike Lacival — és most már dr. Kőváry Lászlóné volt.

— Istenem, hogy féltem még az utolsó percig is, — mondta őszinte megkönnyebbüléssel felsóhajtva Cilike.

— Mitől? — nevetett Laci.

— Hogy mégis ér valami baleset. Kiejtem a bokrétát a kezemből, megbotlom az uszályomba és leesek, vagy hogy igen helyett nemet találok mondani . . .

— Hogyisne, — nevetett Laci. — Azért vagyok én most már itt, hogy vigyázzak magára.

A díszesen megterített asztalnál természetesen a főhelyen ültek Cilike és Laci. Cilike nagyszerűen érezte magát. A meghatottsága már elmult, egészen jól beletalálta magát a

fiatal asszony szerepébe s boldogan fogadta a mindenfelől feléje özönlő szerencsekívánatokat.

Csak egy dolog bántotta. Ugyanis a fehér selyem menyasszonyi cipője igen szűk volt és nagyon szorította. Persze, hogy ő rendelte ilyen kicsire, mert azt akarta, hogy minél kisebbnek látsszék a lába.

Most aztán keservesen bűnhődött a hiúságáért, annyira égett és fájt a lába, hogy már azt sem tudta, mit csináljon. Az asztaltól csak nem kelhetett föl, hogy más cipőt húzzon — meg aztán szép is lett volna: fehér selyem menyasszonyi ruha és egy nagy házipapucs a lábán!...

Mit tegyen? Már nem birta tovább.

Végre egy mentő eszméje támadt. Szép csendesen, észrevétlen lecsúsztatta lábáról a cipőt s aztán vígan mosolyogva, megkönnyebbülten sóhajtott fel.

Óh, de jól érezte magát! Hogy is nem jutott ez hamarább eszébe? Most már tudott jóízűen enni is a jobbnál-jobb pompás dolgokból s olyan jó kedve kerekedett, hogy még az Eulália néni Juci kutyusának is — amely ott ugrándozott körülötte — adott egy darabka tortát.

Már vége felé közeledett a lakoma, midőn egyszerre csak a tornác felől cigányzene csendült fel.

— Hát ezeket ki rendelte ide? — kérdezte anyus csodálkozva.

— Én! — jelentette ki jókedvűen az öreg Kőváry bácsi. — Táncolni akarok a fiam lakodalmán!

A leányok, fiatalemberek egy pillanat alatt felugráltak az asztal mellől. A másik percben már ki volt ürítve a nagy szalon; mintha csak láthatatlan szellemek szedték volna fel a szőnyegeket és taszigálták volna félre a bútorokat. És a következő pillanatban már állt a bál! Járták a csárdást vígan, frissen!

— Ejh, hajh, soh' sem halunk meg! — kiáltozták a fiatalemberek és az asztalnál senki sem maradt ülve, csak Cilike.

— Jöjjön, Cilike, táncoljunk mi is! — hívta Laci vidáman a kis feleségét.

— Igen — nem — mindjárt . . . — hebegte Cilike zavartan s lábaival kétségbeesetten kapargált az asztal alatt. Kereste a lehúzott selyemcipőit, amelyek valami boszorkányos varázslat folytán mintha egyszerre eltüntek volna.

Most az öreg Domokos bácsi perdült eléje s fiatalos frisseséggel ütötte össze a bokáját:

— Lányom, édes lányom, hadd járom el veled én legelőször a menyasszonytáncot.

— Igen . . . igen . . . már megyek — tördelte Cilike még nagyobb zavarban, de azért nem mozdult a helyéről.

Most már mindenki ott volt körülötte, mert valamennyien a menyasszonnyal akartak táncolni s Cilike régi, régi óhajtása szerint megint csak a föld alá szeretett volna süllyedni, székestől együtt . . . mert hiszen nem tudott fölkelni, a cipőit nem találta sehol . . .

Laci volt az első, aki észrevette, hogy itt valami baj van.

— Mi az, Cilike? — kérdezte. — Miért nem áll föl? Valami baja van?

— A cipőm . . . — nyögte ki Cilike halálos zavarban — a cipőm . . . nem találom sehol.

Senki sem értette tulajdonképpen a dolgot, de azért Laci is, a többi fiatalember is azonnal az asztal alá bújtak, megkeresni a Cilike cipőit. De a fehér selyemcipők nem voltak sehol . . . A föld nyelte-e el, vagy hová tüntek, nem látta senki.

— Cilike, — szólt Laci csodálkozva, — talán maga téved? Hátha mégis a lábán van a cipő?

— Nem, nem, — nyöszörgött Cilike, — lehúztam, nagyon szorított . . .

E pillanatban Eulália néni harsányan felkiáltott:

— Juci, Juci, mit csinálsz? . . . Óh, nézzétek, milyen játékos az a kedves kis állat! . . .

Mindnyájan odanéztek. A sarokban a kedves kis állat

a Cilike fehér selyemcipőivel játszadozott, amelyeket játékos kedvvel harapdált és tépdesett össze-vissza . . .

. . . Nem maradt egyéb hátra, Cilikének mégis egy hamarosan előkeresett házicipőben kellett eljárni a menyasz-

szonytáncot . . . Mindnyájan jót nevettek a baleseten — de legalább a cipő nem szorította.

*

És ez volt Cilike utolsó viszontagsága.

Az esküvő után elutazott Lacival néhány hétre Olaszországba. Mindnyájan, az egész háznép kikísérték a vasút-

hoz. A szülők, rokonok, jó barátnők elhalmozták virággal, jókívánságokkal s a kendőiket lobogtatták utána, mikor a vonat lassú mozgással kisuhant a pályaudvarról.

Isten veled, Cilike, Isten veled! . . .

Kedves kis barátnőnk, ime elbúcsúzunk hát tőled . . . Vidám, gondtalan leányéveid, szeleburdi kis kalandjaid, kedves kis ügyetlenségeid, minden, ami oly bájos és kedves a fiatal leányban, minden itt marad mögötted . . .

Visz a vonat messze, messze, ismeretlen tájakra, ismeretlen, új élet felé, amelynek sok gondja, felelőssége és nehéz kötelességei vannak . . .

Cilike, kedves kis barátnőnk, Isten veled!

Vége.

EGYSZER VOLT . . .

Igazán olyan ez a történet, mint egy mese. Mese a szegény árva lányról és a királyfiról.

Egyszer volt . . .

Tehát, figyeljetek jól, mondom a mesét.

Volt egyszer, hol nem volt, volt egy szegény ember. Annak volt egy lánya. Szép, szőkehajú, feketeszemű lány, szelid és kedves, jó és szorgalmas. Irénnek hívták.

Egyszer hirtelen meghalt a szegény ember. Valami kishivatalnok volt a megyénél, bizony nem maradt semmi vagyon utána. Irén némi csekély kis összeget kapott kegyelemből, aztán — fölötte a csillagos ég, az égben apja, anyja őrködő szeme és a jó Isten, a földön pedig senkije és semmije.

Valamihez kellett kezdenie, hogy megélhessen. Rokonai sem voltak; nem is fogadta volna el különben senkitől, hogy irgalomból eltartsa.

— Fiatal vagyok, erős és egészséges, — mondta magában, — dolgozni fogok.

Legszívesebben ment volna nevelőnőnek, gyermekek mellé, mert nagyon szerette a gyermekeket.

De nem volt diplomája; arra pedig, hogy még azután kezdjen tanulni, sem ideje, sem pénze nem volt.

Ekkor édes apja egy régi barátja megkérdezte: nincs-e kedve felolvasónőnek menni egy öreg, beteges úrnőhöz, aki egészen egyedül él s az év nagy részét fürdőn tölti.

Irén örömmel és hálával fogadta el az ajánlatot.

Így került az öreg Nemesfalvy Boruth Lászlónéhoz — és itt kezdődik az én mesém.

*

Abbáziában, egyik elsőrendű szállónak a tengerre néző szobájában ültek együtt Irén és az öreg asszony.

Nagyon meleg volt. Egyetlen szellő sem mozdult a leve-

gőben. A tenger, a kék Adria, simán és mozdulatlanul pihent, mint egy óriási tükör.

A szobában, bár minden függöny le volt eresztve, mégis szintén érezni lehetett a nyomasztó meleget.

Irén egy kis zsámolyon ülve Boruthné előtt, hangosan olvasott fel, kellemes, csengő hangon, de kissé fáradtan.

Boruthné körülbelül hatvannyolcéves lehetett; hófehér hajával, kissé halvány, szenvedő kifejezésű, de jóságos arcával igazán szép öreg asszony volt. Különösen a szemében, nyugodt, tiszta szemében tükröződött vissza egész lelke. Annyi jósággal, annyi szeretettel tudott nézni, ahogy csak azok tudnak nézni, akiknek nagyon jó szívük van és nagyon sokat szenvedtek.

Figyelemmel hallgatta Irént, de a meleg elbágyasztotta s akarata ellen is szeme mindegyre lecsukódott.

— Hagyja abba az olvasást, édes lányom, — mondta, — fáradt, úgy-e?

— Óh nem, nagyságos asszonyom; de untatom, úgy-e? Rosszul ovasok?

— Dehogy, dehogy. Csak ez a meleg nagyon elbágyaszt. De nem akarok aludni, az nem tesz jót nekem. Inkább beszélgessünk. Mondja csak, mikor is kaptunk utoljára levelet Ottótól?

Irén szeme önkénytelenül is felragyogott.

— Május harmadikán. Akkor azt írta, hogy körülbelül nyolc-tíz nap mulva jön. Annak már éppen ma lesz egy hete.

— Ezóta bizony már írhatott volna, el is jöhetett volna! De hát persze, a hugom és az ura nem szívesen engedik el a fiokat. Ők se látták két évig, csak három hónapja, hogy hazajött külföldi utazásából. Hogy megemberesedett ez a gyerek!

Szeretettel nézett az öreg asszony egy nagy olajfestésű arcképre, mely a falon függött. Utolsó levelével együtt küldte ezt a képet Ottó. Ő maga festette. Szép, barna fiatalember volt, éppen olyan jóságos tekintetű szemmel, mint a nagynénjéé.

Irén két év óta, hogy az öreg asszony felolvasónője, társalkodónője, titkára és betegápolója volt, nap-nap után hallotta emlegetni ezt a fiatalembert. Már úgy ismerte, mintha együtt nőtt volna fel vele. Boruthné nagyon szerette egyetlen unokaöccsét és élénk levelezésben is állott vele; illetőleg Irén írta a leveleket az öreg asszony nevében.

Amióta az arcképe itt volt, együtt nézegették sokáig. Irén előtt mintha megelevenedett volna ez a derék, daliás ember, akiről mindig csak szépet és jót hallott. Az öreg asszony pedig mostanában, mintha szándékosan beszélt volna róla még többet Irénnek, akit úgy megszeretett, mint az édes leányát.

Kopogtattak az ajtón s a sürgönykihordó lépett a szobába.

Egy kissé megijedtek, mint rendesen, ha az ember sürgönyt kap s Irén keze remegett, amint felbontotta.

— Ma este érkezem Fiuméba. Holnap reggel a legelső hajóval Abbáziában leszek. Ottó.

*

És másnap megérkezett.

Az öreg asszony és Irén lent várták a mólón. Irén már messziről ráismert Ottóra, ki a hajó szélén állott, s amint megpillantotta őket, kalapját lengette az öreg asszony felé.

De mikor kikötött a hajó és Ottó kiszállott, Irén szerényen hátravonult, hogy ne zavarja őket.

A kis Bereghi Lottika, egy jó ismerősüknek leánykája, ki anyjától elszabadulva, egyenesen hozzáfutott, éppen jókor ért oda.

— Irén néni, Irén néni! — kiáltott a gyermek, Irén ruhájába kapaszkodva, — jőjjön, menjünk fürödni!

Irén megfogta a kezét s visszavitte a gyermeket anyjához s pár pillanatig ott maradt mellette. Látta, amint Ottó karonfogta az öreg asszonyt s szerető gyöngédséggel vezeti föl a parkba.

Azután lassan megindult ő is utánuk.

— Ki volt az a fiatal leány kedves néném, — kérdezte

Ottó. — Mikor megérkeztem, ott állott melletted, aztán egyszerre eltünt.

— Mindjárt meg fogod ismerni, édes öcsém. Az Irén volt, az én kis őrangyalom. Két éve van nálam, mint felolvasónőm, de mondhatom, úgy szeretem, mintha a leányom volna, mert jó és nemes, szelid és szerető szive van. Sokszor azt gondolom magamban, hogy az Isten, aki magához vette leányomat, őt küldte nékem kárpótlásul, hogy ne legyek egészen egyedül öreg napjaimra. Egészen árva és vagyontalan. Légy jó hozzá, mert nagyon félénk és mégis nagyon sok büszkeség van benne s könnyen azt hihetné, hogy lenézed.

— Gondom lesz rá, hogy ezt ne tegye föl rólam, — felelt Ottó, — akit kedves néném úgy szeret, mint a leányát, az nékem testvérem.

És csakugyan Ottó attól a perctől kezdve, midőn nénje bemutatta őket egymásnak, oly figyelmes és udvarias volt irányában és amellett olyan elfogulatlanul barátságos, mintha már régi jó ismerősök lettek volna.

Lassanként Irén félénksége is kezdett tünedezni s Ottó nemsokára egész lelkével gyönyörködhetett Irén műveltségében, kedves társalgásában, minden szavában megcsillanó jó szívében s az öreg asszony iránt tanusított önfeláldozó gondosságában.

Két napja volt már ott Ottó; az öreg asszony egyre csak attól tartott, hogy hamar meg fogja magát únni velük. Mert ők olyan visszavonultan éltek, senkivel sem érintkeztek s Irénnek egyedüli szórakozása a fürdés volt.

De Ottó csak nevetett, mikor nénje kérdezte tőle, hogy nem unja-e magát?

— Amíg én a tengert látom, kedves néném, addig nem ismerem, mi az unalom.

— Én is annyira szeretem a tengert, — szólt Irén, — le nem tudom írni, milyen hatást gyakorolt reám, mikor először megláttam. És azóta napról-napra mindig jobban szeretem. Órákig el tudnék gyönyörködni benne és mindig új és új szépségeket fedezek föl . . .

— Jöjjön hát, gyönyörködjünk kissé együtt benne, — szólt Ottó felállva a padról, ahol ültek. — Menjünk egyet sétálni a tengerpartra.

— Nem, nem, hogy hagynánk egyedül őnagyságát, — szólt Irén fejét rázva.

Az öreg asszony jósággal mosolygott.

— Csak menjenek gyermekem. Én addig itt maradok a parkban és hallgatom a zenét. Magának is jót fog tenni egy kis mozgás, hiszen folyton mellettem ül.

— Itt szeretem a legjobban, — szólt Irén hálával megcsókolva a kezét.

Aztán engedelmesen felállt és Ottó felé fordulva szólt:

— Hát menjünk!

Ottó udvariasan karját nyújtotta Irénnek és úgy indultak el.

Az öreg asszony gyönyörködve nézett utánuk, amíg láthatta őket. Olyan szép egy pár volt. Valamit gondolt magában. Valamit, amit nagyon szeretett volna, ha teljesül. Mert lelke mélyéből óhajtotta, hogy öccse jó feleséget találjon, nem egy nagyvilági, hiú, üreslelkű lányt, hanem olyant, aki igazán meg tudja becsülni és boldoggá tenni.

Irén és Ottó lementek a tengerpartra, a Volosca felé vezető útra.

A levegő csöndes és nyugodt volt, az ég felhőtlen, kék, de a tenger mégis apró fodrokban hullámzott. Csodaszép volt ez a fodros víztükör, amelyben csillámló fénnyel megtörve verődött vissza a leáldozó nap. A távolban Veglia szigete, mint egy kékes ködgomoly emelkedett ki a tengerből. A fehérvitorlás halászbárkák, mint valami pillangók, úsztak a víz felett, az evezős csónakok meg apró cserebogarak gyanánt lepték el közel a parthoz a tengert. Itt-ott egy-egy sárgavitorlás velencei bárka is feltünt. A matrózok majomügyességgel kúsztak le és fel a köteleken és irányították a vitorlákat a kedvező szélnek.

Irén úgy érezte magát, mintha álmodna. Vajjon ő az csakugyan, itt Ottó mellett, akiről annyit hallott és akit úgy

vágyott megismerni? Akit olyan jónak, olyan szépnek tartott — és akit íme, még jobbnak, még szebbnek lát, mint ahogy képzelte . . .

Eleinte keveset beszéltek; többnyire a tengert nézték, annak csodálatos változataira figyelmeztették egymást.

Ottó az utazásairól kezdett egyet-mást beszélni, Londonról és Párisról és terveiről a jövőre: hogy miként akarja nagykiterjedésű birtokait ő maga vezetni, gazdálkodni és munkálkodni, dolgozni a föld népe és haza javára.

Irén áhitattal hallgatta.

Észre sem vette, hogy egy kis társaság jön velük szemközt.

Egy fiatal asszony és egy csodaszép fiatal leány, utánuk két férfi, az egyik idősebb, a másik fiatalabb. Egy kis leányka is volt velük, aki midőn észrevette Irént, feléje futott s egy marék mezei virágot adott neki.

— Ezt most szedtem, Irén néninek adom, — kiáltott a gyermek.

Irén lehajolt és megcsókolta. Kissé zavarba jött és mélyen elpirult.

A többiek nem állottak meg, hanem csak köszöntek és tovább mentek. A fiatal asszony barátságosan, de a szép leány nagyon hidegen s rövid, szúró pillantást vetett reá. A két férfi kalapot emelt, Ottó is megemelte kalapját.

— Hát mégis csak vannak ismerősei itt, — jegyezte meg aztán, amint tovább haladtak. — Kik voltak azok?

— A fiatal asszony, a kis Bereghi Lottika anyja, Bereghi Gusztávné, az a magas, szőke úr a férje; a leány meg testvére, Gálosi Erna; az öreg úr, azt hiszem, az apjuk.

— Itt ismerkedett meg velük?

— Nem; együtt jártam Budapesten a Gálosi-leányokkal a polgári iskolába, tulajdonképp csak Ellával, Bereghinével; Erna egy osztállyal feljebb járt, mint mi. Itt véletlenül találkoztunk Ellával. Erna, úgylátszik, ma érkezett meg az apjával.

— Szép leány.

— Gyönyörű! Akkor is az egész iskolánkban a legszebb volt. Különösen a haja valami csodálatos. Olyan, mint az égő arany. És nagyon jó tanuló is volt.

Ottó szerette volna, ha Irén még többet is beszél Gálosi Ernáról, de, úgylátszik, nem tudott, vagy talán nem akart többet mondani. Csak még egyszer ismételte:

— Gyönyörű szép leány!

Arról a sok apró kellemetlenségről és keserű percről hallgatott, amit ez a szép leány okozott neki.

Gálosi Erna mindig bosszankodott, hogy huga miért barátkozik a szegénysorsú, egyszerű kis Kovács Irénnel, akinek az apja csak valami megyei kishivatalnok, míg az ő apjuk miniszteri tanácsos. Méltóságos úr. És ők gazdagok is. Kovács Irénnek meg nincs semmije.

És lám, persze, hogy igaza volt Ernának, hogy mindig óvta Ellát ettől a barátkozástól. Ime, mi lett Kovács Irénből, felolvasónő, olyan cselédféle, — mondta Erna. — Ők pedig? Az Ella férje képviselő, a legelőkelőbb dzsentri-családból való, neki pedig most is van egy báró kérője. Lehet, hogy hozzá megy, de az is lehet, hogy még vár — egy grófra.

*

Végtelenül meg volt lepetve Irén, midőn másnap délelőtt, amint az öreg Boruthnéval a fürdő felé ment, Ernát és Ottót együtt látta sétálni a parkban.

Ottó korán reggel elment hazulról s valahogy szerét ejtette már, hogy megismerkedjék Bereghiékkel. Fürdőhelyen az ilyesmi könnyen megy.

Nagyon feltűnt neki a szép Gálosi Erna s miután csak két hétig szándékozott Abbáziában maradni, hát sietett megismerkedni vele.

Az öreg asszony arca egy kissé elborult, amint meglátta őket együtt, de nem szólt semmit.

Együtt ment Irénnel a fürdőig, ott egy árnyékos helyen leült. Ott szokta bevárni mindig, amíg Irén megfürdik. Most tanult Irén úszni is. A jó asszony kívánta, hogy tanuljon,

mert az nagyon egészséges és Irénnek éppen szükséges, mivel keveset mozgott.

Amint kilépett a fürdőkabinból, látta, hogy Erna és Bereghyné is ott vannak. Éppen akkor jöttek.

Bereghiné azonnal elébe sietett és nagyon barátságosan üdvözölte, a kis Lottika meg, mint rendesen, a nyakába ugrott.

Lassú, kissé lusta léptekkel közeledett feléje Erna is. Irén kissé elsápadt, mert félt, hogy Erna bántó lenézéssel fog köszönni neki.

De ellenkezőleg; Erna még meg is csókolta, mintha a legjobb barátnők lettek volna.

Irén nem tudta mire magyarázni ezt a szívességet; de úgy gondolta, hogy Erna bizonyára megfeledkezett az iskolai évek apró-cseprő kellemetlenségeiről és most, mint nagy leánynak, sokkal több műveltsége és jó szíve van, semhogy a társadalmi rangkülönbséget oly feltünő módon éreztesse vele.

Az eszébe sem jutott, hogy Ottótól kérdezősködve, megtudta, hogy az öreg asszony mennyire szereti Irént — és most, miután az öreg asszony kedvét meg akarta nyerni: elsősorban is Irénnel akarta a barátságot fenntartani.

Ily számítást Irén soha föl nem tett volna senkiről, mert ő maga sem lett volna képes reá.

Megvárta, amíg ők is felvették fürdőruhájukat s aztán együtt mentek be a vízbe.

Erna fehér nyersselyem úszóruhájában olyan volt, mint egy gyönyörű szobor. Olyan nyugodt és hideg is.

Ottó már szintén benn volt a vízben s meglátva őket, feléjük úszott.

Nincs nagyobb gyönyörűség, mint a fürdés a tengerben. A sós hullámok mintha lágyan ringatnák az embert; a part mentén a lágy, sima talaj, oly puha fövennyel, mint a selyem. Apály idején, még aki nem is tud úszni, messze bemehet, minden veszedelem nélkül. És fönt a ragyogó kék ég és körül, amerre a szem ellát, a csillámló, ezer színt váltó tenger,

amely mintha körülölelné az embert és szinte hívná, unszolná, hogy ringassuk magunkat rajta.

Erna és Bereghiné gyönyörűen úsztak; különösen Erna, oly csendesen és nyugodtan, mint egy hattyú.

Ottóval együtt beúsztak a tengerbe, a legutolsó korlátig. Irén csak három fejet látott, amint elmerengve utánuk nézett.

Ő még kötélen úszott; különben se mert volna talán oly messzire eltávozni a parttól. Ámbár úgy érezte, ha ott volna Ottó, akkor nem félne semmitől.

Amint kijöttek a fürdőből, frissen és vidáman, felüdülve, Erna kibontotta haját, amely vizes lett, hogy a napon megszárítsa. Mint egy arany-barna fátyol hullámzott végig hátán; a nap fényében szinte szikrázott. Oly gyönyörű volt, hogy mindenki megfordult utána.

Ő úgy ment előre, mint egy kiráynő, felemelt fejjel, látszólag tudomást sem véve a bámuló pillantásokról.

Karonfogta Irént és nagyon kedvesen beszélgetett vele, míg odaértek, hol az öreg asszony ült.

Itt Irén el akart búcsúzni, de Erna megfogta a kezét.

— Ugyan kérlek, mutass be, — szólt. — Ella nővérem annyi szépet beszélt a jó néniről, hogy igazán szerencsémnek tartanám, ha megismerhetném.

Boruthné jól hallotta e szavakat s fölkelve a két leány felé ment.

Irén bemutatta s Erna nagy tisztelettel csókolt neki kezet. Nem látszott semmi keresettség, semmi mesterkéltség benne. Oly egyszerű előkelőséggel és annyi lebilincselő kedvességgel tudott beszélni, hogy azonnal megnyert mindenkit.

Eközben odaértek a többiek is.

Az öreg Gálosi Tivadart is bemutatták Boruthnénak és kiderült, hogy ők már régebben is ismerték egymást.

A fehérhajú, de még mindig daliás Gálosi Tivadar hajdan buzgó táncosa volt a szép Boruthnénak, még leánykorában. Boruthné ugyan mosolyogva azt állította, hogy akkor Gálosi még gyermekszámba ment, mert nála sokkal fiatalabb volt, de Gálosi ez ellen udvariasan tiltakozott.

Így tréfálkozva és vidáman beszélgetve értek fel a parkba.

A fürdés jó étvágyat csinál és betértek villásreggelizni az egyik vendéglőbe.

Ottó egész fel volt lelkesedve. Oly vidám volt, olyan beszédes. Csak akkor komolyodott el kissé az arca, ha Irénre nézett, aki csendesen, hallgatagon ült helyén, csak a kis Lottikával beszélgetett.

Igaz, hogy nem is igen törődött vele senki.

Bereghiné, aki egyedül volt iránta jóindulattal, távolabb ült tőle s csak mikor észrevették, hogy Boruthné többször is be akarja vonni őt a társalgásba, kezdtek figyelmesebbek lenni hozzá.

Boruthnét egy kissé bántotta az a dolog.

Ő tudta, hogy Irén mit ér; tudta, hogy milyen igazi kincs rejlik a szívében és szerette volna, ha mindenki éppen úgy megbecsüli ezt a leánykát, mint ő és a rangkülönbséget nem hagyják előtérbe jutni a szív nemessége fölött.

Erna, az ő finom megfigyelőképességével vette leghamarább észre az öreg asszony hangulatát.

Azonnal odafordult hozzá és az ő édes, behízelgő hangján szólt:

— Úgy-e kedves, aranyos nénikém, elengedi holnap délután velünk Irént arra a kirándulásra?

— Nem, nem, — szólt közbe hirtelen Irén, — én nem hagyom egyedül őnagyságát, még egy órára sem.

— De hát miért ne jöhetne el őnagysága is? — szólt Gálosi. — Ha én, mint öreg ember, vállalkozom erre a kirándulásra, akkor őnagysága csak még inkább vállalkozhatik reá!

— Miről is van tulajdonképpen szó? — kérdezte mosolyogva Boruthné. — Nem figyeltem, mikor megbeszélték.

— Azt terveztük, — sietett Ottó átvenni a szót, — hogy holnap délután a kétórai hajóval átmegyünk Fiuméba és onnan kocsin Castuába. Gyönyörű az út odáig. Ott megnézzük a régi várudvart, a templomot s a csonka tornyot, hon-

nan a legszebb kilátás nyílik az egész vidékre. Onnan aztán a másik úton egyenesen vissza Abbáziába, kocsival. De én, természetesen, csakis úgy veszek részt a kiránduláson, ha kedves néném és Irén kisasszony is velünk jönnek.

— Igazán nem fárasztó kirándulás, — mondta Bereghiné. — Én már megtettem egyszer. Folyton kocsin megyünk és az út pompás.

— Aztán a legkényelmesebb hintót fogjuk kikeresni a nénikének, — szólt kedvesen Erna, — és kirakjuk párnákkal, kendőkkel. Óh, meglássa, úgy gondoskodunk róla; olyan jól fogja magát érezni.

Boruthné mosolyogva egyezett bele és Irén hálásan tekintett reá.

Oly végtelenül boldog volt, hogy részt vesznek a kiránduláson. Hiszen ő még tulajdonképpen nem is látott semmit a vidékből s azt hitte, azért örül, hogy most a legszebb részét fogja meglátni.

Pedig valósággal, — és ezt önmaga sem tudta, — azért volt olyan boldog, hogy ott lehet, ahol Ottó.

Mert azt sejtette, hogy Ottó akkor is elment volna, ha ők nem mennek.

*

Gyönyörű idő kedvezett másnap a kirándulásnak.

Csöndesen siklott a hajó végig a tengeren, amelyen nem mozdult egy fodrocska sem.

Irén a korláton áthajolva, gyönyörködött a vízben, amely a hajó közelében tökéletesen sötét ibolyakék volt, míg távolabb ezüst színben játszott.

Ottó és Erna kissé távolabb ülve, csevegtek egymással, míg a többiek az öreg Boruthnét mulattatták, aki láthatólag jól érezte magát a pompás levegőben és jó társaságban.

Fiuméba érkezve, két kényelmes hintó várt rájuk, melyeket Gálosi és Ottó már előre megrendeltek.

Az egyik kocsiba ültek föl Boruthné, Bereghiné, Irén és Lottika, a másik kocsiba Gálosi, Erna, Ottó és Bereghi Gusztáv.

Ottó rendezte így és egyiknek sem volt kifogása ellene, legkevésbé Ernának, aki csak úgy ragyogott a szépségtől és jókedvtől.

Fehér ruhát viselt ma is, mint mindig, amely legjobban illett arcához és aranybarna hajához s fején fehér kis csipkekalapot, vadrózsával. Igazán olyan volt, mint egy tündér. Boruthné is gyönyörködve nézte.

— Hiszen, ha jó leány és boldoggá teszi Ottót, legyen meg az Isten akarata, — gondolta magában és elfojtott sóhajjal tekintett Irénre, akinek gyöngéd, rózsás arca, mintha tegnap óta halványabbá vált volna.

De Irén ma szokatlanul jókedvű és vidám volt.

A másik kocsi előttük ment és ő egész úton láthatta Ottót; feltünés nélkül nézhette őt — és ez neki elég volt.

A vidék gyönyörű volt.

Egyfelől a virágzó szőlőültetvények és kertek, másfelől minden fordulónál az előbukkanó tenger, távolban a túlparton Volosca, Abbázia, Ika és Lovrana, apró kártyavárakhoz hasonló házaival.

A levegő is pompás volt. Az éjjel egy kis eső esett, éppen elég arra, hogy a port fölszívja és a levegőt felfrissítse.

Másfélórai kocsizás után fölértek Castuába, a kis isztriai helységbe, amelynek legfőbb nevezetessége a gyönyörű kilátás.

Kiszálltak a kocsiból és fölmentek a dombra a templomhoz. Gálosi vezette az öreg asszonyt, Bereghiné a férje karjába kapaszkodott és Ottó udvariasan nyújtotta karját Ernának. Irén a kis Lottikával előreszaladt. Aztán nagyranyíló szemmel, némán, szinte áhitattal állt meg a templomudvar alacsony kőkorlátja mellett.

Felséges onnan a kilátás.

Alant, mint egy hirtelen mélyedésben, a virágzó völgyek, babér- és olajfa-ligetek és ott a távolban a kék Adria, amely a messzeségben egyesülni látszik a kék éggel.

Sokáig gyönyörködött Irén; alig hallotta, hogy a többiek is ott vannak körülötte, csak Ottó ijedt kiáltására rezzent fel.

Erna ugyanis, pajkosságból-e, vagy föltünési vágyból, fölállott a keskeny kőkorlátra s egyszerre úgy tett, mintha elszédült volna és le akarna esni.

Ottó rémülten kiáltott fel és utánakapott, az öreg Boruthné azonban, aki figyelemmel kísérte Ernát, rosszalólag csóválta meg a fejét.

Ő azonnal észrevette a szándékosságot ebben a jelenetben s ez nem nagyon tetszett neki. Ottó azonban egész sápadt volt a felindulástól; látszott, hogy Erna nem közömbös előtte.

Késő este volt már, mire hazaértek.

Boruthné fáradt volt s azonnal ágyba feküdt.

Irén melléje ült és beszélgettek.

Feltünt azonban Irénnek, hogy az öreg asszony most nem beszél Ottóról. Azelőtt mindegyre reávitte a beszélgetést, most pedig, mintha szándékosan kerülné, nem említi sem őt, sem Ernát.

Vacsora után bejött hozzájuk Ottó s ő is odaült ágya mellé.

Az ablakot kinyitották; friss szellő lengedezett a tenger felől s felüdítette a kissé fülledt levegőt. A csillagok beragyogtak az ablakon és visszatükröződtek a tenger kék vizében.

Ottónak is nemsokára feltünt az öreg asszony hallgatagsága.

— Nagyon fáradt, kedves néném? — kérdezte gyöngéden. — Kimenjek inkább? Pihenni akar?

— Nem, nem, édes fiam, csak maradj. Olyan jól esik, hogy itt vagy, — hogy itt vagytok mellettem mind a ketten, akiket szeretek.

Ottó hálás pillantást vetett Irénre.

— Bizony, kedves Irén kisasszony, — mondta, — soha eléggé meg nem köszönhetem azt a gyengéd figyelmet és jóságot, amellyel kedves nénémet gondozza.

Irén elpirult örömében és zavarában.

— Kötelességemet teljesítem, — szólt halkan. — De a szívem szerint lehetetlen is máskép . . .

És lehajolva megcsókolta az öreg asszony kezét.

— Mondd csak, édes öcsém, — kérdezte hirtelen Boruthné, — jól érzed magad Abbáziában?

Ottó szeme fölragyogott.

— Óh, nagyon, — szólt őszinte szívből. — Hiszen, ha csak kedves nénémmel lehetek, mindenütt jól érzem magam. És aztán ez a gyönyörű vidék és kedves társaság... Gálosi Erna...

Hirtelen elhallgatott. Őszinte, becsületes lelke nem tudott tettetni. Érezte, ha tovább folytatja, kimondja, ami a szívét annyira betölti ujjongó, végtelen és mégis oly félénk boldogsággal.

Boruthné a lelkében olvasott.

Gondolta, jobb lesz, ha túlesnek most a dolgon, itt, Irén előtt. Sejtette, hogy a szegény leány szenvedni fog, hogy szíve vérzik majd a csapás alatt, de remélte, hogy Isten megsegíti majd és ad erőt neki: legyőzni önmagát.

— Szereted Gálosi Ernát? — kérdezte egyenesen Ottóhoz fordulva.

— Szeretem, — felelt Ottó egyszerűen, őszintén. — Bevallom, hogy legelőször szépsége bilincselt le s csak azután kezdtem keresni a lelkét, de azt hiszem, benne megtaláltam a lányt, aki engem igazán boldoggá tudna tenni. Azt hiszem, hogy éppen olyan jó, mint amilyen szép. És boldoggá tesz az a gondolat, hogy úgy látom, ő sem idegenkedik tőlem. Óh, kedves néném, ha csakugyan úgy volna, ha csakugyan szeretne engem, saját magamért, minden más érdek nélkül... Hiszen tudja, hogy én mindig csak azt kerestem a nőben, hogy szíve legyen, jó lelke legyen. Nem bánnám, ha akármilyen szegény, akármilyen egyszerű származású, de egész szívet adjon nekem, miképpen én is egész szívemet adom a leánynak, akit életem társául választok... Azt hiszem, Ernában megtaláltam...

— Adja Isten, édes fiam, — szólt Boruthné melegen és megszorította öccse kezét.

Irén halványan, némán ült ott. Emberfeletti erővel ural-

kodott magán, hogy el ne árulja magát, hogy hangosan fel ne sikoltson.

Összekulcsolt kézzel, némán imádkozott az Istenhez erőért és édesanyja szellemét hívta segítségül, hogy álljon mellette halálos fájdalmában. Mert most tudta csak meg, hogy Ottót szereti egész lelkéből.

Volt ereje szeliden mosolyogni, midőn Ottó tréfálkozva feléje fordulva kérdezte:

— Nos, mit mond ehhez, kis barátnőm?

— Isten áldását kérem önre, — felelt őszinte szívből. — Imádkozni fogok, hogy boldog legyen.

És este, amint kis szobájában egyedül maradva, térdre roskadt, valóban csak azért imádkozott az Istenhez, hogy tegye boldoggá Ottót és őrizze meg a csalódástól.

Mert Bereghinétől tudta, hogy Erna már félig-meddig odaigérkezett egy báróhoz és félt tőle, hogy Ottót csak bolondítja és csupa hiúságból gyógyíthatatlan sebet üt az ő becsületes szívén.

Mert azt is tudta, hogy Erna nem azok közé tartozik, akik igazán tudnak szeretni.

És összekulcsolt kezét a fénylő csillagokhoz emelve, onnan kért tanácsot, hogy mit tegyen?

Azzal tisztában volt, hogy sem Ottónak, sem az öreg asszonynak nem szólhat, hiszen úgy tünne fel, mintha rágalmazni akarná Ernát.

Nem tehet hát egyebet, minthogy kéri az Istent, adja az az Erna szívébe csak századrészét annak a nagy szeretetnek, amelyet ő érez és amelyet el kell rejtenie, úgyhogy senki a világon észre ne vegye.

*

A kirándulás, úgy látszott, mégis megártott Boruthné gyönge egészségének, mert azóta folyton gyöngélkedett.

Irén nem távozott mellőle egy percet sem.

Ottó megosztotta idejét nénje és Gálosiék között, de — dícséretére legyen mondva — több időt töltött beteges nénjével, mint a szép Ernával.

Csak midőn már jobban érezte magát Boruthné, akkor szánta rá magát, hogy egy egész délutánt tőle távol töltsön.

Cirkvenicába készültek Gálosiék kirándulni és Ottó is velük ment.

Kopár, puszta helyen fekszik Cirkvenica, tulajdonképpen nem sok szép van rajta. Olyan, mintha még a fák is kővé váltak volna ott. De a tengeri út odáig gyönyörű és a fürdője nagyon kellemes. A nagy szálló meg, mely közvetlenül a tengerpart fölött emelkedik, oly impozáns, nagy és szép, mint valami királyi kastély.

Ottó és Erna folyton együtt beszélgettek. Ottó nem is igen figyelt semmire és ugyancsak zavarba jött volna, ha valaki megkérdezi tőle, hogy látta-e Portore szép kikötőjét, vagy a tunhalászokat, kik a tengerparton, hosszú póznákra erősített kosárban, napokon át lesik a tunhalat.

Nem látott ő semmit, csak Ernát nézte, mintha szemén át be akart volna hatolni a lelkébe, hogy meglássa; mi a jó benne, mi a rossz?

De azt Ernánál nem volt oly könnyű kikutatni!

Fürdés után elmentek sétálni.

Megnézték a László-gyermekmenedékhelyet, mely egy régi kolostorból alakíttatott át, szegény, beteges gyermekek részére, akiknek üdülésre, tengeri fürdőre van szükségük.

Az egyik apáca vezette őket a boltíves, hűvös folyosókon és termeken keresztül, készséggel megmutogatva nekik mindent.

Mikor a kertre nyíló folyosóra értek, éppen akkor jöttek haza a gyermekek sétájukból, egy apáca vezetése alatt.

Szegény, beteges, sápadt kis gyerekek voltak. Tisztán, de a legtöbben bizony szegényesen voltak öltözve. Némelyik nyomorék, sánta is volt s egy szegény kis féllábú fiúcska mankón bicegett.

De az arca mindegyiknek ragyogott a boldogságtól, az örömtől.

Szép rendben, kettős sorban mentek az ebédlő felé, ahol

jó vacsora várta őket s a vendégeket meglátva, szép, hangos szóval köszöntek nekik:

— Dícsértessék . . .

Egyik-másik odafutott és tisztességtudóan kezet is csókolt.

Bereghiné azonnal elvegyült közéjük, megsimogatta arcukat, beszélt velük; különösen egy halványarcú kis leánykát becézett, aki félénken simult az apácához. Szegénykének a nyaka fel volt dagadva és kis gyermek-arcát egészen öreggé tette a szenvedés.

Erna unatkozó, kelletlen arccal fordult el s kisietett a folyosóról a kertbe.

— Brr, de utálatos ez a sok beteges, vézna gyermek, — szólt Ottóhoz, aki utánament. — Hogy tud Ella szóbaállani velük! Még valami ragadós betegséget kaphat az ember tőlük!

Ottó megütközve nézett reá. Egy pillanatra valami kellemetlen érzés támadt szívében és nagyon szerette volna, ha Erna nem mondja e szavakat.

Visszafordulva még látta, amint az a szegény, öreges arcú kis leány az apácához simulva haladt végig a folyosón s a fiatal, szép apáca gyöngéd szeretettel mosolygott reá. Az nem találta utálatosnak és nem félt, hogy valami ragadós betegséget kaphat tőlük . . .

De most aztán sietniök kellett le a kikötőhöz, ha el akarták érni a hajót, hogy még ma visszamehessenek.

Bármennyire siettek azonban, nem tudtak elérkezni és még jó messzire voltak, midőn látták, hogy a hajó már indul.

Nem volt más hátra, ott kellett tölteniök az éjt, mert az volt az utolsó hajó; másnap reggel hét óráig nem indult több.

Ottó szívesen ment volna csónakon is vissza, mert tudta, hogy nénje nyugtalankodni fog, de senki sem vállalkozott három-négy órai tengeri útra csónakon; így hát ő is maradt.

A nagy szállóban vacsoráztak meg és ott is nyittattak szobákat.

Gyönyörű szép, csillagfényes este volt. Vacsora után még sokáig sétáltak a tenger partján.

Erna, aki észrevette a kellemetlen hatást, melyet délutáni szavai Ottóra tettek, igyekezett hibáját helyrehozni és oly elragadóan kedves volt, különösen apjával szemben annyi gyermeki szeretetet és kedvességet tanusított, hogy Ottót egészen elbűvölte.

El is határozta, hogy még holnap meg fogja kérni az öreg Gálositól leánya kezét.

Már tizenegy óra lehetett, mikor mind szobájukba vonultak. Ottó még künn maradt a terraszon, hogy egy cigarettát elszívjon. Aztán csengetett a pincérnek, aki elvezette szobájába, a második emeletre.

De nem tudott még lefeküdni.

Szíve annyira telve volt, annyi hangulat, annyi érzés volt benne, hogy szinte lehetetlennek tartotta, most az ágyba lefeküdni és aludni.

Eloltotta a gyertyát, kinyitotta az ablakot és kihajolt.

Nézte a csillagokat az égen, amelyek úgy ragyogtak, csillogtak, mint valami drágakövek és nézte a tengert, amelynek sötét, rejtelmes vizén csak itt-ott villant meg a scombri-halászok bárkájának lámpafénye.

Egyszerre, mintha nevét hallotta volna kimondani.

A levegő oly tiszta, átlátszó, csendes volt, hogy minden hangot élesen meg lehetett különböztetni.

Figyelni kezdett.

Csakhamar két női hangot hallott, közvetetlen alatta. Erna és Bereghiné beszélgettek. Szobájuk véletlenül éppen az Ottóé alatt volt. Ők sem tudtak aludni s szintén kihajolva az ablakon beszélgettek.

Nem is jutott eszükbe, hogy hangjuk, bár halkan beszélnek, a csendes éjszakában távolabb elhallatszik, mint nappal.

Ottó nem akart hallgatózni és visszavonult; de e pillanatban ismét nevét hallotta. A kiváncsiság mégis csak visszatartotta.

— Ottó nagyon derék ember és nem helyes az eljárásod vele szemben, — hallatszott a Bereghiné hangja.

— Ugyan, kérlek, ne papolj nekem mindig, — felelt

Erna, de milyen más hangon, mint ahogy vele beszélgetni szokott! Ottó alig ismert ebben a kíméletlen, szinte nyers hangban az Erna édes, behízelgő, csengő hangjára.

— Tudom én, hogy mit teszek! Csak nem tűröm el, hogy egy olyan jött-ment, senki és semmi lány, aki csupa számításból behízelegte magát annál a kurtaeszű vén asszonynál, most még a nyakába varrja magát ennek a jámbor embernek s így aztán betolakodjon a mi körünkbe!

— Milyen igazságtalan vagy te szegény Kovács Irénnel szemben. Most is éppen úgy, mint régen az iskolában. Ő bizonyára nem hízelegte be magát számításból Boruthnénál, hanem megszerette őt jó szívének egész odaadásával. Nem szabad mindig csak rosszat föltenni mindenkiről. Az pedig, hogy a nyakába akarja varrni magát Ottónak, egyszerűen nem igaz. Csak az olyan szívtelenek mondhatják ezt, mint te vagy.

— Persze, mert te, szentimentális érzékenykedéseddel, mindent máskép látsz. Hiszen csak rá kell nézni, hogy meresztgeti a szemét Ottóra s az ember mindjárt tisztában van vele.

— Erna, Erna, még akkor is, ha Irén csakugyan szeretné Ottót, inkább sajnálni kell, mint gúnyolódni vele. Mert ő bizonyára egész szívével szereti minden számítás, minden érdek nélkül. Ismerem én Irént. És ha te igyekeztél úgy elkápráztatni Ottót, hogy észre se vegye Irént, számot vetettél-e magaddal? A bárónak már félig-meddig menyasszonya vagy, hozzáigérkeztél — és most Ottót jogosítod föl reményekre. Ő alighanem ma vagy holnap megkéri a kezedet. Mit fogsz neki válaszolni?

— Ugyanazt, amit a bárónak. Hogy várjon.

— És egyszerre két embert teszel bolonddá. Szégyeld magad, Erna. Mondd, szereted-e Ottót?

— Az teljesen fölösleges is volna. Tökéletesen elég, ha ő szeret engem. Különben, arra kérlek, ne avatkozz bele az én dolgomba; tudom én, hogy mit teszek. Semmi szükségem sincs a te örökös prédikációidra.

— Te éppen olyan kíméletlen vagy velem, mint szegény jó anyánkkal voltál!

Hallatszott a Bereghiné hangján, hogy könnyekkel küzd; aztán egy ablak csapódott be — és többet nem hallatszott semmi.

Mintha kővé vált volna, úgy állt Ottó az ablaknál. Nem tudott mozdulni, nem tudott szólani, csak állt ott sokáig.

Egy csillag futott le az égről, azt nézte; és akkor, mintha szívében megpattant volna valami, az erős férfi kezébe rejtette arcát és zokogott keservesen . . . Megsiratta rombadőlt boldogságát, fájdalmas csalódását és szívének édes, szép álmát, amely most, ime, mind szertefoszlott . . .

Alant pedig, az ablaknál, nyugodtan mosolyogva állt Erna.

Szövögette tovább terveit és nem is sejtette, hogy azalatt egy derék, becsületes férfi szíve a csalódástól mélyen megsebezve, átkozza azt a pillanatot, amidőn őt először meglátta . . .

Gálosiék el nem tudták képzelni, mi történhetett, hogy Ottó két nap mulva hirtelen elutazott Abbáziából és csak Bereghinéhez intézett pár sorban búcsúzott el tőlük. Sürgős ügyeit hozta fel okul, Ernának kézcsókját küldte, de egy szóval sem tett említést arról, hogy föl fogja-e ismét keresni?

Erna sokáig töprenkedett ezen a hirtelen távozáson. Sejtette, hogy valami történt és utoljára is Irén intrikájának tulajdonított mindent.

Szegény Irénre pedig ezalatt nagyon szomorú napok következtek.

Szíve majd megszakadt, az Ottó fájdalmát látva, aki oly feldúlt arccal, sápadtan érkezett vissza Cirkvenicéből, hogy azonnal látták, valami nagy baja van.

Elmondott mindent, kivéve, amit Irénről hallott és kérte nénjét, engedje meg, hogy azonnal eltávozhasson, mert nem tudna többet Ernával találkozni.

Boruthné sóhajtva bocsátotta útnak.

Nem így képzelte ő ezt a két hetet, amelyet együtt fognak itt tölteni.

Irén pedig az életét is odaadta volna érte, hogy megváltsa vele az Ottó szenvedését. Eszébe sem jutott örvendezni azon, hogy Ernából így kiábrándult. Ő csak azt látta, hogy szenved, bár férfiasan igyekszik leküzdeni fájdalmát és mindent megtett volna érte, csakhogy ismét boldognak lássa.

— Hátha téved, — szólt jó szívével menteni igyekezve Ernát. — Talán nem is úgy értette Erna, mint ahogy mondta. Ha kimagyarázzuk magunkat, higyje meg, még minden jóra fordulhatna ismét.

Ottó bámulva nézett reá. És ezt a leányt gyanusította és rágalmazta Erna oly csúnyán?

Most még rosszabb színben tünt fel előtte az a szép leány, akiben oly kevés szív van.

— Ne beszéljünk róla többet, — kérte Irént. — Ma elutazom és remélem, nemsokára el fogom felejteni, mint egy rossz álmot.

És elment.

Lehajtott fejjel, komoran és hallgatagon távozott, nem úgy, miként jött, frissen és vidáman mosolyogva.

Irén az ablakból nézett utána, amíg csak láthatta. Aztán, mintha kiveszett volna a fény a világból, behunyta a szemét.

Mindennek vége volt.

Egyetlen öröme, egyetlen boldogsága volt, ha láthatta . . . Elment . . . Most már mindennek vége . . .

Az öreg Boruthné egészsége is napról-napra gyengült. Mintha valami rossz előérzet gyötörte volna, haza kívánkozott. Haza, a birtokára, az ő erdélyi kis falujába, ahol szebb a napkelte és a naplemente, ahol nincsenek cikornyás, mesterséges virágültetvények, mint itt, ahol széles, egyenes jegenyefasor vezet az ősi kuriához és ahol a fehéroszlopos tornácról messze el lehet látni a szántóföldekre és virágos rétekre . . .

Ott, ott született, abban a vörös cserépfedelű, fehéroszlopos tornácú ősi kuriában, ott élte le, mint fiatal asszony,

legboldogabb éveit, ott is kíván meghalni... A babérfák és olajfák, az óriási pálmák és magnólia-bokrok itt nem suttognak oly édes, bűvös-bájos regéket, mint otthon a sötét, karcsú jegenyefák s az a két öreg szomorúfűz, ott a családi kripta előtt...

Haza, csak haza...

Hosszú, fáradságos utazás után végre hazaértek.

Az öreg asszony ágyba feküdt, nem is kelt többé fel.

Úgy állíttatta ágyát, hogy kiláthasson onnan, az ablakon át, a ringó kalászos mezőre s az erdőre ott a hegy ormán. Nagyon szenvedett, de nem panaszkodott, nem türelmetlenkedett soha. Csendes, szelid megadással tűrt és Irén, aki önfeláldozóan ápolta, lelke mélyéig meghatva, igaz szeretettel eltelve, imádkozott Istenhez gyógyulásáért.

De nem lehetett megmenteni.

Ősszel, mikor a szomorúfűz sárguló levelei lassan hulldogáltak a kripta fölé, azt mondta az orvos Irénnek:

— Jó lesz értesíteni a rokonokat; jöjjenek azonnal, akik még életben akarják látni!

Amióta Ottó Abbáziából elutazott — öt hónapja volt már annak — csak kétszer vagy háromszor írt, vidám, jókedvű leveleket, amelyekben a multra még csak célzást sem tett, hanem főleg csak arról írt, mennyire el van foglalva most a birtokának az átvételével, melyet nem akart többé bérbeadni, hanem saját maga kezelni.

Irén levelére sürgönyileg válaszolt, hogy szülőivel együtt érkezik.

Még életben találták az öreg asszonyt, de már annyira gyengén, hogy nem tudott szólani. Megismerte őket, reájuk mosolygott, Ottónak gyöngén megszorította a kezét s aztán csendesen, mosolyogva elaludt karjaik között.

A temetés után Irén bement kis szobájába és hallgatva, csöndesen kezdte összerakosgatni kis holmiját.

Nem sírt. Sokkal jobban fájt a szíve, semhogy sírni tudott volna. Úgy érezte, mintha második anyját veszítette volna el. Másodszor lett árva, másodszor lett hontalan...

Érezte, tudta, hogy itt többé nincs helye. Nem akarta megvárni, amíg, bármily gyöngéden is, értésére adják, hogy itt többet nincs szükség reá.

Volt egy kevés pénze; azzal Budapestre akart utazni és ott valami állást keresni. Isten kezébe ajánlotta sorsát; hiszen más nem is volt senkije, aki gondját viselte volna . . .

Már majdnem teljesen készen volt a csomagolással, midőn kopogtattak ajtaján.

— Szabad, — mondta halkan.

Ottó lépett be és az édesanyja, Boruthné testvére, Zombory Sándorné. Irén elsápadt. Azt hitte, már azért jönnek, hogy tudtára adják, hogy már elmehet.

— Éppen csomagoltam, — szólt bátortalan hangon. — Már készen is vagyok.

— Hová akar menni, lelkem? — kérdezte Zomboryné barátságosan. A hangja éppen olyan volt, mint a testvéréé s a tekintetében is volt valami, ami emlékeztetett reá.

— Budapestre megyek, aztán . . . aztán keresek valami állást, — felelt Irén, alig birva visszatartani könnyeit.

— De hát miért nem akar tovább ittmaradni?

— Itt nincs már többet szükség reám.

— Dehogy nincs. Amig mi itt vagyunk, nekünk ugyancsak szükségünk van magára, úgy-e, Ottó? Mi nem ismerjük itt a szokásokat, nem tudjuk semminek a helyét, módját; egészen gyámoltalanok volnánk maga nélkül ebben a nagy házban. Aztán még egyet. Én biztosan tudom, hogy testvérem gondoskodni akart magáról. Ha nem tette, úgy csak azon múlt, mert nem hitte még oly közelinek a halálát. Várja meg, míg ezt elintézzük.

— Köszönöm, nagyságos asszonyom, — felelt Irén. — Háromhavi fizetésem még bent van, azt elfogadom, de egyebet semmit. Ne mondhassa senki, hogy önzésből, vagy érdekből szerettem az én drága jó asszonyomat, második anyámat! . . . Ha még szükség van itt reám, úgy maradok addig, ameddig kell. Azután kérem, engedjenek távozni, úgy, amint jöttem, csak az ő drága emlékét víve magammal.

Zomboryné szeméből kiesett a könny. Ottó pedig odalépett Irénhez és megfogta a kezét.

— Igazán nem akar itt maradni, semmiképpen? Akkor sem, ha én kérem?

Irén megremegett; nem tudott felelni, csak a fejét rázta.

— Úgy sem, mint az én menyasszonyom? — kérdezte Ottó.

Irén azt hitte, álmodik. Mi ez? . . . Lehetséges-e? Hozzá beszélnek így? . . .

— Lássa, édes Irén, — folytatta tovább Ottó, — nem akartam akkor szólani magának, hogy azt ne higyje, talán csak dacból, Gálosi Erna iránt való bosszúból akarom elvenni. Vártam, hogy teljék az idő s hogy saját maga győződjék meg róla: Erna el van felejtve tökéletesen, azt a csalódást kihevertem teljesen s áldom az Istent, hogy így történt, mert csak így ismerhettem meg a maga áldott, jó szívét. Azt akartam, hogy majd saját maga győződjék meg arról, hogy szeretem, igaz lelkemből s a jó néni áldását kérjem mind a kettőnkre. De nem így történt. Szegény, édes jó nénénk halála, íme, sietteti a dolgot. Ő nem érhette meg, de most, amíg szelleme itt lebeg közöttünk, kérdem, Irén, akar-e az én feleségem lenni? . . .

Álom ez csupán, Irén, úgy-e, azt hiszed, hogy csak álom? . . .

Csak álom, hogy odamegy hozzád az Ottó édesanyja is és megölel és mondja neked:

— Édes leányom! . . .

És te megcsókolod a kezét és álmodban odahajtod a fejed az Ottó vállára és hallod, hogy ő miként suttogja:

— Édes menyasszonyom . . .

. . . Nem álom ez, Irén, hanem valóság, igaz valóság, amely olyan szép, mint egy mese . . .

Mese az árva leányról, akire gondot viselt a jó Isten.

300
150955

ÚJ IDŐK szépirodalmi, művészeti és társadalmi hetilap.
Szerkeszti: Herczeg Ferenc.
Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 16. szám.

A legszebb ifjusági regények
leányok számára.

Alcott: Négy leány.
— Tovább folyik az élet.
Altay Margit: Lucy-Laci.
Benedek Elek: Uzoni Margit.
ego: Novák Magda.
— Mai lányok.
Gaal Mózes: A kis doktor.
— Anyai szív.
— Hámka.
Jókai Mór: A rózsák szigete. (Az aranyember.)
Keleti Márton: Leányvár.
Lovik Károly: A leányvári boszorkány.
Malot Hektor: Az akarat diadala. (Otthon.)
— Elhagyottan.
Szabóné Nogáll Janka: Zsófika naplója.
Szederkényi Anna: Márika.
Tutsek Anna: Cilike rövid ruhában.
— Cilike menyasszony lesz.
— Cilike mátkasága.
— Cilike férjhez megy.
— Cilike mint asszony.
— Cilike bajtársai.
— Az édes otthon.
— Hegyek között.
— Szélvész kisasszony.

Singer és Wolfner Irodalmi Intézet R.-T. kiadásai.

Szerkeszti: Tutsek Anna.
Kiadóhivatal: Budapest, VI., Andrássy-út 16. szám.

Hungária Hirlapnyomda R.-T. Budapest.

87